

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område har været gældende siden 2013.

Baggrunden for nærværende forslag til Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område er et opstået behov for en sproglig gennemskrivning.

Der er siden vedtagelsen af Inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område (herefter magtanvendelsesloven) foretaget væsentlige ændringer inden for lovgivningen på børne- og handicapområdet.

Magtanvendelsesloven er baseret på den dagældende lovgivning vedrørende institutionsområdet for børn og personer med handicap. Dette område havde hjemmel i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 64 af 29. december 1994 om døgninstitutioner m.v. for børn og unge samt personer med vidtgående handicap.

Denne bekendtgørelse er siden hen erstattet med Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn og Inatsisartutlov nr. 13 af 12. juni 2019 om støtte til personer med handicap. Begge inatsisartutlove har medført ændringer og indført ny terminologi i forhold til anbringelsessteder og tilbud.

Det er derfor nødvendigt med en opdatering af magtanvendelseslovens anvendelsesområder, så der fortsat er sammenhæng med den øvrige lovgivning og reglerne om magtanvendelse inden for det sociale område.

Principper og hovedpunkter i dette forslag er i overvejende grad enslydende med den gældende magtanvendelseslov. Det samme gør sig gældende i forhold til nærværende bemærkninger og bemærkningerne til magtanvendelsesloven.

Nærværende forslag om Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område er således i vid udstrækning en videreførelse af den nugældende magtanvendelseslov. Derfor vil meget af ordlyden, principperne og de overordnede hensyn være de samme, som er at finde i det gældende regelsæt.

Formålet med forslaget er som udgangspunkt at modernisere de lovfæstede magtanvendelsesregler på børneområdet samtidig med, at muligheden for

surrogat tilbageholdelse af børn på institutioner optimeres. Hermed undgås det, at børn skal opholde sig på anstalter sammen med voksne kriminelle.

Forslaget viderefører de nugældende regler for magtanvendelse på voksenområdet med et større fokus på den praktiske anvendelse af reglerne, samtidigt med en regulering af varetægtsurrogat og dømt, for hvem retten beslutter, at der skal ske anbringelse i en institution (døgntilbud). Dermed sikres både borgernes og de ansattes retssikkerhed.

Som et nyt afsnit i forhold til den gældende lov indsættes desuden bestemmelser om magtanvendelse i forbindelse med domsanbragte voksne i sikrede døgntilbud. Dette er ikke reguleret i den nugældende magtanvendelseslov.

I forhold til kompetence til at træffe afgørelse i sager om magtanvendelse fraviger forslaget den gældende praksis om, at det er opholdskommunen, der har kompetencen. I stedet tillægges afgørelseskompetencen den anbragte eller visiterede borgers hjemkommune. Det findes mest hensigtsmæssigt, at den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelse af børn eller visitering af voksne, også er den kommune, der følger op på behovet for magtanvendelse.

1.2 Lovforberedelsen

Da rammen for administrativ frihedsberøvelse i Grønland er den samme som i Danmark, nemlig grundlovens § 71, FN's handicapkonvention og FN's konvention om barnets rettigheder, samtidig med, at grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed også finder anvendelse, har nærværende forslag taget udgangspunkt i den danske lov om social service, kapitel 24, om magtanvendelse. Begge lande vægter desuden de retssikkerhedsmæssige aspekter i samfundet meget højt, hvilket er med til at underbygge forslagets fælles grundlag med den danske lovgivning.

De danske regler er blevet gennemgået systematisk og vejledningerne til den danske lov er blevet anvendt til at redegøre for bestemmelsernes formål og deres anvendelse i Danmark. Disse er sammenlignet med de grønlandske forhold, og forslaget er i vid udstrækning blevet tilrettelagt herefter. Den danske lovgivning har altså fungeret som en rettesnor for dette forslag. De erfaringer den danske lovgivning har givet de danske myndigheder og den løbende udvikling, den danske lovgivning har været igennem, er indarbejdet i dette forslag.

1.3 Indhold

Forslaget er opdelt i afsnit I til VII.

Indledende afsnit (I), børneområdet (II), børn anbragt i henhold til kriminalretlig foranstaltning m.v. (III), voksne (IV), fuldbyrdelse af kriminalretlig foranstaltning (V), klageadgang (VI) og ikrafttræden (VII).

Denne fremgangsmåde er valgt ud fra et overskuelighedshensyn. For både borgere og sagsbehandlere betyder det, at man ved anvendelse af reglerne alene skal kigge i afsnit I og i det pågældende afsnit, der omhandler de borgere, som det pågældende spørgsmål drejer sig om.

Forslaget indeholder ingen bemyndigelsesbestemmelser. Grunden til dette er et hensyn til at gøre lovgivningen så enkel og overskuelig som mulig både for borgere og for sagsbehandlere. Da reglerne er meget indgribende i borgeres personlige frihed, skal de omfattende bestemmelser også fastsættes ved lov. Samlet bevirker dette, at forslaget indeholder samtlige magtanvendelsesregler.

Grundlaget for bestemmelser om magtanvendelse er respekten for individets integritet uanset den enkeltes alder eller psykiske funktionsevne. Både holdningsmæssigt og retligt er udgangspunktet derfor princippet om den personlige friheds ukrænkelighed. Dette princip er lovfæstet i grundlovens § 71 og er desuden anerkendt i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, ligesom det indgår i FN's Handicapkonvention.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1 Afsnit I, Generelle bestemmelser

Afsnittet er indledningen til forslaget og fastsætter de generelle rammer. Forslaget regulerer såvel magtanvendelse over for børn, der opholder sig på en døgninstitution som magtanvendelse over for voksne, der modtager offentligt iværksat hjælp. Desuden regulerer forslaget magtanvendelse i forhold til børn anbragt i henhold til kriminalretlig foranstaltning og børn anbragt i sikret afdeling efter kommunalbestyrelsens afgørelse og magtanvendelse i forhold til personer, der er fyldt 18 år, der er anbragt i et døgntilbud i henhold til en kriminalretlig afgørelse afsagt ved dom eller efter rettens beslutning.

Det er i dette afsnit, at de helt grundlæggende principper om magtanvendelse præsenteres, og skal overvejes og anvendes ved alle foranstaltninger i øvrigt efter dette forslag. Mange af principperne, eksempelvis mindsteindgrebsprincippet, er i de gældende regler oplistet ved de enkelte bestemmelser. I dette forslag er principperne som hovedregel samlet i forslagets § 1.

Ved særlig indgribende foranstaltninger vil enkelte af principperne dog være gengivet, særlig i forhold til foranstaltningens varighed.

Samtidig findes en bestemmelse, der sikrer, at alle medarbejdere på døgninstitutioner skal modtage en kopi af magtanvendelsesloven og instruktion i dens indhold.

2.2 Afsnit II. Børn.

Børneafsnittet regulerer magtanvendelse på forskellige boformer for børn. Det gælder alle døgninstitutioner, herunder kommunale, selvstyrejede og selvejende og døgntilbud for personer med handicap. Der er således tale om anbringelsessteder eller tilbud efter

henholdsvis Inatsisartutlov om støtte til børn og Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, hvor reglerne om magtanvendelse finder anvendelse.

Udgangspunktet for indsatsen efter forslaget er, at indsatsen skal ske med respekt for barnets integritet og selvbestemmelse. I erkendelse af, at der kan være situationer, hvor det er nødvendigt at gribe ind i barnets integritet, er der i forslaget fastsat regler om, i hvilke situationer og hvorledes sådanne tvangsmæssige foranstaltninger er tilladt.

Reglerne beskriver, i hvilke situationer, der undtagelsesvist må anvendes magt, og skal samtidig beskytte børn på døgninstitutioner og døgntilbud mod overgreb og magtudøvelse ved at indeholde en afgrænsning heraf. Herudover beskriver reglerne, hvilke former for magt der ikke er tilladt, såsom fiksering, ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling.

Magtanvendelse over for børn:

1. Må kun anvendes, hvis der er hjemmel til det.
2. Må aldrig erstatte omsorg og socialpædagogisk bistand.
3. Skal afpasses den enkelte situation.
4. Må ikke gå ud over det strengt nødvendige.
5. Skal udøves så skånsomt som muligt og med størst mulig hensyntagen til barnet.
6. Skal stå i et rimeligt forhold til det, der søges opnået hermed.
7. Må kun bruges undtagelsesvist.

I tilfælde hvor der anvendes magt, skal den der er ansvarlig for at udføre magtanvendelsesreglerne foretage en registrering og indberetning til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut. Det gælder både situationer, hvor der anvendes tilladt magt og ikke-tilladt magt.

Reglerne om magtanvendelse bygger på følgende grundlæggende principper:

- Mindsteindgrebsprincippet, dvs. den mindst indgribende løsning skal altid bringes i anvendelse først.
- Indgrebet må kun ske undtagelsesvist og skal begrænses til det absolut nødvendige.
- Proportionalitetsprincippet, dvs. at der skal være proportionalitet mellem indgreb og formål.
- Socialpædagogisk bistand og omsorg skal altid gå forud for magtanvendelse.
- Individualitetsprincippet, dvs. indgreb i den personlige frihed skal tilpasses den enkeltes situation og behov, ligesom den enkeltes behov ikke kan begrunde uforholdsmæssige indgreb over for andre, fx øvrige børn i døgninstitutionen eller døgntilbuddet.
- Åbenhed, dvs. det skal være klart for den enkelte eller pårørende, hvilke beslutninger der træffes og hvorfor, ligesom børn og deres forældre skal have adgang til viden om gældende regler og praksis.

- Legalitetsprincippet, dvs. krav om klar lovhjemmel for indgreb i den personlige frihed.
- Boligens ukrænkelighed, dvs. der skal være klar lovhjemmel til at foretage husundersøgelser og kontrol med breve og telefonopkald.
- Særlige krav til beslutningsgrundlag og klageadgang.

De overordnede retlige grænser

De retlige grænser for magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, findes i Danmarks Riges Grundlov, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), FN's Konvention om barnets rettigheder (børnekonventionen), FN's Konvention om rettigheder for personer med handicap (handicapkonventionen), FN's Torturkonvention og Tillægsprotokol til FN's Torturkonvention (OPCAT).

Grundlovens § 71 vedrører frihedsberøvelse. I bestemmelsen anføres det bl.a., at frihedsberøvelse kun kan finde sted med hjemmel i lov, jf. grundlovens § 71, stk. 2. Herudover fremgår det af § 71, at den person, der er genstand for en administrativ frihedsberøvelse, vil kunne få prøvet beslutningen om frihedsberøvelse af domstolene efter den særlige, lempelige ordning, som følger af grundlovens § 71, stk. 6.

Grundlovens § 72 vedrører boligens ukrænkelighed, herunder bl.a. adgangen til at foretage husundersøgelser og undersøgelser af breve og andre papirer og telefonopkald. Adgangen til at undersøge boligen eller føre kontrol med brevveksling og telefonsamtaler kræver lovhjemmel eller en retskendelse.

EMRK beskytter, som grundlovens § 71, den personlige frihed. Af konventionens artikel 5 fremgår det, at enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed. Det fremgår endvidere, at ingen må berøves friheden undtagen i en række nærmere beskrevne tilfælde. Et af de beskrevne tilfælde vedrører lovlig frihedsberøvelse af en mindreårig med det formål at føre tilsyn med barnets opdragelse eller lovlig frihedsberøvelse for at stille barnet for den kompetente retlige myndighed. Enhver, der berøves friheden ved anholdelse eller anden tilbageholdelse, har ret til at indbringe sagen for en domstol, for at denne hurtigt kan træffe afgørelse om lovligheden af frihedsberøvelsen.

Af konventionens artikel 8 fremgår det, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. Indgreb i denne ret kan kun ske, når der er hjemmel til det i lov, indgrebet er begrundet i de formål, der er opregnet i artikel 8, stk. 2, og indgrebet er proportionalt i forhold til formålet.

Ifølge artikel 3 i EMRK må ingen underkastes tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling. Denne artikel regulerer grænsen mellem legitim og illegitim magtanvendelse i EMRK. Det er derfor en vigtig bestemmelse at læse nærværende forslag i sammenhæng med.

FN's Børnekonvention artikel 37 slår fast, at intet barn ulovligt eller vilkårligt må berøves sin frihed. Frihedsberøvelse må kun ske som sidste udvej og i det kortest mulige, passende tidsrum. Desuden slås det fast, at børn, der er frihedsberøvede, skal holdes adskilt fra voksne, medmindre en sådan adskillelse ikke tjener barnets tarv. Barnet har, bortset fra under særlige omstændigheder, ligeledes ret til at opretholde kontakt med sin familie. Alle børn, der er berøvet deres frihed, skal have ret til at få lovligheden af frihedsberøvelsen prøvet ved en domstol eller anden kompetent, uafhængig og upartisk myndighed og til hurtig afgørelse af en sådan sag.

Artikel 16 i FN's Børnekonvention fastslår samtidig, at intet barn må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privat- og familieliv, sit hjem eller sin brevveksling, eller ulovlige angreb på sin ære eller sit omdømme, og at barnet har ret til lovens beskyttelse mod sådan indblanding eller sådanne angreb.

FN's Handicapkonventions artikel 12 slår fast, at personer med handicap har ret til at træffe beslutninger om deres eget liv. I stedet for at blive umyndiggjort har personer med handicap ret til den nødvendige støtte, så de selv kan bestemme over deres eget liv. Personer med handicap skal derfor anerkendes som en person med selvstændig retsevne til at træffe beslutninger som får retlig virkning. Retsevnen er en fundamental rettighed, og personer med handicap skal have hjælp og støtte til at udøve deres retsevne, hvis de har behov for det.

FN's Handicapkonventions artikel 14 slår fast, at personer med handicap uanset alder ikke ulovligt eller vilkårligt må berøves deres frihed, og at alle frihedsberøvelser skal følge lovens forskrifter. Eksistensen af et handicap kan således ikke berettige til frihedsberøvelse. Herudover fastslås det i handicapkonventionens artikel 7, at deltagerstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at børn med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre børn, og at foranstaltninger skal sikre, at barnets tarv kommer i første række.

Handicapkonventionens artikel 16 fastslår, at personer med handicap skal beskyttes mod udnyttelse, vold og misbrug og artikel 17 bestemmer, at enhver med handicap har ret til respekt for sin fysiske og psykiske integritet på lige fod med andre.

I det daglige vil det være personalet på boformerne, der skal give barnet omsorg og tryghed, og som skal drage omsorg for barnets behov, opdragelse og udvikling ud fra et pædagogisk synspunkt. En anbringelse af et barn skal ske i et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne. Såvel kommunen som døgninstitutionen skal i tilrettelæggelsen og udøvelsen af indsatsen og omsorgen tage højde for de helt særlige behov for hjælp og støtte, der kan være hos børn, der har ophold i en døgninstitution, herunder drage omsorg for og beskytte de børn, der lider af f.eks. selvskadende adfærd eller selvmordstanker. Ligeledes skal personalet sørge for, at der ikke begås overgreb indbyrdes blandt de anbragte børn.

Børn har ret til medinddragelse, medbestemmelse og selvbestemmelse, jf. FN's konvention om barnets rettigheder. Det er derfor et centralt princip, at barnets synspunkter skal inddrages i tilrettelæggelsen af indsatsen i overensstemmelse med barnets alder og modenhed, og at såvel den konkrete tilrettelæggelse som gennemførelse så vidt muligt sker i dialog med barnet.

2.3 Afsnit III, Børn anbragt i henhold til kriminalretlig foranstaltning og børn anbragt i sikret afdeling efter kommunalbestyrelsens afgørelse.

Afsnittet omhandler børn, der er anbragt på døgninstitution eller i et døgntilbud i henhold til en dom eller anden retslig beslutning. Der er altså ikke tale om anbringelse i forhold til en socialfaglig afgørelse truffet af en kommunalbestyrelse.

Afsnittet er nyt og udvider de foranstaltninger, der findes i afsnit II og er gældende for de døgninstitutioner, der har en sikret afdeling, og som får anbragt et barn efter reglerne i retsplejeloven eller den særlige anbringelsesmulighed efter § 30, stk. 1, og stk. 2, nr. 3, og § 36, stk. 1, i Inatsisartutlov om støtte til børn vedrørende anbringelse i en sikret døgninstitution.

De nye foranstaltninger omfatter mulighed for aflåsning af værelsesdøre for natten, og en mulighed for isolation i op til 2 timer. Begge foranstaltninger er meget indgribende, og derfor stilles der også strenge krav for anvendelsen.

Afsnittet præciserer også reglerne om varetægtssurrogat ved anbringelse i forbindelse med tilbageholdelse efter retsplejeloven.

Reglerne efter forslagets afsnit I og II er også gældende for anbragte børn efter forslagets afsnit III. Se punkt 2.2 for de grundlæggende principper og hensyn.

2.4 Afsnit IV. Voksne.

Det overordnede formål med bestemmelserne er at øge retssikkerheden for voksne med nedsat psykisk funktionsevne, dvs. personer, der som følge af nedsat psykisk funktionsevne ikke er i stand til selv at tage vare på egen tilværelse, og som ofte ikke er i stand til at give et gyldigt samtykke. Også for det personale, der arbejder med disse borgere, er reglerne med til at sikre det grundlag, arbejdet udføres på. Med reglerne styrkes dermed retssikkerheden både for borgerne og for det personale, der møder borgerne i deres arbejde. Hensynet til den enkelte kan dog ikke alene afgøres ud fra overvejelser om selvbestemmelsesretten. I en række situationer vil det være relevant og nødvendigt at overveje hensynet til den enkeltes værdighed og sociale tryghed, ligesom hensynet til andre – f.eks. en ægtefælle – skal indgå i den samlede vurdering af, hvordan omsorgen skal tilrettelægges. Det er en del af den sociale tryghed, at der er andre, der tager vare på én, hvis man har behov for det.

Respekten for den enkeltes personlige integritet og frihed er således en samlet konkret

afvejning af forskellige ofte modstridende hensyn. Når f.eks. personer med demens, eller personer, der er udviklingshæmmede, forlader boligen uden at være påklædt eller modsætter sig grundlæggende hygiejne, kan det være forbundet med tab af værdighed. Overvejelser om værdighed kan derfor indgå i den samlede afvejning af, hvordan omsorgen tilrettelægges og sikres. Den samlede afvejning af de forskellige hensyn skal dog altid finde sted ud fra en konkret vurdering af den enkeltes forhold.

Når man skal tage stilling i de konkrete situationer, vil man hurtigt erfare, at de forskellige værdier kan »støde sammen«. Når man med magt f.eks. gennemfører bleskifte i de såkaldte »personlige hygiejnesituationer« vil det være udtryk for, at hensynet til den pågældendes hygiejne er vurderet vigtigere end hensynet til selvbestemmelsesretten. At begrænse en borger med en betydelig og varigt nedsat funktionsevne i at forlade en plejebolig el. lignende vil tilsvarende være et indgreb i selvbestemmelsesretten, men kan også være en sikring af den pågældendes sociale tryghed. Ved magtanvendelse er der således tit tale om afvejning af en række modstridende hensyn.

Det er derfor vigtigt, at personale og ledelse tilrettelægger omsorgen og beslutningerne herom på en måde, der giver mulighed for en åben dialog om de forskellige hensyn og svære beslutninger.

De retssikkerhedsprincipper, reglerne om magtanvendelse bygger på, er:

Socialpædagogisk bistand, omsorg og pleje går altid forud for magtanvendelse.

Mindsteindgrebsprincippet, (proportionalitetsprincippet) dvs. den mindst indgribende løsning skal altid have første prioritet. Individualitetsprincippet, dvs. indgreb i den personlige frihed skal tilpasses den enkeltes situation og behov, ligesom den enkeltes behov ikke kan begrunde uforholdsmæssige indgreb over for andre, f.eks. øvrige beboere i en plejebolig, et bofællesskab eller lignende. Åbenhed, dvs. det skal være klart for den enkelte eller pårørende, værge eller bisidder, hvilke beslutninger der træffes og hvorfor, ligesom borgerne generelt bør have adgang til viden om gældende regler og praksis. Legalitet, dvs. krav om klar lovhjemmel for indgreb i den personlige frihed. Særlige krav til beslutningsgrundlag og klageadgang.

Bestemmelserne der findes i afsnit IV er udformet som en positivliste, så det tydeligt fremgår, at det er i meget begrænsede undtagelsestilfælde, at magtanvendelse må ske.

I afsnit IV er kriteriet for at anvende magt, at der foreligger en betydelig og varig nedsættelse af den psykiske funktionsevne, og at den pågældende derfor er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt eller overskue konsekvenserne af sine handlinger. Det er graden af nedsættelsen af den enkeltes psykiske funktionsevne, der er det afgørende element i vurderingen af den pågældende i den konkrete situation. Der skal derfor foretages et individuelt og fagligt forsvarligt skøn over graden af nedsættelsen af den psykiske funktionsevne og dens følger, hver gang det overvejes at iværksætte fysiske indgreb i selvbestemmelsesretten. Afhængig af arten og omfanget af nedsættelsen af den psykiske funktionsevne og af intensiteten af det indgreb, der tænkes iværksat, kan en lægefaglig

diagnose være nødvendig for at dokumentere nødvendigheden og forsvarligheden af indgrebet. Et led i den konkrete vurdering kan således være, at en lægefaglig diagnose bør indgå i den faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der skal foreligge den fornødne faglige dokumentation for den pågældendes nedsatte psykiske funktionsevne samt for, at dette forhindrer borgeren i selvstændigt af varetage egne interesser.

En tidligere stillet diagnose medfører derimod ikke automatisk at iværksættelse af indgreb i selvbestemmelsesretten er berettiget, fordi det ikke er diagnosen, der er afgørende for, om en person er omfattet af personkredsen. Det afgørende er de følger af lidelsen eller den nedsatte psykiske funktionsevne, som giver sig udslag i handlinger og adfærd, der konkret medfører fare for personskade, eller at den personlige hygiejne hos den pågældende er særdeles ringe.

Personer med udviklingshæmning og personer med en sindslidelse vil ofte have været inden for systemet i en årrække og vil bl.a. derfor ofte have en diagnose, hvorimod nogle personer med demens ikke har en egentlig diagnose. Det er derfor vigtigt at få lavet en faglig beskrivelse af den psykiske tilstand, der kan benyttes som dokumentation. Kravet om, at den psykiske funktionsevne skal være nedsat både betydeligt og varigt indebærer, at reglerne om magtanvendelse bl.a. ikke omfatter tilfælde, hvor den pågældende alene lider af en forbigående forvirringstilstand, og ej heller personer, som har demens i lettere grad.

De overordnede retlige grænser

Der gælder i høj grad de samme overordnede retlige grænser på voksenområdet som på børneområdet, dog bortset fra FN's konvention om barnets rettigheder, se afsnit 2.2.

2.5 Afsnit V. Fuldbyrkelse af kriminalretlig foranstaltning.

Formålet med lovforslaget er at indføre særskilt regulering af indgrebsmuligheder over for personer, der er anbragt på anbringelsessteder i henhold til en afgørelse truffet i forbindelse med en kriminalsag.

Målet er at sikre fuldbyrdelsen af de kriminalretlige foranstaltninger, som varetages af de sociale myndigheder, herunder i boformer, der ikke er særligt sikret, over for personer, der er frihedsberøvet.

Der er således ikke på det sociale område gældende regler om indgreb, der giver mulighed for, at ansatte på anbringelsessteder, jf. §§ 51 og 52 i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, kan undersøge den anbragtes bolig for våben eller overvåge den anbragtes brug af internet og telefon, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

For en mindre gruppe anbragte, hvor de pædagogiske redskaber ikke slår til, indebærer fraværet af særskilt regulering om indgrebsmuligheder i lovgivningen på det sociale område,

at det udførende personale ikke har de nødvendige redskaber til at kunne varetage ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder at forebygge eller forhindre kriminalitet.

De foreslåede muligheder for indgreb har derfor til hovedformål at give døgntilbuddene og de ansatte på anbringelsessteder redskaber, der skal bidrage til at sikre, at den kriminalretlige afgørelse kan udmøntes efter sit formål på det sociale område.

Rigsadvokaten har i meddelelse nr. 5/2007 fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af straffesager (I Grønland: ”Kriminal­sager”) vedrørende psykisk afvigende kriminelle. Det fremgår af punkt 7.2. i meddelelsen, at der ved vurderingen af, hvilken foranstaltning der bør nedlægges påstand om, indgår en afvejning af sikkerheds- og behandlingsmæssige hensyn, men også proportionalitetsbetragtninger under hensyntagen til kriminalitetens art og grovhed.

Det fremgår af punkt 7.5 i meddelelsen, der omfatter personkredsen i Kriminalloven for Grønland § 157, at anklagemyndigheden kan nedlægge påstand om bl.a.:

1. Dom til anbringelse i sikret afdeling for personer med vidtgående psykiske handicap (domstype 1). Påstanden anvendes over for personer, der er udtalt farlige og derfor frembyder nærliggende risiko for personfarlige handlinger.
2. Dom til anbringelse i boform for personer med vidtgående psykiske handicap, så domfældte efter bestemmelse fra kommunen kan overføres til sikret afdeling (domstype 2). Påstanden anvendes typisk over for personer, der har begået personfarlig kriminalitet i form af f.eks. brandstiftelse, røveri, voldtægt eller vold, og hvor det skønnes, at personen har behov for konstant overvågning, og at der er risiko for ny personfarlig kriminalitet, så personen i givet fald hurtigt skal kunne overføres til sikret afdeling.
3. Dom til anbringelse i boform for personer med vidtgående psykiske handicap (domstype 3). Påstanden anvendes typisk over for mentalt retarderede, der har begået personfarlig kriminalitet i form af f.eks. brandstiftelse, røveri, voldtægt eller vold, og hvor det skønnes, at personen har behov for konstant overvågning.
4. Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde, og således at tilsynsmyndigheden kan træffe bestemmelse om anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap (domstype 4). Påstanden anvendes i sager, hvor det påregnes, at en social indsats i form af tilsyn kan være tilstrækkelig, men hvor der kan opstå behov for, at personen skal anbringes på institution.
5. Påstand om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde (domstype 5). Påstanden anvendes over for personer, der skønnes at have behov for social støtte i dagligdagen.

Forslagets afsnit V vil finde anvendelse for domstyperne 3 – 5. I tilfælde hvor der er tale om udmøntning af foranstaltning i henhold til domstype 1 og 2 vil dette ske ved anbringelse i

Danmark. Der findes i dag ikke sikrede afdelinger i Grønland, der kan håndtere domstyperne 1 og 2.

I forhold til domstype 5 vil reglerne kun finde anvendelse i det omfang, at den anbragte har ophold i et døgntilbud.

2.6 Afsnit VI, Klageadgang

Regler om klageadgang over afgørelser truffet i forbindelse med indgreb efter forslaget afsnit II – V er samlet i et fælles afsnit.

Afgørelser truffet i henhold til forslaget bestemmelser kan påklages til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen, når afgørelsen er truffet af lederen af en døgninstitution eller boform. Der kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter de til enhver tid gældende regler efter Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, når afgørelsen er truffet af kommunalbestyrelsen eller Naalakkersuisut.

I særlige indgribende foranstaltninger, der har karakter af frihedsberøvelse, er der i forslaget givet mulighed for at få prøvet afgørelsen ved domstolene, ligesom der er givet adgang til juridisk bistand uden omkostning for den borger, foranstaltningen omhandler.

Samtidig er personkredsen af klageberettigede udvidet til også at omfatte familie, nærtstående og øvrige partsrepræsentanter, når den person, der påvirkes af indgrebet, ikke selv er i stand til at klage eller ikke evner at forstå konsekvenserne af konkrete afgørelser.

2.7 Øvrige ændringer

Forslaget er i sin helhed en videreførelse af de gældende regler om magtanvendelse med en udvidelse af børn der er anbragt efter kriminalretlig foranstaltning eller kommunalbestyrelsen afgørelse, samt voksne med væsentlig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der har ophold i et døgntilbud som følge af en kriminalretlig fuldbyrdelse.

Dog er enkelte regler udgået. Blandt andet er den gældende § 23 om Naalakkersuisuts tilsyn og kontrol med magtanvendelser på børneområdet udgået. Bestemmelsen er fundet unødvendig, idet at tilsyn med døgninstitutioner og døgntilbud reguleres af Selvstyrets bekendtgørelse om tilsyn på det sociale område. Denne bekendtgørelse er udstedt med hjemmel i øvrig lovgivning, blandt andet Inatsisartutlov om støtte til børn og Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Ligeledes er formuleringen i den gældende § 4 om, at legemlig afstraffelse (af børn) ikke er tilladt udgået, idet revselsesretten er ophævet med ikrafttræden af Forældreansvarsloven for Grønland og at kriminalloven karakteriserer enhver fysisk afstraffelse af børn (og voksne) som ulovlig.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Foruden udgifter i forbindelse med instruktion af kommunalbestyrelser, sagsbehandlere og ledelse af boformer og døgninstitutioner forventes der ingen økonomiske byrder.

Der er tale om regulering af den måde ansatte i døgninstitutioner, bo- og døgntilbud skal handle i forbindelse med varetagelsen af deres eksisterende arbejde. Der kan blive tale om, at de ansatte skal instrueres i, hvordan magtanvendelse rent fysisk skal udføres, hvilket eventuelt kan ske på dertil indrettede kurser.

Udgifterne til instruktion af kommunalbestyrelser, sagsbehandlere og ledelse af boformer og døgninstitutioner er tiltænkt som en engangsudgift i forbindelse med implementering af forslaget.

Eventuelle øvrige udgifter forbundet med efteruddannelse af samme persongruppe skal ske efter særskilte initiativer og vil ikke være økonomisk bundet af dette forslag.

Ansvar for instruktion i forbindelse med implementeringen af forslaget vil tilfalde Departementet for Børn, Unge og Familier, der er ressortansvarlig.

De udgifter som kommunerne kan opleve i forhold til magtanvendelsessituationer som tilbageholdelse i boligen, fastholdelse og diverse restriktioner, samt øget advokatbistand er som konsekvens af vedtagelse af forslaget.

Dette betyder, at der kan blive behov for mere personale og tekniske hjælpemidler som personlige alarmsystemer og pejlesystemer samt særlige døråbnere. I forslagets § 54, stk. 2, pålægges kommunerne at bære udgifter til advokater i forbindelse med tilbageholdelse i boligen, jf. § 35, og optagelse i boform, jf. § 37, stk. 1.

Det er ikke forventet, at der vil være mange af disse sager i løbet af et år, men de eventuelle ekstra udgifter hertil, vil være en del af bloktilskudsforhandlingerne.

Kommunerne pålægges herudover også at lave en beretning om udviklingen af magtanvendelsen med henblik på at vurdere behovet for opfølgning.

Eventuelle ekstra udgifter for kommunerne i medfør af dette forslag, vil være en del af bloktilskudsforhandlingerne. Indberetningsreglerne i dette forslag medfører ikke betydelige ændringer i kommunernes nuværende arbejde, da de allerede har pligt til at indberette magtanvendelse.

Reglerne herom er alene justeret efter en vurdering af, hvad der vil være mest hensigtsmæssigt. Det er forventeligt, at forslaget vil øge antallet af sager hos Det Sociale Ankenævn. Klagesager efter dette forslag er af en sådan art, at behandlingen af dem skal foregå hurtigt.

Dette vil få indflydelse på Det Sociale Ankenævns udgifter og ressourceforbrug, hvorfor det er muligt, at der skal bevilges midler til ansættelse af mere personale.

Det Sociale Ankenævn har ikke kommenteret på den mulige forøgelse af udgifter og ressourceforbrug. Det er derfor uvist, i hvilket omfang der sker en forøgelse af udgifter.

Sundhedsvæsenet forventes ikke yderligere belastet af forslaget. En borger vil allerede have været igennem et forløb i sundhedsvæsenet, inden de befinder sig i en situation, hvor de vil kunne blive underlagt magtforanstaltninger efter dette forslag.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Det er meningen med dette forslag, at den generelle trivsel af de omfattede borgere skal højnes. Reglerne om magtanvendelse på børneområdet har alene et pædagogisk sigte, dog med den undtagelse, der gælder for børn i surrogattilbageholdelse. For disse børn vil der ud over det pædagogiske også skulle varetages hensyn til politiets efterforskning. Det vil dog stadig være bedre for et barn at være på en sikret døgninstitution end at være i en anstalt. På voksenområdet er reglerne også formuleret således, at de bedst muligt varetager borgerens omsorg, sundhed og sikkerhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Reglerne i dette forslag forbedrer borgerens retsstilling. Med forslagets regler bliver magtanvendelsesbestemmelser for børn anbragt i døgninstitution udvidet og magtanvendelsesbestemmelser vedrørende varetægtssurrogat og domsanbringelse bliver reguleret i lov. Dette betyder, at der er mere klarhed om borgernes rettigheder i forbindelse med administrativ frihedsberøvelse. Samtidig hermed fastsættes der også bestemmelser, som er meget indgribende over for de enkelte borgere. Børn kan f.eks. anbringes på en sikret afdeling med låste yderdøre og voksne kan tvinges til at flytte.

Bestemmelserne er indrettet således, at der er opsat nogle strenge betingelser for, at man kan anvende foranstaltningerne. Beslutningskompetencen ligger også i de fleste tilfælde hos kommunalbestyrelsen, hvilket sikrer mod vilkårlighed, og der er opsat mange klage- og domstolsprøvelsesmuligheder, som yderligere sikrer retssikkerheden.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget har ikke andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har i perioden 10. september 2021 til 8. oktober 2021 været offentliggjort på høringsportalen på www.naalakkersuisut.gl.

Høringsvarene gennemgås i høringssvarnotatet. Der henvises til bilag 1.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen, der var ny med den gældende magtanvendelseslov, viderefører generelle principper for magtanvendelse inden for det sociale område.

Bestemmelsen lovfæster endvidere principper for magtanvendelse, der hidtil kun har været beskrevet på vejledningsniveau i vejledning 2013 om magtanvendelse og andre indgreb over for børn og unge. Principperne fremstår dermed samlet med henblik på en tydeliggørelse af, hvilke principper der skal iagttages ved forskellige indgreb efter loven.

Til stk. 1

Med forslagets stk. 1 foreslås, at magtanvendelse kun må anvendes undtagelsesvist og aldrig må erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats.

Børn og voksne med vidtgående psykisk handicap har ret til medinddragelse, medbestemmelse og selvbestemmelse. Det er derfor helt centralt, at de omfattede personers synspunkter altid inddrages i tilrettelæggelsen af indsatsen i overensstemmelse med alder, funktionsniveau og modenhed, og at såvel den konkrete tilrettelæggelse som gennemførelse af foranstaltninger så vidt muligt sker i dialog med den anbragte.

Dog kan der i den daglige omsorg opstå situationer, hvor der er uoverensstemmelse mellem den anbragtes ønsker og personalets faglige vurdering af, hvad der er det bedste for den pågældende. I sådanne situationer skal der ske en afvejning af den anbragtes ret til med- og selvbestemmelse over for den anbragtes ret til omsorg.

Udgangspunktet er, at der ikke skal anvendes magt over for anbragte børn og voksne med vidtgående psykisk handicap i døgntilbud. Anvendelse af magt kan dog være påkrævet for at sikre den anbragtes ret til omsorg.

Indgrebsmulighederne i loven beskriver således, i hvilke situationer der undtagelsesvist må anvendes magt og foretages indgreb i selvbestemmelsesretten. Magtanvendelse og indgreb efter loven må aldrig træde i stedet for omsorg og socialpædagogisk indsats.

Magt må således ikke anvendes forebyggende, f.eks. i tilfælde hvor den anbragte tidligere har udvist en adfærd, hvor det var nødvendigt at gribe ind med magt. Det bør i stedet tilstræbes at afdække årsagerne til de adfærdsmønstre, der ledte op til magtanvendelsen, og søge at undgå situationer, hvor behovet for magtanvendelse kan opstå, f.eks. ved at ændre på rutiner.

Optræk til konflikter skal altid forsøges afværget ved brug af socialpædagogiske metoder. Magt kan således kun anvendes som en sidste udvej i forsøget på at hjælpe den anbragte, når alle pædagogiske muligheder er udtømt.

Det bør altid overvejes, hvilke konsekvenser anvendelsen af magt kan have for relationen og tilliden mellem den anbragte og den pågældende medarbejder.

Anbringelsesstederne skal arbejde ud fra en pædagogisk tilgang, der forebygger magtanvendelser, så de så vidt mulig undgås, samt følge op på eventuelle magtanvendelser med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen.

Til stk. 2

Med bestemmelsens stk. 2 foreslås, at magtanvendelse skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Bestemmelsen er et udtryk for, at enhver magtanvendelse skal ske under iagttagelse af proportionalitetsprincippet. Ved anvendelse af magt skal der tages højde for de konkrete omstændigheder, og der skal foretages en konkret afvejning og vægtning af hensynet til den anbragtes rettigheder, der gøres indgreb i, og nødvendigheden og forholdsmæssigheden af de hensyn, der begrundet indgrebet.

Den anvendte magt skal stå mål med det formål, der ligger bag indgrebet i den anbragtes rettigheder. Iværksatte indgreb skal straks bringes til ophør, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.

Det følger heraf, at der løbende skal foretages en vurdering af, om betingelserne for et iværksat indgreb fortsat er til stede. Når det ikke længere er tilfældet, skal indgrebet straks bringes til ophør.

Til stk. 3

Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader og kun når andre muligheder er udtømte.

Det kan eksempelvis være, at det ikke er muligt at få den anbragte til frivilligt at medvirke til en given foranstaltning og at hensynet til omsorg vejer tungere end hensynet til den anbragtes selvbestemmelse.

Ved alle foranstaltninger skal der ske en løbende vurdering af, om foranstaltningen fortsat er påkrævet eller om det ønskede resultat kan opnås gennem andre metoder.

Til stk. 4

Med bestemmelsens stk. 4 foreslås, at forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i den anbragtes selvbestemmelsesret skal personalet afsøge alle muligheder for at opnå den anbragtes frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.

Det følger heraf, at anbringelsesstedet altid først skal forsøge gennem dialog og pædagogiske virkemidler at få den anbragte til frivilligt at samarbejde om en påkrævet indsats.

Det kan f.eks. ske ved at forklare den omhandlende anbragte, hvorfor der er behov for at iværksætte indsatsen over for vedkommende, hvad den nærmere indebærer, og hvorfor det er nødvendigt med pågældendes medvirken. Der skal i den forbindelse tages hensyn til den anbragtes alder, modenhed og funktionsevne.

Til stk. 5

Med bestemmelsens stk. 5 fastslås, at magtanvendelse skal udøves med størst mulig hensyntagen til den anbragtes personlige integritet.

Der skal desuden i magtanvendelsen tages hensyn til andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødigt krænkelse eller ulempe.

Ved personlig integritet forstås, at den anbragte skal beskyttes mod indgreb i den fysiske integritet i form af f.eks. udnyttelse, ydmygelse og krænkelse. Anbragte skal desuden behandles med respekt for deres person, herunder beskyttes mod følelsesmæssige overgreb og offentlig udlevering.

Der skal tages højde for evt. andre tilstedeværendes overværelse af episoden. Dette skyldes hensynet til den anbragte, så magtanvendelsen ikke krænker den pågældende unødigt og får karakter af ydmygende, hånende eller nedværdigende behandling.

Til stk. 6

Ydmygende, hånende eller nedværdigende behandling er karakteriseret ved tilsigtet eller utilsigtet at nedgøre en anbragt i vedkommendes egne og eventuelt også andres øjne.

Ydmygelsen forøges, hvis den finder sted i offentligheden og dermed potentielt overværes af andre. Som eksempler på ydmygende, hånende eller nedværdigende behandling kan nævnes at omtale den anbragtes pårørende i negative vendinger i den anbragtes samt eventuel andet personales eller andre anbragtes påhør, at gøre grin med en anbragt over for andre, at undlade at gribe ind og påtale, at andre gør grin med den anbragte, at vedvarende kommentere og korrigere eller konsekvent at behandle eller omgås en anbragt negativt. Opremsningen er ikke udtømmende.

Der eksisterer ligeledes et hensyn til de andre anbragte, for hvem overværelsen af magtanvendelse kan være en voldsom oplevelse. Det kan f.eks. være, at der blandt de andre kan være personer, der er anbragt pga. omsorgssvigt i form af vold i hjemmet.

Til § 2

Stk. 1

Det er en grundlæggende nødvendighed, at personer, der arbejder på døgninstitutioner, døgntilbud, beskyttede boenheder og ældreinstitutioner er oplært, i hvilke regler, der gælder vedrørende magtanvendelse.

Gennemgang og håndtering af reglerne om magtanvendelse skal derfor indgå i introduktionen af alle nye medarbejdere. Dette uanset ansættelsens varighed. Dermed skal der også sørges for instruktion ved tidsbegrænsede eller forventet korte ansættelser.

Medarbejderen skal kvittere for modtagelse af regelsæt samt en obligatorisk gennemgang af reglerne om magtanvendelse inden for det område, den ansatte skal beskæftige sig med.

Det er formålet med bestemmelsen, at ansatte inden for anvendelsesområderne opnår en forståelse for de regler, der anvendes på døgninstitutioner, døgntilbud og ældreinstitutioner.

Det er således ikke nok, at medarbejderen kun får udleveret en kopi af inatsisartutloven. Medarbejderen skal også have en instruktion i anvendelsen af reglerne, så medarbejderen forstår, hvordan reglerne skal anvendes på det enkelte bosted. Ved kvittering skriver medarbejderen under på at have modtaget og forstået reglerne.

Til stk. 2

Ansvaret for instruktion af reglerne for det relevante område påhviler lederen eller dennes stedfortræder. Der er intet til hinder for at lederen uddelegerer instruktionen til øvrige ansatte.

Det er i sidste ende lederens eller dennes stedfortræders ansvar, at medarbejderen har fået udleveret inatsisartutloven, og at medarbejderen har fået en tilstrækkelig instruktion i dens indhold og anvendelse.

Til § 3

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter persongruppen omfattet af afsnit II.

Reglerne i dette afsnit gælder alene for børn med handicap i døgntilbud og for børn anbragt på døgninstitutioner, herunder sikrede døgninstitutioner for børn.

Reglerne finder ikke anvendelse i forbindelse med anbringelse i plejefamilier og andre anbringelsessteder, og finder ikke anvendelse for borgere over 18 år, der opholder sig på en døgninstitution i efterværn.

Til stk. 2

Bestemmelsen definerer, at afsnittet omhandler børn, der er anbragt i en døgninstitution, som en støtteforanstaltning efter Inatsisartutlov om støtte til børn, og børn der har ophold på et døgntilbud for personer med handicap, jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Når der i inatsisartutloven nævnes døgninstitutioner, omfatter begrebet både døgntilbud for personer med handicap og døgninstitutioner for børn, herunder sikrede afdelinger.

Til § 4

Til stk. 1

Lederen, eller dennes stedfortræder, har pligt til at sikre, at barnet og børnebisidderen ved, hvilke rettigheder de har, og hvordan personalet skal forholde sig til magtanvendelse over for barnet.

Det er blandt andet reglerne om hvilken form får magtanvendelse, der kan anvendes, almindelige husordensregler og reglerne vedrørende adgang til at klage.

Det betyder i sin helhed at barnet og børnebisidderen skal orienteres om reglerne i afsnit I (Generelle bestemmelser), II (Børn) og VI (Klageadgang) i denne Inatsisartutlov, samt afsnit III (Børn anbragt i henhold til kriminalretlig foranstaltning og børn anbragt i sikret afdeling efter kommunalbestyrelsens afgørelse), hvis der er tale om børn omfattet af § 24.

Barnets hjemkommune bør orientere forældremyndighedsindehavere om reglerne i umiddelbar sammenhæng med, at der træffes afgørelse om anbringelse på en døgninstitution. I de situationer, hvor forældremyndighedsindehaveren ikke må få oplyst barnets opholdssted, er det vigtigt, at orienteringen af forældremyndighedsindehaveren/haverne sker uden, at det oplyses, hvor barnet opholder sig.

Til stk. 2

I forbindelse med administrativ frihedsberøvelse skal barnet, barnets forældremyndighedsindehaver, bisiddere eller øvrig partsrepræsentant orienteres om mulighed for at rette henvendelse til Folketingets § 71-tilsyn.

Det er lederen, eller dennes stedfortræder, der har ansvaret for at orienteringen sker, og at der eventuelt ydes bistand med at rette henvendelse.

Folketingets § 71-tilsyn er nedsat i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, om tilsyn med personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse.

Tilsynet kan ikke træffe afgørelser, men alene give udtryk for sin vurdering af forholdene for de administrativt frihedsberøvede. Vurderingen kan blandt andet have form af kritiske bemærkninger, anbefalinger og henstillinger. Der skal også ske underretning, hvis der er givet samtykke til anbringelsen.

Tilsynets behandling af en sag kan give anledning til, at en institution får besøg af tilsynet, som på baggrund heraf offentliggør en rapport om tilsynets vurdering af forholdene på institutionen.

Til § 5

Til stk. 1

Det er som udgangspunkt indehaveren af forældremyndigheden, der er forpligtet til at yde omsorg, herunder den daglige omsorg som at sikre, at barnet får tilstrækkelig mad, tøj og et sted at bo, samt træffe beslutninger om barnets forhold, f.eks. skolegang.

Børn, der har ophold uden for hjemmet, har de samme rettigheder til omsorg og tryghed og til at blive behandlet med respekt som alle andre børn. Men for disse børn har kommunalbestyrelsen omsorgsforpligtelsen, for så vidt muligt med inddragelse af barnets forældre.

Det er centralt at børn, der opholder sig på en døgninstitution, lærer almindelige normer og regler for samvær med andre mennesker og for deres samspil med det omkringliggende samfund, herunder dets institutioner, organisationer, arbejdspladser og myndigheder.

Det foreslås, at det tydeliggøres, at ansvaret for at varetage den daglige omsorg overgår fra forældrene til personalet på døgninstitutionen, når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet. Det er alene ansvaret for at varetage den daglige omsorg, der overgår til personalet under anbringelsen.

Barnets eller den unges forældremyndighedsindehavere bevarer således fortsat bl.a. ansvaret for at udøve barnet eller den unges rettigheder på vegne af barnet eller den unge, herunder partsbeføjelser i forhold til administrative myndigheder og domstole.

Med forslaget § 1 indføres en formålsbestemmelse med henblik på at fastsætte rammer for personalets adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at foretage magtanvendelse og andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret, og at sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.

Med forslaget § 5 præciseres, at døgninstitutionernes ansvar bl.a. indebærer, at personalet som led i varetagelsen af den daglige omsorg kan foretage nødvendige indgreb i barnet eller den unges selvbestemmelsesret for at sikre barnet eller den unges interesser, herunder sikre, at barnet eller den unges fysiske og psykiske behov opfyldes, og at barnet eller den unge opbygger kompetencer til at indgå i sociale relationer, trives og modtager læring.

Formålsbestemmelsen og bestemmelsen om voksenansvar lægger tilsammen en overordnet ramme for forslaget øvrige bestemmelser.

Der vil blive udarbejdet vejledningsmateriale, der beskriver grænsefladerne mellem retten til omsorg, herunder udstrækningen af adgangen til at anvende fysisk guidning, og respekten for barnets eller den unges øvrige rettigheder så udtømmende som muligt med henblik på i videst muligt omfang at sikre, at der ikke eksisterer gråzoner. I den forbindelse vil grænsefladerne mellem omsorg og magtanvendelse for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne blive beskrevet, herunder i forhold til anvendelsen af stofseler.

Til stk. 2

Vurderingen af, hvordan omsorgen for et barn eller en ung bedst varetages, skal ske ud fra en konkret afvejning af barnet eller den unges grundlæggende rettigheder og under hensyntagen til barnet eller den unges alder, modenhed og funktionsevne.

Desuden vil proportionalitetsprincippet skulle iagttages.

Til § 6

Til stk. 1

Magtanvendelse er som udgangspunkt ikke tilladt.

Denne bestemmelse giver mulighed for magtanvendelse i konkrete situationer, hvilket omfatter fysisk magtanvendelse, anvendelse af personlige alarmsystemer og pejlesystemer, undersøgelse af person og værelse, samt kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation.

Magtanvendelse i situationer omfattet af §§ 7 og 9 – 18 skal registreres og foretages i henhold til forslaget § 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen er indført for at beskytte børn anbragt på en døgninstitution mod, at personer kommer ind på institutionen om natten og ikke for at sikre, at børnene ikke forvilder sig ud.

Derudover vil der være mulighed for at holde døre aflåst i kortere perioder i løbet af dagen, hvor det, ligesom i almindelige private hjem, er at foretrække for at holde uvedkommende

ude. Det skal dog være muligt for de anbragte børn at låse døren op, hvis de ønsker at komme ud.

Bestemmelsen er udformet i forhold til, at almindelige hjem er aflåst om natten og til tider i løbet af dagen. Det er vigtigt, at aflåsningen sker af hensyn til at holde folk ude, samt sikre at børn ikke forvilder sig ud, f.eks. om natten.

Det skal altid være muligt at åbne dørene, det er dermed ikke tilladt at foretage egentlig aflåsning af døgninstitutioner for børn, medmindre det omhandler sikrede afdelinger.

Til § 7

Til stk. 1

Bestemmelsen foreslår, at børn på døgninstitutioner kan tilbageholdes i op til 14 dage i starten af anbringelsen.

Det er vigtigt, at der sker en individuel vurdering af, hvor lang tid det pågældende barn har brug for at blive tilbageholdt i en tilvænningsperiode.

Fastholdelsen må alene ske ved, at barnet forhindres i at forlade døgninstitutionen eller døgninstitutionens område. Det er ikke muligt at aflåse døre osv.

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at døgninstitutioner kan tilbageholde et barn i op til 14 dage i starten af anbringelsen, når det har afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling og det er væsentligt for imødekommelse af barnets særlige behov. Det kan være, at der f.eks. er behov for i starten af opholdet at bringe ro på barnet, at have mulighed for at oparbejde relationer mellem barnet og de voksne på døgninstitutionen eller ro til at motivere barnet til at indgå i socialpædagogisk behandling på institutionen.

En afgørelse om at tilbageholde et barn i de første 14 dage af anbringelsen kan træffes igen, hvis et sammenbrud i anbringelsen betyder, at barnet skal overflyttes til en ny døgninstitution.

Afgørelsen om tilbageholdelse efter forslaget stk. 1, træffes i forbindelse med en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet på en døgninstitution. Det gælder både hvor der er givet samtykke til anbringelsen og ved anbringelser uden samtykke.

En afgørelse efter stk. 1 forudsætter, at en tilbageholdelse på op til 14 dage har væsentlig betydning for at imødekomme et barns særlige behov for støtte samt har afgørende betydning for den socialpædagogiske indsats, herunder at indgrebet står i rimeligt forhold til det, der opnås med indgrebet.

At indgrebet har afgørende betydning for den socialpædagogiske indsats og for at imødekomme barnets særlige behov betyder, at den socialpædagogiske indsats alene kan

finde sted, hvis barnet opholder sig på døgninstitutionen. F.eks. at det ikke vil være muligt at opbygge relationer til de ansatte, hvis barnet gentagne gange rømmer fra institutioner eller udebliver fra den socialpædagogiske behandling. Indgrebet i den pågældendes bevægelsesfrihed skal begrænses til det absolut nødvendige og må aldrig erstatte omsorg og pædagogisk bistand.

Det er muligt at afvikle tilbageholdelse et egnet sted uden for døgninstitutionen, f.eks. en hytte. Brug af eksterne lokaliteter vil stadig være omfattet af reglerne om magtanvendelse på døgninstitutioner for børn.

Til stk. 2

Kommunalbestyrelsen skal afgøre hvor mange dage tilbageholdelsen skal strække sig over ud fra de konkrete omstændigheder.

Tilbageholdelsen kan derfor være afgrænset til færre end 14 dage.

Til stk. 3

Barnet skal høres om foranstaltningen og barnets synspunkter skal tillægges behørig vægt i forhold til barnets alder, modenhed og forståelse af situationen. Det betyder ikke, at foranstaltningen ikke skal gennemføres, hvis barnet ikke er enig.

Til stk. 4

Bestemmelsen giver hjemmel til, at personalet må tilbageholde det anbragte barn, for at hindre barnet i at forlade døgninstitutionen eller en ekstern lokation der anvendes til formålet.

Fastholdelse må ikke omfatte vold mod barnet, og barnet må ikke låses inde som led i fastholdelsen.

Magtanvendelsen er begrundet i et beskyttelsesprincip og må ikke anvendes ud over, hvad der er strengt nødvendigt.

Til § 8

Til stk. 1

Det er ikke tilladt at fiksere et barn.

Bestemmelsen er dog ikke til hinder for, at der anvendes almindeligt sikkerhedsudstyr som f.eks. sikkerhedsseler ved transport i bil eller seler i barnevogne og barnestole.

Hvis der er risiko for, at et barn eller en ung vil blive udsat for væsentlig personskade, må det i det enkelte tilfælde vurderes, om det som led i omsorgen for det enkelte barn eller den enkelte unge, vil være nødvendigt at fastgøre vedkommende til en kørestol, seng eller andet

hjælpemiddel, f.eks. at bruge sengeheste, stol, særlige seler til bilkørsel eller toilet med stofsele.

Det skal dog altid overvejes, om det er muligt at bruge andre mindre indgribende metoder, f.eks. hvis et barn med dårlig balanceevne og delvise lammelser eller hyppige spasmer kan forhindres i at falde ud af sengen ved at anbringe madrassen tæt ved gulvet.

Til stk. 2

Bestemmelsen definerer, hvad der opfattes som fiksering.

Beskyttelsesmidler i form af bløde stofsele, der bruges for at hindre fald, har et andet formål end fiksering, og er derfor ikke omfattet af fikseringsbegrebet, uanset at beskyttelsesmidler i form af bløde stofsele indebærer fastspænding.

Til § 9

Med bestemmelsen, der er ny, indføres en lovhjemmel til, at personalet på døgninstitutioner, kortvarigt kan fastholde eller føre et barn væk fra en situation, når det er nødvendigt for at afværge barnet i at ødelægge eller beskadige egne eller andres genstande i et ikke ubetydeligt omfang.

Begrebet afværgehjælp dækker over adgangen til at afværge materielle skader i et ikke ubetydeligt omfang.

Afværgehjælp kan således være relevant i en situation, hvor et barn i et anfald af raseri er ved at ødelægge fjernsynet i opholdsstuen på anbringelsesstedet, men kan også være relevant i en situation, hvor barnet i et raserianfald kaster med anbringelsesstedets service. Gentagen ødelæggelse af ting af mindre værdi, fx billige drikkeglas, er således omfattet af bestemmelsen.

Afværgehjælp kan desuden anvendes for at afværge tingskade, allerede før det første glas smadres. Det afgørende er, at der foreligger en reel fare for, at et barn vil foretage gentagen ødelæggelse eller beskadigelse af ting.

Det er en betingelse for at kunne anvende afværgehjælp, at det er nødvendigt for at afværge en skade på en genstand. Der skal således foretages en konkret vurdering af, om der foreligger en reel fare for, at barnet vil ødelægge eller beskadige den pågældende genstand.

Det er herudover en betingelse for anvendelse af afværgehjælp, at barnet er ved at påføre skade på en materiel genstand i et ikke ubetydeligt omfang. Det dækker både over genstande af høj økonomisk eller affektionsmæssig værdi og over gentagen ødelæggelse af genstande, der ikke nødvendigvis er af hverken høj økonomisk eller affektionsmæssig værdi.

Ved kortvarig fastholdelse og føren af et barn forstås, at barnet kan fastholdes kortvarigt eller føres væk fra situationen, når de ovenstående betingelser er opfyldt. Der henvises i den forbindelse til forslaget § 10 om fysisk magtanvendelse for yderligere beskrivelse af mulighederne for indgreb i form af fastholdelse og føren.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at den fysiske fastholdelse, der kan foretages i forbindelse med afværgehjælp, kun kan være af kortvarig karakter, idet der alene er tale om ødelæggelse af materielle genstande, i modsætning til fysisk magtanvendelse efter § 10, hvor der er tale om, at barnet udviser en adfærd, der er til fare for barnet selv, de øvrige anbragte børn og unge, personalet eller andre, der opholder sig på anbringelsesstedet.

Ved kortvarig fastholdelse forstås, at man kortvarigt tager fat i eller holder fast om barnet for at markere, at den uønskede adfærd skal bringes til ophør. Begrebet kortvarigt retter sig mod varigheden af selve indgrebet fra personalets side og ikke mod den situation, som barnet fjernes fra.

Det er ikke muligt at definere en øvre tidsgrænse for, hvad der anses som kortvarigt. Det vil bero på en individuel vurdering af de konkrete omstændigheder, herunder til barnets alder, modenhed og funktionsevne samt under iagttagelse af proportionalitetsprincippet.

Hvis barnet undervejs i en kortvarig fastholdelse begynder at gøre markant fysisk modstand, vil barnet kun kunne fastholdes og føres til et andet opholdsrum, hvis betingelserne for fysisk magtanvendelse i øvrigt er opfyldt, jf. forslaget § 10.

Når barnet føres væk fra en situation skal det forstås således, at barnet fjernes fra den konkrete situation, så den igangværende handling afbrydes. Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvor barnet skal føres hen for at afbryde den igangværende handling.

Hvis det er tilstrækkeligt at anvende mindre indgribende metoder for at afværge skaden på genstanden, f.eks. ved at tale barnet fra det eller ved at sikre genstanden, der er i fare for at blive påført skade, er der ikke adgang til at anvende afværgehjælp.

Det konkrete indgreb skal således ske under iagttagelse af proportionalitetsprincippet. En fastholdelse skal samtidig være så kortvarig som mulig og må ikke være af mere indgribende karakter end nødvendigt for at forhindre skaden.

I de tilfælde, hvor personalet på døgninstitutionen anvender afværgehjælp, skal der ske registrering samt indberetning af episoden til den anbringende kommune samt Naalakkersuisut efter forslaget § 19.

Til § 10

Med bestemmelsen foreslås det, at personalet på døgninstitutionen kan fastholde eller føre et barn til et andet opholdsrum, når barnet udviser en adfærd, der er til fare for barnet selv, de øvrige anbragte børn og unge, personalet eller andre, der opholder sig på anbringelsesstedet.

Bestemmelsen giver således personalet på døgninstitutionen adgang til at anvende fysisk magt i form af fastholdelse eller føren til et andet opholdsrum.

Ved fastholdelse forstås, at et barn kan fastholdes fysisk f.eks. ved at holde fast om barnet. Fastholdelse af barnet må aldrig omfatte vold, herunder voldelige føre greb, slag eller spark.

Ved føren til et andet opholdsrum forstås, at et barn kan føres til et andet lokale på anbringelsesstedet, f.eks. vedkommendes værelse. Når det drejer sig om mindre børn vil fastholdelse og føren kunne ske ved, at barnet bæres til et andet opholdsrum. Når det drejer sig om større børn vil fastholdelse og føren f.eks. kunne ske ved, at barnet holdes fast om hånden og føres til det andet opholdsrum.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til, at barnet låses inde.

Til nr. 1

Med kriteriet om, at barnet skal udvise en adfærd, der er til fare for øvrige anbragte børn, personalet eller andre, der opholder sig på anbringelsesstedet, sigtes på situationer, hvor barnet truer med eller udøver vold over for den ovenfor nævnte gruppe. Der skal i den enkelte situation være tale om en reel og begrundet risiko for, at det omhandlede barn eller den unge vil foretage handlinger, der er til skade for de andre børn og unge eller personalet.

Der kan f.eks. være tale om situationer, hvor to anbragte børn er kommet op at toppes, og der er optakt til et regulært slagsmål. Indgriben fra personalets side skal forhindre, at barnet skader de andre børn, personalet eller andre.

Til nr. 2

Fysisk magt i form af fastholdelse eller føren af et barn til et andet opholdsrum kan anvendes, når barnet udviser en adfærd, der er til fare for barnet selv, de øvrige anbragte børn, personalet eller andre, og formålet med indgrebet er, at barnet dermed forhindres i at skade sig selv eller andre.

Med kriteriet om, at barnet skal udvise en adfærd, der er til fare for barnet selv, sigtes på situationer, hvor barnet står lige over for eller er i gang med at skade sig selv. Det kan f.eks. være selvskadende adfærd som at snitte eller skære i sig selv.

Det er således ikke tilstrækkeligt, at personalet har en formodning om, at barnet vil foretage sig noget, der kan udsætte barnet for skade.

Indgriben fra personalets side skal direkte forhindre, at barnet skader sig selv.

For begge kriterier gælder, at barnet skal være insisterende og vedholdende i sin udtryksform og adfærd og ikke vise tegn på at ville ændre adfærd.

Indgreb efter bestemmelsen skal som al anden magtanvendelse ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse.

Anvendelse af fysisk magt skal registreres og indberettes efter forslaget § 19.

Til § 11

Med bestemmelsen, der er ny, indføres lovhjemmel til, at et barn kan tilbageføres i tilfælde af rømning.

Bestemmelsen foreslår, at personalet på døgninstitutionen kan tilbageføre et anbragt barn, der rømmer, når barnet udviser en adfærd, der medfører en risiko for skade på barnet selv eller på andre.

Det er en betingelse for at kunne anvende muligheden for at tilbageføre barnet, at barnet er rømmet fra institutionen og ikke har til hensigt at vende tilbage. Det er således ikke tilstrækkeligt, at barnet har forladt institutionen eller ikke er vendt tilbage til institutionen som aftalt, da der kan være mange årsager hertil. Det kan f.eks. være fordi, barnet er blevet forsinket, har glemt tiden, har valgt at være ude længere end aftalt eller lignende.

I de situationer, hvor barnet har forladt institutionen eller ikke er kommet tilbage som aftalt, er det således vigtigt, at institutionen snarest prøver at finde årsagen til fraværet. Ofte vil personalet på institutionen kunne få kontakt til barnet og af denne vej forsikre sig om, at barnet har det godt og vil returnere til institutionen senere. I nogle tilfælde har barnet ikke intentioner om at vende tilbage til institutionen, men her vil personalet ved en socialpædagogisk indsats og dialog med barnet kunne overbevise den pågældende om at returnere.

Det er desuden et kriterie for at kunne anvende muligheden for at tilbageføre barnet, at barnets adfærd kan medføre en risiko for skade på barnet selv eller på andre. Hvorvidt barnets adfærd udgør en sådan risiko, vil afhænge af en konkret vurdering, hvor barnets eller den unges alder, udvikling og modenhed vil skulle tages i betragtning.

Tilbageførelse vil således kunne være relevant i en situation, hvor en 8-årig stikker af fra anbringelsesstedet midt om natten, eller en 9-årig stikker af for at drikke øl med nogle venner. I begge situationer er beskyttelsesbehovet stort, idet børnene har en alder, hvor de ikke kan forventes at forstå konsekvenserne af deres handlinger. Det ville således være en anden

situation, hvis der var tale om en normaludviklet 17-årig, som må forventes at kunne forstå konsekvenserne af sine egne handlinger.

I de få tilfælde, hvor barnet ikke kan overbevises om at vende tilbage til institutionen, og personalet vurderer, at barnets adfærd kan medføre skade på barnet selv eller andre, kan der være brug for, at en eller flere medarbejdere på institutionen som led i omsorgspligten opsøger barnet for at bringe vedkommende tilbage.

Institutionen bør i disse tilfælde orientere hjemkommunen, opholdskommunen og barnets forældremyndighedsindehavere og - hvis det skønnes nødvendigt - varsle politiet.

Institutionen skal så vidt muligt forsøge at bringe barnet frivilligt med tilbage. Følger barnet ikke frivilligt med, er der adgang til at tilbageføre barnet mod dennes vilje ved at føre eller fastholde barnet. Der henvises i øvrigt til forslaget § 10 om fysisk magtanvendelse for yderligere beskrivelse af mulighederne for indgreb i form af fastholdelse og føren.

En tilbageførsel skal ske så skånsomt som muligt og på en måde, som varetager hensynet til barnets integritet. Det konkrete indgreb skal således ske under iagttagelse af proportionalitetsprincippet og skal være afpasset forholdene i den konkrete situation og begrænses til det strengt nødvendige, jf. forslaget § 1.

Hvis et barn stikker af fra institutionen for at foretage handlinger, der falder ind under politiets ansvarsområde, medfører adgangen til tilbageførelse ikke, at personalet på institutionen er forpligtet til at stoppe barnet. Personalet på institutionerne skal således ikke udføre politiopgaver, men vil i disse situationer kunne kontakte politiet.

På anmodning fra personalet på institutionerne vil politiet, med henblik på at beskytte personalet, kunne deltage i en tilbageførsel. Politiets bistand til institutioner vil imidlertid ikke rette sig mod barnet, medmindre der foreligger en konkret faresituation for barnet. Politiets rolle er således subsidiær og består i ved foreløbige foranstaltninger at bistå personalet, som har det primære ansvar over for barnet.

Det er samtidig væsentligt, at personalet på institutionerne er opmærksomme på ikke at anvende adgangen til tilbageførelse, hvis det medfører, at personalet vil blive bragt i situationer, der potentielt kan optrappe den konkrete konflikt eller bringe personalet i fare. I disse situationer vil personalet kunne kontakte politiet med henblik på at få bistand.

En tilbageførsel efter denne bestemmelse skal registreres og indberettes af anbringelsesstedet til hjemkommunen, opholdskommunen og Naalakkersuisut efter forslaget § 19.

Til § 12

Til stk. 1

Af bestemmelserne i afsnit II, er denne bestemmelse den eneste, hvor det er en betingelse for afgørelsen, at barnet har en betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne. Det vil sige, at barnets psykiske udvikling ikke er på højde med jævnaldrende børn, og hvor dette er en varig tilstand. Det kan enten være på grund af en medfødt lidelse, eller en lidelse, der er erhvervet senere. Det vil eksempelvis være hjerneskadede børn, der er omfattet af bestemmelsens personkreds.

Alarmsystemer eller pejlesystemer vil efter forslaget alene kunne anvendes, når der er en risiko for, at den pågældende udsætter sig selv eller andre for at lide personskade. Risikoen for personskade skal være sandsynliggjort på det tidspunkt, hvor døgninstitutionen vurderer, at der kan være behov for at anvende et alarmsystem eller pejlesystem. Kendskabet til personen skal have vist, at pågældende er »dørsøgende«.

Det er ikke tilstrækkeligt at have en formodning om, at barnet måske vil forlade døgninstitutionen og derved udsætte sig for en risiko, men døgninstitutionen kan have konkret kendskab til, at den pågældende ofte forlader anbringelsesstedet, eller at den pågældende ofte bevæger sig mod et farligt område, som f.eks. fjelde og øde naturområder, veje og havneområder.

Kommunalbestyrelsen skal ved behandlingen af ansøgninger om iværksættelse af et personligt alarmsystem eller pejlesystem være opmærksom på, hvilken type skade, der forsøges undgået. Almindelige skader, som kan påregnes ved udendørs færdsel til fods som f.eks. fald på et sneglat fortov eller forvridning af anklen på en ujævn vej er ikke tilstrækkeligt grundlag for at iværksætte anvendelse af et personligt alarmsystem eller pejlesystem.

Bestemmelsen i forslaget omhandler alene risikoen for personskade, hvilket ligeledes udelukker tilfælde, hvor der alene er risiko for materiel skade.

Ved vurderingen af, om der skal anvendes alarmsystemer eller pejlesystemer, skal der ud over hensynet til den fysiske sikkerhed også indgå hensynet til, om foranstaltningen giver barnet større udfoldelsesmuligheder og livskvalitet, end hvis overvågningen ikke blev etableret. Et eksempel på større udfoldelsesmuligheder kunne være, at barnet kan gå en lille tur i området omkring anbringelsesstedet, fordi foranstaltningen bidrager til, at det findes forsvarligt at give barnet denne mulighed, når personalet lettere og hurtigere kan lokalisere barnet igen.

Bestemmelsen omhandler to former for systemer:

1. Alarmsystemer, der har til formål at advare servicepersonale eller andre, hvis et barn med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne forlader anbringelsesstedet, og
2. pejlesystemer, der kan anvendes til at lokalisere et bortkommet barn.

Det er med forslaget bestemmelse forudsat, at der er personale eller andre, der kan reagere på alarmerne. Formålet med den foreslåede bestemmelse er ikke at give mulighed for at anvende personlige alarmsystemer eller pejlesystemer i form af udstyr, der er egnet til kontinuerligt at overvåge et barns færden.

Det er efter forslaget en betingelse for anvendelse af alarmsystemer og pejlesystemer, at der er tale om personlige systemer. Herved forstås, at systemerne kun må registrere den enkelte persons udgang eller færden uden for anbringelsesstedet. Det vil efter forslaget ikke være lovligt at anvende systemer, som kortlægger samtlige personers færden. En dørklokke eller lignende, som gør opmærksom på færdsel - indkommende og udgående - ved hoveddøren eller havedøren, er ikke registrering af beboernes færden.

Det vil kun i særlige tilfælde kunne besluttes at anvende et personligt alarmsystem eller pejlesystem. Afgørelsen om anvendelse af et sådant system skal i væsentlig grad kunne bidrage til at afværge risikoen for personskade. Anvendelse af et personligt alarmsystem eller pejlesystem kun kan forekomme i tilfælde, hvor det ikke ved brug af mindre indgribende tiltag er muligt at sikre, at barnets færden og adfærd ikke medfører risiko for personskade for barnet eller andre.

Anvendelse af denne bestemmelse er betinget af, at forældremyndighedsindehaveren har givet samtykke. Hvis der er mere end en forældremyndighedsindehaver skal alle forældremyndighedsindehavere give samtykke. Hvis ikke der tilkendes et samtykke, kan bestemmelsen ikke anvendes.

Til stk. 2

Ved behandling af ansøgninger om iværksættelse af anvendelse af et personligt alarmsystem eller pejlesystem skal det indgå i kommunalbestyrelsens beslutning, om følgende punkter er tilstrækkeligt belyst af døgninstitutionen eller opholdsstedet:

1. foreligger den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte funktionsevne, f.eks. en lægeerklæring eller lignende,
2. hvorfor det med overvejende sandsynlighed kan forudsiges, at den pågældende ikke er i stand til at færdes uden for anbringelsesstedet på egen hånd og hvordan et personligt alarmsystem eller pejlesystem kan bidrage til at afværge risikoen for personskade,
3. hvilke pædagogiske metoder, der har været forsøgt anvendt før indstilling om iværksættelse af foranstaltningen,
4. hvilke pædagogiske metoder, der sideløbende med foranstaltningen vil blive anvendt til at forsøge at gøre barnet i stand til at færdes uden for anbringelsesstedet på egen hånd,
5. den forventede periode, i hvilken foranstaltningerne vil være nødvendige og
6. om barnets synspunkter er tillagt passende vægt i overensstemmelse med den pågældendes alder og modenhed.

Til stk. 3

Barnet skal høres om foranstaltningen og tillægges behørig vægt i forhold til barnets alder, modenhed og forståelse af situationen. Barnets nedsatte psykiske funktionsevne skal tages med i betragtningen. Det skal sikres, at barnets værge eller bisidder orienteres og har mulighed for at udtale sig på barnets vegne.

Til § 13

Bestemmelsen fastsætter de tidsmæssige rammer vedrørende en foranstaltning efter § 12. Foranstaltning kan maksimalt vare 4 måneder. Hvis det stadig er nødvendigt med foranstaltning efter § 12, skal der træffes en ny afgørelse.

Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til periodens længde på baggrund af en konkret vurdering i hver enkelt sag.

Der kan ikke træffes afgørelse om tidsubegrænset anvendelse af alarmsystemer eller pejlesystemer over for børn.

På børneområdet er det ikke forventeligt, at der er tale om en permanent tilstand hos barnet. Dermed er der en forventning om, at barnets tilstand kan forbedres over tid. Der skal sammen med barnet arbejdes hen imod, at behovet for anvendelse af alarmsystemer eller pejlesystemer ikke længere er der.

Til § 14

Det er en betingelse for anvendelse af alarmsystemer og pejlesystemer, at der er tale om personlige systemer. Herved forstås, at systemerne kun må registrere den enkelte persons udgang eller færden uden for anbringelsesstedet.

Det vil ikke være lovligt at anvende systemer, som kortlægger samtlige personers færden.

En dørklokke eller lignende, som gør opmærksom på færdsel - indkommende og udgående - ved hoveddøren eller havedøren, er ikke registrering af beboernes færden.

Det er ikke lovligt at overvåge barnets færden kontinuerligt med f.eks. en GPS.

Til § 15

Til stk. 1

Det fastsættes, at lederen af en døgninstitution, eller dennes stedfortræder, uden retskendelse kan beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barns person eller

opholdsrum, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet er i besiddelse af effekter og besiddelsen medfører, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn ikke kan iagttages, jf. dog stk. 2.

Med bestemte grunde sigtes bl.a. til de situationer, hvor personalet observerer, at der mangler bestik eller andre skarpe genstande i køkkenet på den sikrede afdeling, eller hvor der på værelset er ridset i væggen, og hvor det må formodes, at genstanden, som er brugt til at ridse, er skarp eller spids.

Bestemte grunde kan også være i de tilfælde, hvor barnets handlemønstre vurderes at være væsentlig anderledes end normalt, og hvor personalet har en formodning om, at barnet er i besiddelse af f.eks. euforiserende stoffer eller mobiltelefoner.

Det kan eksempelvis være, at barnet virker påvirket af euforiserende stoffer eller alkohol, at der mangler skarpe genstande i institutionens køkken eller værksted, eller at der af institutionens personale i øvrigt er gjort observationer, der gør det nærliggende for institutionens leder, eller dennes stedfortræder, at antage, at barnet er i besiddelse af effekter i strid med ordensreglementet, eller som kan udgøre en fare for barnet selv eller andre.

Til stk. 2

Det er en forudsætning for undersøgelse af barnets person eller opholdsrum, at andre og lempeligere midler har været forsøgt eller åbenbart vil være utilstrækkelige.

Hvis det er muligt at foretage undersøgelse af person eller opholdsrum med tekniske eller elektroniske hjælpemidler, der er mindre indgribende, vil dette være muligt inden for de gældende regler. Det kan f.eks. være ved brug af en metaldetektor, scannere og lignende.

Bestemmelsen fastsætter, at vurderingen af om indgrebet er uforholdsmæssigt, skal ske ud fra barnets oplevelse af situationen.

Til stk. 3

Principperne efter forslaget § 1 skal iagttages og undersøgelsen skal være så skånsom som muligt.

Det er vigtigt, at personalet på institutionerne har for øje, at barnet også skal opfatte undersøgelsen som et led i det pædagogiske arbejde på døgninstitutionen, og ikke som en straf eller krænkelse.

Til stk. 4

Barnet har ret til at få oplyst grundlaget for undersøgelsen. Dermed har personalet pligt til at forklare hvorfor undersøgelsen foretages. Barnet skal have mulighed for at deltage i løsningen

af problemet, evt. ved frivillig aflevering af manglende genstande eller ikke tilladte genstande. medmindre der er et akut behov for en undersøgelse.

Hvis det er nødvendigt, at undersøgelsen sker akut og det ikke er muligt at få talt med barnet inden undersøgelsen iværksættes, vil denne bestemmelse kunne finde anvendelse. Det kan f.eks. være nødvendigt, hvis et barn får en overdosis af et rusmiddel, og personalet ønsker at undersøge barnets værelse, så eventuelle stoffer ikke findes af andre børn på døgninstitutionen.

Til stk. 5

Hvis en undersøgelse af et barns person skal ske straks af akutte årsager og der ikke er bemanning på døgninstitutionen til at 2 ansatte kan deltage i undersøgelsen, vil undersøgelsen kunne foretages af en enkelt ansat.

Andre børn må ikke være til stede under undersøgelsen eller hjælpe til med undersøgelsen. Heller ikke i de tilfælde, hvor de har kendskab til, hvor ting evt. er gemt. Personalet skal samtidig sørge for, at øvrige børn ikke forsamles uden for værelset og observerer, hvad der foregår.

Til stk. 6

Bestemmelserne beskriver, hvornår lederen, eller dennes stedfortræder, af en institution kan tilbageholde effekter, der er i barnets besiddelse.

Effekter der skal fjernes af ordensmæssige og sikkerhedsmæssige hensyn kan f.eks. være genstande, der kan anvendes til at skade andre personer med eller genstande, der kan anvendes til at udøve hærværk.

Til stk. 7

En liste over det tilbageholdte skal udfærdiges, så barnet eventuelt kan få genstanden tilbage når barnet skal flytte fra døgninstitutionen, eller det er blevet forsvarligt at give genstanden tilbage.

Listen skal samtidig anses som en kvittering for det tilbageholdte i de tilfælde at genstande forsvinder eller ødelægges under opbevaringen.

Listen over genstande der tilbageholdes skal laves straks og en kopi skal afleveres til barnet og hjemkommunen. Hjemkommunen skal herefter videregive listen til den relevante person, enten barnets forældremyndighedsindehaver, værge eller bisidder.

Til stk. 8

Døgninstitutionen må umiddelbart gerne inddrage genstande, der ikke tilhører barnet. Dette både hvis genstandene tilhører døgninstitutionen og hvis de er stjålne.

Der skal foretages aktive handlinger for at returnere stjålne genstande til rette ejer.

Til § 16

Til stk. 1

Som udgangspunkt skal barnet have mulighed for at overvære undersøgelsen eller alternativt få gennemgået resultatet af undersøgelsen. Det kan eksempelvis være på grund af barnets momentvise temperament eller det konkrete akutte behov, at barnet får en gennemgang af undersøgelsen i stedet for selv at overvære den.

En gennemgang af undersøgelsen skal indeholde et grundlag for:

- hvorfor undersøgelsen er foretaget,
- hvorfor barnet ikke kunne overvære undersøgelsen,
- hvilke ting der blev undersøgt,
- hvem der foretog undersøgelsen,
- hvad der blev fundet, og
- hvorfor det evt. tilbageholdes.

Helt særlige omstændigheder kan tale imod, at barnet tilbydes at overvære undersøgelsen af barnets genstande i opholdsrummet eller efterfølgende straks får gennemgået undersøgelsen og dens resultat. Det kan være på grund af, at barnet er fysisk eller psykisk påvirket i en sådan grad, at de ikke evner at interagere fornuftsmæssigt. Det kan eksempelvis være i forbindelse med et voldsom raserianfald eller effekt af et rusmiddel.

Til stk. 2

Med genstande menes der løse ting, der kan flyttes.

Nagelfaste skabe, der ikke kan flyttes, er inkluderet i undersøgelse af opholdsrum.

Opholdsrum efter denne bestemmelse er ikke at sammenligne med rum efter forslaget § 8.

Til § 17

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, hvad en undersøgelse af barnets person omfatter, og hvordan den skal foretages.

Der må ikke ske indtrængen i kroppen ved en sådan undersøgelse. Dette betyder f.eks., at den der bemyndiges til at foretage en undersøgelse godt må bede et barn åbne munden og løfte tunge, men den ansatte må ikke selv komme fingrene ind i barnets mund.

Undersøgelsen af barnets person kan alene foretages ved klap uden på tøjet og ved undersøgelse af lommer og sko med henblik på at finde ulovlige genstande som f.eks. våben og stoffer. Det er dog tilladt at bede barnet om at fjerne overtøj, hue, vanter og lignende.

Til stk. 2

Hovedreglen er, at undersøgelsen skal foretages af en person med samme køn som barnet.

Hvis en undersøgelse af et barns person skal ske straks af akutte årsager og der ikke er bemanding på døgninstitutionen til, at en person af samme køn som barnet kan foretage undersøgelse, vil undersøgelsen kunne ske af en ansat af et andet køn.

Til § 18

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med omverden kun kan ske i forhold til nærmere angivne personer og udelukkende på baggrund af en afgørelse fra kommunalbestyrelsen.

Bestemmelsens stk. 1 fastsætter, at kommunalbestyrelsen uden retskendelse kan træffe afgørelse om kontrol med barnets brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med nærmere angivne personer uden for institutionen under barnets ophold på døgninstitutionen, når det er nødvendigt af hensyn til barnets sundhed og udvikling.

Det er kommunalbestyrelsen i barnets hjemkommune, der træffer afgørelse.

Afgørelsen træffes for en bestemt periode.

Ved anden kommunikation forstås f.eks. brug af mobiltelefon og internet.

Kommunalbestyrelsens afgørelse sker på baggrund af indstilling fra døgninstitutionens leder, eller dennes stedfortræder. Kommunalbestyrelsens vurdering af, hvorvidt det af hensyn til barnets sundhed eller udvikling er nødvendigt med en begrænsning af den pågældendes kommunikation med personer uden for døgninstitutionen, kan foretages i forbindelse med anbringelsen eller under anbringelsen.

Vurderes det under anbringelsen, at det er nødvendigt at begrænse et barns kommunikation med personer uden for døgninstitutionen, bør dette ske på baggrund af en dialog med døgninstitutionen.

Institutionen eller opholdsstedet kan ikke selv indføre husregler, der kontrollerer barnets mulighed for kontakt med omverdenen. Kontrol kan kun ske på baggrund af en afgørelse fra kommunalbestyrelsen i barnets hjemkommune.

Kontrollen kan kun gennemføres på baggrund af kommunalbestyrelsens afgørelse. Det er derfor ikke tilstrækkeligt med samtykke fra barnet eller forældremyndighedsindehaveren.

Bestemmelsen minder om selvstyrets bekendtgørelse nr. 16 af 8. november 2017 om støtte til børn (herefter børnestøttebekendtgørelsen) §§ 14 og 15 om besøg og kontakt med barnet under anbringelse. Børnestøttebekendtgørelsens fokus ligger på tiden før anbringelse og bestemmelserne i børnestøttebekendtgørelsens §§ 14 og 15 har til formål at skærme barnet fra uhensigtsmæssig kontakt fra fortiden.

Nærværende bestemmelse sigter derimod på et opstået behov for at sikre barnet for fremtidige hændelser.

Til stk. 2

Åbning af indgående og udgående breve kan kun finde sted med samtykke fra og i overværelse af barnet.

Kontrol af telefonsamtaler i form af medhør kan kun finde sted med samtykke fra barnet. Samtidig skal øvrige parter i telefonsamtalen orienteres om medhøret.

Til stk. 3

Ønsker barnet ikke, at et indgående brev åbnes, kan dette uåbnet returneres til afsenderen med forklarende ledsageskrivelse.

Ønsker barnet ikke, at et udgående brev åbnes, tilintetgøres brevet. Dette kan f.eks. ske ved makulering.

Til stk. 4

Ønsker barnet ikke, at der sker medhør ved en indgående telefonsamtale, kan telefonsamtalen afbrydes med en forklaring til den, der har ringet op.

Ønsker barnet ikke, at der sker medhør ved en udgående telefonsamtale, føres samtalen ikke.

Til stk. 5

Bestemmelsen fastsætter, at der ikke kan foretages kontrol med korrespondance m.v. mellem barnet og offentlige myndigheder eller en eventuel advokat. I sådanne tilfælde kan barnet eller den unges korrespondance således ikke underkastes nogen form kontrol.

Til stk. 6

Bestemmelsen fastsætter at der ikke kan fastsættes regler, der tilsidesætter de af politiet fastsatte regler vedrørende kontrol med besøg, brevveksling, telefonsamtaler og anden

kommunikation, hvis reglerne er fastsat i efter reglerne i retsplejeloven i forbindelse med kriminalretlige foranstaltninger.

Forslagets §§ 18, stk1 - § 18, stk. 5 er dermed subsidiær i forhold til bestemmelserne i retsplejeloven vedrørende samme forhold.

Til § 19

Til stk. 1

Hver gang der iværksættes indgreb i den personlige frihed, skal indgrebet registreres og indberettes til kommunalbestyrelserne i opholdskommunen, hjemkommunen og til Naalakkersuisut. Barnets bisidder skal samtidigt underrettes.

Dette gælder alle former for indgreb, så tilladt magtanvendelse jf. §§ 7 og 9 – 18 og ikke tilladt magtanvendelse skal registreres og indberettes.

Dermed kan Naalakkersuisut kontrollere, at reglerne om magtanvendelse overholdes. Samtidig orienteres samtlige aktører vedrørende barnet.

På baggrund af indberetningerne vurderer kommunalbestyrelserne og Naalakkersuisut, om der er behov for påtale eller anden form for opfølgning.

Til stk. 2

Naalakkersuisut udarbejder skemaer til brug for registrering og indberetning i overensstemmelse med denne inatsisartutlov.

Døgninstitutionerne har pligt til at anvende disse skemaer.

Til § 20

Til stk. 1

Når der har været foranstaltning i form af fysiske magtanvendelser, skal lederen, eller dennes stedfortræder, udfylde et dertil hørende indberetningsskema.

Skemaet skal være udfyldt senest 24 timer efter indgrebet har fundet sted, men bør ske hurtigst muligt så hændelsesforløbet er frisk i erindringen hos alle, der var involverede.

Hvis lederen, eller dennes stedfortræder, ikke er til rådighed skal den ansatte selv udfylde skemaet og få det godkendt af lederen, eller dennes stedfortræder.

Tilladte fysiske magtanvendelser efter §§ 9 – 11 omfatter desuden reglerne om nødværge og nødret efter kriminallovens kapitel 2.

Bestemmelsen oplister de forhold, der som minimum skal fremgå af indberetningen. Lederen, eller dennes stedfortræder, har ansvaret for, at foranstaltningen er registreret senest 24 timer efter forløbet.

Til stk. 2

Barnets ret til medbestemmelse og selvbestemmelse skal holdes i hævd. Det er derfor vigtigt, at barnet orienteres om, at indgrebet bliver registreret og indberettet. Samtidig skal barnet have mulighed for at blive hørt og tilføje barnets egen redegørelse af hændelsesforløbet.

Barnet skal tilbydes mulighed for at få bistand til udfærdigelse af egne kommentarer med hjælp fra bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson fra døgninstitutionen. Vedkommende, der bistår barnet, må ikke selv have været involveret i hændelsen.

Barnets mulighed for at forstå situationen og de eventuelle konsekvenser skal bero på en konkret vurdering af barnets modenhed og kognitive evner. Dermed skal man ikke tvinge børn i en meget ung alder til at tage stilling til situationer, de ikke forstår. I sådanne tilfælde må man i stedet sørge for, at barnets bisidder, trygheds- eller omsorgsperson kan hjælpe med at forklare barnets opfattelse af hændelsen.

Til stk. 3

Døgninstitutionen skal udarbejde en protokol indeholdende en procedure for, hvordan registrering og indberetning foregår, så alle ansatte er instrueret i, hvordan de skal forholde sig ved anvendelse af fysisk magtanvendelse. Protokollen og skemaer til udfyldelse skal være let tilgængelige for de ansatte.

Til stk. 4

Boforens leder eller dennes stedfortræder skal inden 3 dage efter indgrebet har fundet sted sende en kopi af indberetningsskemaet til opholdskommunen, hjemkommunen, Naalakkersuisut og barnets eventuelle bisidder.

Til § 21

Til stk. 1

Når der har været foranstaltning i form af undersøgelse af barnets person eller opholdsrum, skal lederen, eller dennes stedfortræder, udfylde et dertil hørende indberetningsskema.

Skemaet skal være udfyldt senest 24 timer efter undersøgelsen har fundet sted, men bør ske hurtigst muligt, så hændelsesforløbet er frisk i erindringen hos alle, der var involverede.

Hvis lederen, eller dennes stedfortræder, ikke er til rådighed skal den ansatte selv udfylde skemaet og få det godkendt af lederen, eller dennes stedfortræder.

Bestemmelsen oplister de forhold, der som minimum skal fremgå af indberetningen og lederen, eller dennes stedfortræder, har ansvaret for, at foranstaltningen er registreret senest 24 timer efter forløbet.

Hvis der er udarbejdet en liste over effekter, der inddraget eller fjernet efter § 15, stk. 7 og 8 skal denne liste også fremgå af registreringskemaet.

Til stk. 2

Barnets ret til medbestemmelse og selvbestemmelse skal holdes i hævd. Det er derfor vigtigt, at barnet orienteres om, at indgrebet bliver registreret og indberettet. Samtidig skal barnet have mulighed for at blive hørt og tilføje barnets egne kommentarer om hændelsesforløbet.

Barnet skal tilbydes mulighed for at få bistand til udfærdigelse af egne kommentarer med hjælp fra bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson fra døgninstitutionen. Vedkommende, der bistår barnet, må ikke selv have været involveret i hændelsen.

Barnets mulighed for at forstå situationen og de eventuelle konsekvenser skal bero på en konkret vurdering af barnets modenhed og kognitive evner. Dermed skal man ikke tvinge børn i en meget ung alder til at tage stilling til situationer, de ikke forstår. I sådanne tilfælde må man i stedet sørge for, at barnets bisidder, trygheds- eller omsorgsperson kan hjælpe med at forklare barnets opfattelse af hændelsen.

Til stk. 3

Døgninstitutionen skal udarbejde en protokol indeholdende en procedure for, hvordan registrering og indberetning foregår, så alle ansatte er instrueret i, hvordan de skal forholde sig ved undersøgelse af barnets person eller opholdsrum. Protokollen og skemaer til udfyldelse skal være let tilgængelige for de ansatte.

Til stk. 4

Døgninstitutionens leder, eller dennes stedfortræder, skal inden 3 dage efter undersøgelsen har fundet sted sende en kopi af indberetningskemaet til opholdskommunen, hjemkommunen, Naalakkersuisut og barnets eventuelle bisidder.

Til § 22

Til stk. 1

Når der har været foretaget en magtanvendelse, der ligger ud over de tilladte, jf. §§ 7 og 9-18 betegnes den som ikke tilladt magtanvendelse.

Det betyder at, hvis der f.eks. er anvendt fysisk magtanvendelse af en sådan karakter, at det ikke er omfattet af §§ 9 - 11, der er sket undersøgelse af barnets opholdsrum uden at opfylde

betingelserne herfor, eller der er foretaget magtanvendelse i en form, der ikke er hjemlet i denne inatsisartutlov skal disse indberettes og registreres som værende ikke tilladte magtanvendelser.

Det betyder ikke, at magtanvendelsen ikke kan tillades, blot at der ikke på forhånd er givet tilladelse til anvendelse af den valgte foranstaltning.

Hvorvidt en anvendelse af eksempelvis fysisk magt falder inden for §§ 9-10 om fastholdelse vil bero på en konkret vurdering. Det kan eksempelvis have været nødvendigt at holde mere, eller hårdere fast end hensigten med bestemmelserne giver hjemmel til.

Hvis det akut har været nødvendigt at fiksure et barn i et eller andet omfang i modstrid med § 8, vil det også være omfattet af indberetningspligten efter denne bestemmelse.

I tvivlsfælde skal hændelsen registreres som ikke tilladt magtanvendelse fordi hjemmelsgrundlaget i denne inatsisartutlov skal fortolkes indskrænkende. Dermed vil tvivlstilfælde komme barnet til gode.

Til stk. 2

Den implicerede medarbejder skal afgive en skriftlig redegørelse for hændelsen senest dagen efter hændelsen, men bør ske hurtigst muligt.

Indberetningen afleveres til lederen, eller dennes stedfortræder.

I bemærkningen til stk. 1 fremgår det, at det oftest vil være en konkret vurdering, hvornår der skal indberettes som ikke tilladt magtanvendelse eller som tilladt magtanvendelse. Derfor er det vigtigt, at de ansatte har en forståelse for forskellen og selv kan lave en umiddelbar konkret vurdering af, hvordan indgrebet skal registreres. Er den ansatte i tvivl, skal lederen, eller dennes stedfortræder, orienteres, som så herefter beslutter hvilken procedure der skal følges.

Bestemmelsen oplister de forhold der som minimum skal fremgå af indberetningen og lederen, eller dennes stedfortræder, har ansvaret for, at indgrebet er indberettet senest 3 dage efter episoden har fundet sted.

Til stk. 3

Barnets ret til medbestemmelse og selvbestemmelse skal holdes i hævd. Det er derfor vigtigt, at barnet orienteres om, at indgrebet bliver registreret og indberettet. Samtidig skal barnet have mulighed for at blive hørt og tilføje barnets egen redegørelse af hændelsesforløbet.

Barnet skal tilbydes mulighed for at få bistand til udfærdigelse af egne kommentarer med hjælp fra bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson fra døgninstitutionen. Vedkommende, der bistår barnet, må ikke selv have været involveret i hændelsen.

Barnets mulighed for at forstå situationen og de eventuelle konsekvenser skal bero på en konkret vurdering af barnets modenhed og kognitive evner. Dermed skal man ikke tvinge børn i en meget ung alder til at tage stilling til situationer, de ikke forstår. I sådanne tilfælde må man i stedet sørge for, at barnets bisidder, trygheds- eller omsorgsperson kan hjælpe med at forklare barnets opfattelse af hændelsen.

Til stk. 4

Bestemmelsen pålægger en pligt til de ansatte om aktivt at sørge for, at der gives forklaring om de hændelser, som den enkelte medarbejder har overværet eller været involveret i.

Hvis lederen, eller dennes stedfortræder, ikke selv har opsøgt medarbejderen vedrørende konkrete hændelser er medarbejderen forpligtet til selv at opsøge lederen, eller dennes stedfortræder.

Det er væsentligt, at denne forpligtelse præciseres over for alle medarbejdere.

Til stk. 5

Hvis en medarbejder, der ikke har overværet den konkrete episode, har informationer eller viden om episoden, som kan være med til at oplyse den yderligere, vil også denne medarbejder have pligt til at orientere boformens leder om denne viden.

Det kan være informationer eller viden, som medarbejderen har fået fortalt af andre ansatte eller børn, også selvom medarbejderen ikke er sikker på, informationerne er rigtige.

Til stk. 6

Bestemmelsen sikrer, at alle involverede parter får de relevante oplysninger.

Implicerede medarbejdere har ret til at anmode om udlevering af en kopi af indberetningen hvis ikke lederen, eller dennes stedfortræder, sørger for det.

Til stk. 7

I de tilfælde hvor den implicerede medarbejder er lederen selv, overtager stedfortræderen ansvaret for indberetningen.

Til stk. 8

Naalakkersuisut skal senest 6 uger efter indberetningen træffe afgørelse om eventuelle driftsmæssige konsekvenser.

Kommunerne er allerede orienteret om den ikke tilladte magtanvendelse. Derfor skal der kun suppleres med, hvilke konsekvenser det eventuelt vil få for døgninstitutionen.

Driftsmæssige konsekvenser kan f.eks. være at flytte en medarbejder fra en afdeling på boformen til en anden afdeling eller at afskedige en medarbejder eller tilbagekalde godkendelsen af døgninstitutionen.

Døgninstitutionens leder og den eller de implicerede medarbejdere vil blive orienteret pr. brev om afgørelsen.

På selvejende døgninstitutioner vil Naalakkersuisut alene have de beføjelser, der fremgår af driftsaftalen mellem Naalakkersuisut og den pågældende selvejende institution.

Hvis Naalakkersuisut ikke har et direkte ansættelsesforhold med personalet på boformen, vil Naalakkersuisut således heller ikke kunne træffe afgørelse om personalemæssige konsekvenser.

I tilfælde af tilbagekaldelse af godkendelse til drift af døgninstitution skal Naalakkersuisut straks påbegynde dialog med hjemkommunen for de implicerede børn om ny anbringelse.

Til § 23

Bestemmelsen vedrører de særlige tilfælde, hvor magtanvendelse er ulovlig og vil kunne medføre foranstaltninger efter regler i Kriminallov for Grønland. Døgninstitutionen har pligt til at orientere opholdskommunen, hjemkommunen og barnets bisidder om forholdet.

Opholdskommunen har herefter uden ophold pligt til at kontakte politiet.

Til § 24

Bestemmelsen fastslår anvendelsesområdet for afsnit III

Til nr. 1

Børn, der er anbragt i henhold til en kriminalretlig afgørelse afsagt ved dom eller rettens beslutning herom, jf. kapitel 32 i Kriminallov for Grønland.

Til nr. 2

Børn, der er tilbageholdt og er anbragt i en egnet institution, efter rettens afgørelse, jf. § 35 i Retsplejeloven for Grønland.

Bestemmelsen finder anvendelse i de situationer, hvor et barn mellem 15 og 18 år er anbragt i varetægtsurrogat på en egnet døgninstitution

Til nr. 3

Børn, der i henhold til kriminalforsorgens beslutning er overført fra afsoning i anstalt til afsoning i en døgninstitution med en sikret afdeling, jf. § 234 i Kriminallov for Grønland.

Til nr. 4

Bestemmelsen omfatter også de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om administrativ anbringelse på en døgninstitution med en sikret afdeling. Det drejer sig om situationer, hvor barnet har begået grove kriminelle handlinger og er fyldt 12 år, men endnu ikke er fyldt 15 år.

Til § 25

Bestemmelsen giver bemyndigelse til at træffe afgørelser om indgreb efter § 29 om isolation og § 30 om aflåsning for natten.

Ved afgørelse om indgreb skal lederen eller kommunalbestyrelsen have undersøgt om mindre indgribende muligheder foreligger, og i øvrigt forholde sig til principperne i forslaget § 1.

Er lederen ikke til stede tilfalder bemyndigelsen lederens stedfortræder efter § 27, stk. 1.

Til § 26

Til stk. 1

Bestemmelsen omfatter de børn, der er anbragt i varetægtssurrogat, hvor barnet tilbageholdes i en sikret døgninstitution som alternativ til at barnet tilbageholdes i en anstalt.

Barnet er undergivet de sociale myndigheders varetagelse med de af politiet vedtaget begrænsninger af den personlige frihed. Barnet har stadig en tilbageholdtes rettigheder.

Politiet kan fastsætte nærmere regler for besøg, udgang, brevkontrol og øvrig kommunikation.

Politiet kan bl.a. modsætte sig, at barnet, der er anbragt i tilbageholdelsessurrogat, modtager besøg, hvis efterforskningen kræver det. Politiet kan også kræve, at besøg finder sted under kontrol. Politiet kan tillige forlange at gennemse og standse breve til eller fra barnet og forbyde, at barnet foretager telefonsamtaler eller har anden kommunikation med personer uden for anbringelsesstedet samt forlange, at telefonsamtaler og anden kommunikation overhøres.

Træffer politiet beslutning om kontrol, skal barnet underrettes om beslutningen, og barnet kan forlange, at beslutningen indbringes for retten, jf. stk. 4. Retten kan efter retsplejelovens regler bestemme, at barnet, der har ophold i sikrede døgninstitutioner på det sociale område i stedet for tilbageholdelse, helt eller delvist afskæres fra kontakt med andre.

Politiet kan fastsætte nærmere regler for kommunikationskontrol. Politiet kan derfor af efterforskningsmæssige hensyn modsætte sig, at barnet kommunikerer ukontrolleret med omverdenen, dog bortset fra de i stk. 2 og 3 nævnte personer og institutioner. En så indgribende foranstaltning vil dog altid kunne kræves forelagt for retten. Kommunalbestyrelsen har ingen kompetence i relation til vurderingen af og beslutningen om omfanget af de indskrænkninger i rettigheder mv., der i medfør af retsplejelovens bestemmelser foretages over for en tilbageholdt, der er surrogatanbragt. Kommunalbestyrelsen kan alene træffe afgørelse om brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation efter § 17.

Til stk. 2

Et barn der er anbragt i forbindelse med tilbageholdelse efter Retsplejelov for Grønland har ret til ukontrolleret brevveksling med en række nærmere bestemte myndigheder og enkeltpersoner.

Ukontrolleret brevveksling betyder, at institutionen hverken må åbne, gennemlæse eller tilbageholde brevene. Det er derimod ikke udelukket, at brevene gennemlyses af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde.

Til stk. 3

Et udenlandsk barn i varetægtssurrogat har, foruden de nævnte personer og offentlige myndigheder efter stk. 2, ret til ukontrolleret brevveksling med hjemlandets diplomatiske eller konsulære repræsentanter.

Politiet kan fravige dette udgangspunkt.

Til stk. 4

Træffer politiet afgørelse om brevkontrol jf. stk. 1 eller andre begrænsninger i den tilbageholdtes rettigheder jf. stk. 1, skal barnet underrettes herom. Barnet kan forlange at afgørelsen indbringes for retten.

Til stk. 5

Bestemmelse fastsætter at lederen af døgninstitutionen, eller dennes stedfortræder, skal sørge for at det relevante personale på den sikrede afdeling er informeret om hvilke regler politiet nærmere har fastsat jf. stk. 1. Dette er for at sikre, at det relevante personale er indforstået med hvilke særlige begrænsninger der er fastsat for barnet, der er anbragt i varetægtssurrogat.

Til § 27

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår at det er lederen eller dennes stedfortræder, der træffer afgørelse om indgreb efter § 29 om isolation og anvendelse af den tilladelse kommunalbestyrelsen har givet efter § 30 om aflåsning for natten.

Hver anvendelse af tilladelsen efter § 30 skal fortolkes som en selvstændig afgørelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at indgreb efter §§ 29 og 30 kan udføres af ansatte på døgninstitution med sikret afdeling og døgntilbud for personer med handicap.

Lederen af anbringelsesstedet har imidlertid et professionelt ansvar for at holde de ansatte, som arbejdsgiveren har givet opgaven med at udføre indgreb i den personlige frihed efter afsnit V underrettet om, hvilke indgrebsmuligheder, der kan anvendes i forhold til den enkelte anbragte.

Det er ligeledes en ledelsesopgave at vejlede de ansatte om det pædagogiske og retlige handlerum i forbindelse med anvendelsen af §§ 29 og 30.

Endelig er det en ledelsesopgave at udstikke rammer for, hvordan indgrebsmulighederne i forhold til den enkelte anbragte skal anvendes på baggrund af den afgørelse, lederen har truffet efter stk. 1.

Til stk. 3

Inden der træffes afgørelse om indgreb efter §§ 29 og 30, skal principperne i § 1 iagttages.

Bestemmelsen skal sikre, at der er forsøgt med mindre indgribende foranstaltninger, så en afgørelse om indgreb efter §§ 29 og 30 kun foretages når det er proportionelt.

Til § 28

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at iværksatte indgreb straks skal bringes til ophør, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.

Bestemmelsen svarer til det almindelige forvaltningsretlige princip om nødvendighed, hvorefter et indgreb over for borgerne ikke må være mere indgribende, end hvad der er nødvendigt.

Bestemmelsen udtrykker sammen med § 1, et almindeligt forvaltningsretligt princip om proportionalitet.

Døgntilbud kan få vejledende socialfaglig og pædagogisk rådgivning med et kriminalpræventivt sigte hos Naalakkersuisut.

Til stk. 2

Bestemmelsen skal bidrage til at sikre, at iværksatte indgreb bringes til ophør, når betingelserne for, at de kunne iværksættes, ikke længere er til stede.

Det er ledelsens ansvar løbende at forholde sig til de enkelte indgreb og vurdere, om indgrebet i den personlige frihed og selvbestemmelse eventuelt skal bringes til ophør.

Til § 29

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at lederen af en døgninstitution med en sikret afdeling, eller dennes stedfortræder, kan beslutte at anbringe et barn i et særligt afsondret isolationsrum, når der er overhængende fare for, at barnet skader sig selv eller andre.

En afgørelse om isolation skal være skriftlig og indeholde en klagevejledning.

I forbindelse med anbringelse i isolation bør barnet høres, ligesom spørgsmålet om ophævelse af isolation bør drøftes med barnet under isolationsforløbet.

Et særligt afsondret isolationsrum skal være indrettet til formålet, så barnets mulighed for at gøre skade på sig selv mindskes mest muligt. Isolationsrummet kan have mulighed for kontinuerlig videoovervågning jf. stk. 4.

Isolation kan først anvendes når andre muligheder er udtømte eller det skønnes nødvendigt af hensyn til barnets eller andres sikkerhed. Der skal være en overhængende fare for, at barnet skader sig selv eller andre. Det kan eksempelvis være ved voldsomt og vedvarende raserianfald, hvor barnet er meget udadreagerende og der er behov for en afkølingsperiode. Faren må være overhængende og isolation må dermed ikke benyttes som en forebyggende foranstaltning eller som en konsekvens af handlinger, der er afsluttede.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at isolationen efter stk. 1 skal være så kortvarig og skånsom som muligt og ikke må udstrækkes udover 2 timer. Der må ikke træffes afgørelse om 2 timers isolation direkte efterfølgende 2 timers isolation.

Er der truffet afgørelse om op til 2 timers isolation er det ikke ensbetydende med, at isolationen skal vare 2 timer. Det præciseres, at isolationen skal være så kortvarig som mulig. I det øjeblik, det ikke længere er nødvendigt at isolere, skal isolationen ophøre.

Såfremt det ofte er nødvendigt at træffe afgørelse om isolation må det overvejes, om barnet er anbragt det rette sted eller om barnet har brug for anden hjælp, end der kan tilbydes på den pågældende døgninstitution.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at der løbende skal føres tilsyn med et barn, der er anbragt i isolation. Dette for at sikre, at barnet ikke gør skade på sig selv.

Barnet, der er anbragt i isolation, skal løbende observeres.

Under anbringelsen i isolation skal der være mulighed for, at barnet kan tilkalde en medarbejder.

Til stk. 4

Et særligt indrettet rum til isolation kan indrettes med kontinuerlig videoovervågning. Videoovervågningen kan benyttes, hvis det skønnes mest hensigtsmæssigt i den konkrete situation. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis barnet hurtigere vil kunne falde ned efter et raserianfald, hvis ikke det bliver overvåget af en person.

Til stk. 5

Afgørelse om aflåsning af barnets værelse om natten jf. § 30 er ikke at opfatte som isolation. Betingelserne jf. § 29, stk. 1-4 skal derfor ikke være opfyldte.

Til § 30

Til stk. 1

Der kan kun træffes afgørelse om aflåsning af værelser om natten af ordensmæssige og sikkerhedsmæssige hensyn.

Ordensmæssige og sikkerhedsmæssige hensyn kan eksempelvis være, hvis personalet er vidende om, at barnet forlader døgninstitutionen og begår kriminalitet om natten eller at barnet tilskynder de andre beboere til at foretage handlinger, der er forbudte af ordensmæssige eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Der er dermed ikke hjemmel til at træffe afgørelse om aflåsning om natten af andre hensyn, som eksempelvis et generelt princip om, at barnet ikke må forlade værelset om natten.

Afgørelsen træffes for en bestemt periode af kommunalbestyrelsen i barnets hjemkommune. Hvis der inden periodens udløb ikke længere er behov for at aflåse værelset om natten, skal aflåsningen straks ophøre.

Til stk. 2

Barnet skal til enhver tid kunne komme i kontakt med personalet.

Der kan anvendes kommunikationsudstyr, alarmklokke, mobiltelefon eller lign. Dermed forudsætter anvendelse af bestemmelsen samtidigt at, der er vågent personale hele natten.

Til § 31

Til stk. 1

Når der har været foranstaltning i form af magtanvendelse efter §§ 29 eller 30, skal lederen, eller dennes stedfortræder, udfylde et dertil hørende indberetningsskema.

Skemaet skal være udfyldt senest 24 timer efter foranstaltningen er påbegyndt, men bør ske hurtigst muligt så hændelsesforløbet er frisk i erindringen hos alle, der var involverede.

Der kan ske indberetning af en hændelse, der er igangværende.

Hvis lederen, eller dennes stedfortræder, ikke er til rådighed skal den ansatte selv udfylde skemaet og få det godkendt af lederen, eller dennes stedfortræder.

Bestemmelsen oplister de forhold, der som minimum skal fremgå af indberetningen og lederen, eller dennes stedfortræder har ansvaret for, at foranstaltningen er registeret senest 24 timer efter forløbet er påbegyndt.

Døgninstitutionen skal udarbejde en protokol med en procedure for, hvordan registrering og indberetning foregår, så alle ansatte er instrueret i hvordan de skal forholde sig ved anvendelse af fysisk magtanvendelse. Protokollen og skemaer til udfyldelse skal være let tilgængelige for de ansatte.

Til stk. 2

Barnets ret til medbestemmelse og selvbestemmelse skal opretholdes. Det er derfor vigtigt, at barnet orienteres om, at indgrebet bliver registreret og indberettet. Samtidig skal barnet have mulighed for at blive hørt og tilføje sin egen redegørelse af hændelsesforløbet.

Barnet skal tilbydes mulighed for at få bistand til udfærdigelse af egne kommentarer med hjælp fra bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson fra døgninstitutionen. Vedkommende, der bistår barnet, må ikke selv have været involveret i hændelsen.

Barnets mulighed for at forstå situationen og de eventuelle konsekvenser skal bero på en konkret vurdering af barnets modenhed og kognitive evner. Dermed skal man ikke tvinge børn i en meget ung alder til at tage stilling til situationer de ikke forstår. I sådanne tilfælde må man i stedet sørge for at barnets bisidder, trygheds- eller omsorgsperson kan hjælpe med at forklare barnets opfattelse af hændelsen.

Til stk. 3

Døgninstitutionens leder eller dennes stedfortræder skal ved månedens udgang sende en kopi af indberetningsskemaet til opholdskommunen, hjemkommunen, Naalakkersuisut og barnets eventuelle bisidder.

Bestemmelsen har til formål at sikre at ledelsen og tilsynsenheder får et samlet overblik i forhold til magtanvendelser, således at der kan foretages eventuelle nødvendige ændringer i de socialpædagogiske midler. Samtidig kan den samlede oversigt bruges som dokumentation i forhold til vurdering af om den anbragte er anbragt i det rette tilbud.

Til § 32

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår at reglerne i afsnit IV finder anvendelse for personer fra og med 18 år, der har en betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne.

Reglerne i afsnit IV kan alene anvendes over for personer med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

Over for personer med en betydelig eller varig nedsat psykisk funktionsevne er det vigtigt, at det offentlige hjælper med at varetage deres omsorg, så de ikke udsætter sig selv eller andre for skade. Mennesker, som på grund af betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne er ude af stand til at tage vare på sig selv, og som derfor kan have særdeles svært ved at udøve deres selvbestemmelsesret, skal have den nødvendige hjælp, omsorg og pleje m.v. samtidig med, at retssikkerheden for den enkelte opretholdes.

De sociale myndigheder skal i disse tilfælde varetage borgernes omsorg og undgå omsorgssvigt over for borgere, der som følge af nedsat psykisk funktionsevne åbenlyst ikke er i stand til at tage vare på egen tilværelse.

Omsorgen skal ydes med respekt for den enkeltes selvbestemmelsesret.

Den nødvendige faglige dokumentation kan bestå i f.eks. lægefaglig, pædagogisk eller psykologisk dokumentation.

Kravet om, at den psykiske funktionsevne skal være nedsat både betydeligt og varigt, indebærer, at reglerne om magtanvendelse bl.a. ikke omfatter tilfælde, hvor den pågældende alene lider af en forbigående forvirringstilstand, og heller ikke personer, som har demens i lettere grad.

Bestemmelsen er afgrænset til kun at finde anvendelse for denne persongruppe hvis de opholder sig i en beskyttet boenhed, jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, et

døgntilbud jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap eller en ældreinstitution jf. Landstingsforordning om ældreinstitutioner mv.

Reglerne om magtanvendelse kan dermed ikke anvendes over for personer, der er voksne og har en betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, hvis personen eksempelvis opholder sig i eget hjem eller et bokollektiv jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Reglerne om magtanvendelse finder ikke anvendelse for personer, der opholder sig på en ældreinstitution og ikke har en betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne. Det er derfor vigtigt, at personalet på ældreinstitutionen har identificeret de beboere, der opfylder betingelserne om betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, eksempelvis svær demens. Reglerne finder ligeledes ikke anvendelse på personer, der har ophold i et botilbud jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap alene på grund af et fysisk handicap.

En beskyttet boenhed er privat jf. § 9 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 19. af 4. november 2019 om botilbud til personer med handicap. Der kan som udgangspunkt ikke foretages magtanvendelse i en borgers private hjem. Dog findes det nødvendigt at give en hjemmel i dette forslag til foranstaltninger efter dette forslag.

Dette skyldes hensynet til at give det tilknyttede personale de bedste forudsætninger og muligheder for at varetage omsorg af den enkelte borger i den beskyttede boenhed. Samtidigt kan hjemlen give mulighed for, at borgeren fortsat kan blive boende i den beskyttede boenhed.

Til stk. 2

Når der i forslaget nævnes boform, omfatter det derfor beskyttet boenhed jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, døgntilbud jf. Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap og ældreinstitutioner jf. Landstingsforordning om ældreinstitutioner mv.

Når der i forslaget nævnes boform finder bestemmelsen derfor anvendelse på alle nævnte opholdsformer.

Til § 33

Til stk. 1

Det er lederens ansvar at sikre, at voksne med en betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne, og som har ophold i en beskyttet boenhed for personer med handicap, i et døgntilbud for personer med handicap eller har ophold på en ældreinstitution er informeret om deres ret til personlig frihed og selvbestemmelse.

Herunder skal der informeres om korrekt klageadgang til kommunalbestyrelsen og Det Sociale Ankenævn.

Magtanvendelse i enhver form er meget indgribende for den enkelte borger, og det er derfor af afgørende betydning, at den enkelte borger har mulighed for at gøre indsigelser, give udtryk for egen mening og at kunne klage.

Er borgeren ikke selv i stand til at forstå konsekvenserne af afgørelser om magtanvendelse, skal en nærtstående, et familiemedlem eller en øvrig omsorgsperson informeres i stedet. Dermed sikres den omfattede borgers ret til personlig frihed og selvbestemmelse mest muligt.

Til stk. 2

Folketingets § 71-tilsyn er nedsat i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, om tilsyn med personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse.

Tilsynet kan ikke træffe afgørelser, men alene give udtryk for sin vurdering af forholdene for de administrativt frihedsberøvede.

Vurderingen kan blandt andet have form af kritiske bemærkninger, anbefalinger og henstillinger. Der skal også ske underretning, hvis der er givet samtykke til anbringelsen.

Tilsynets behandling af en sag kan give anledning til, at en institution får besøg af tilsynet, som på baggrund heraf offentliggør en rapport om tilsynets vurdering af forholdene på institutionen.

Til § 34

Inden der træffes afgørelse om magtanvendelse jf. §§ 38-42 skal kommunalbestyrelsen sikre, at afgørelsen træffes på et veldokumenteret grundlag. Bestemmelsen oplister, hvad der som minimum skal foreligge af dokumentation for afgørelsen.

Den, der er part i en sag, altid har ret til at udtale sig jf. almindeligt forvaltningsretligt princip.

Til nr. 1

Der skal foreligge den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne. Det betyder, at en anførelse af diagnose i grundlaget for afgørelsen ikke er tilstrækkelig. Der skal gives en fyldestgørende redegørelse for den konkrete nedsatte psykiske funktionsevne.

Til nr. 2

Som grundlag for kommunalbestyrelsens afgørelse skal der således foreligge en redegørelse for den indsats, der har været iværksat med henblik på at afhjælpe følgerne af den nedsatte psykiske funktionsevne, samt den indsats, der har været ydet med henblik på at undgå brugen af tvang.

Til nr. 3

I forslaget afsnit IV stilles der flere steder krav om, at der i forbindelse med iværksættelsen af foranstaltningerne fastsættes en periode, inden for hvilken det forventes at være nødvendigt at anvende foranstaltningen.

En foranstaltning eller et indgreb må ikke opretholdes ud over den periode, det er nødvendigt. Hvis det eksempelvis ikke længere er relevant at forlange, at en borger med demens skal benytte et personligt alarmsystem eller pejlesystem, kan afgørelse herom ikke opretholdes. Periodens længde er bestemt af den pågældendes behov og hensynet til at afværge personskaade.

Til nr. 4

For at sikre den bedst mulige indsats, er der desuden stillet krav om, at der som grundlag for kommunalbestyrelsens afgørelse skal foreligge en redegørelse for bemærkningerne om de påtænkte foranstaltninger fra personer med et nærmere kendskab til den pågældende. Dette kan f.eks. være ægtefællen, pårørende, nære bekendte eller en værge.

Til § 35

Til stk. 1

Foranstaltninger efter forslaget må ikke opretholdes længere end højst nødvendigt. Der skal derfor løbende vurderes om der fortsat er grundlag for anvendelse af en konkret foranstaltning.

Ved foranstaltninger om anvendelse af personlige alarmsystemer og pejlesystemer, jf. § 41, stk. 1, anvendelse af særlige døråbnere, jf. § 42, stk. 1 og anvendelse af tilbageholdelse i egen bolig, jf. § 43, stk. 1 skal kommunalbestyrelsen revurdere behovet for fortsat anvendelse senest 8 måneder efter der truffet afgørelse om foranstaltning.

Revurderingen sker på baggrund af om betingelserne fortsat er opfyldte og/eller om samme resultat er opnåeligt med andre virkemidler, der er mindre indgribende.

Til stk. 2

Ved afgørelser om foranstaltning i form af anvendelse af stofseler skal kommunalbestyrelsen senest 18 måneder efter afgørelse om foranstaltning revurdere den fortsatte anvendelse.

Der skal stadig foretages en løbende vurdering af behovet for foranstaltningen og hvis der ikke længere er grundlag for fortsat anvendelse, skal foranstaltningen ophøre straks.

Opstår der igen behov for anvendelse af stofseler skal der laves en ny ansøgning og kommunalbestyrelsen skal træffe en ny afgørelse.

Revurderingen sker på baggrund af om betingelserne fortsat er opfyldte og/eller om samme resultat er opnåeligt med andre virkemidler, der er mindre indgribende.

Til § 36

Til stk. 1

Naalakkersuisut har efter § 37, stk. 1, hjemmel til at træffe afgørelse om, at en person skal optages i en bestemt boform uden dennes samtykke. Afgørelsen kan alene træffes efter indstilling fra kommunalbestyrelsen i borgerens hjemkommune, jf. § 37, stk. 1.

Bestemmelsen er udfærdiget som en pligt, idet at det vil være en tilsidesættelse af den almindelige omsorgspligt, hvis borgere, der ikke kan klare sig selv, bliver overladt til sig selv uden at modtage tilbud om en passende boform. Det er meningen, at der skal foretages et skøn i de situationer, hvor det kan være nødvendigt med anbringelse i en bestemt boform.

Hvis kommunalbestyrelsen har vurderet, at borgeren bør have ophold i en bestemt boform, men borgeren ikke samtykker, så skal kommunalbestyrelsen lave en indstilling til Naalakkersuisut for at få truffet en administrativ afgørelse.

Bestemmelsen finder anvendelse i tilfælde, hvor en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne bor i en almindelig bolig - lejebolig, andelsbolig eller ejerbolig - og det vurderes uforsvarligt ikke at sørge for flytning til en bestemt boform m.v.

Bestemmelsen vil dog også skulle anvendes i situationer, hvor en borger allerede er visiteret til en bestemt boform, men efterfølgende får behov, der ikke kan dækkes her, og derfor skal til en ny boform. Optagelse i en ny boform vil i praksis betyde at borgeren flyttes fra en bestemt boform til en anden bestemt boform.

Dette omfatter således flere situationer. Der kan for det første være tale om, at der visiteres fra en oprindelig bolig til en boform. Dernæst kan der være tale om situationer, hvor der visiteres fra én boform til en anden og særlig indrettet boform. Endelig er der de situationer, hvor den pågældende flyttes til eller fra en skærmet enhed inden for samme bebyggelse.

Der er opstillet en række meget strenge betingelser for at anvende reglen om optagelse i boform m.v. uden samtykke, da der er tale om den mest indgribende sociale foranstaltning i forhold til voksne. Det er derfor forudsat, at reglen kun anvendes i få og enkeltstående tilfælde.

Det er en betingelse, at flytningen er absolut påkrævet for, at borgeren kan få den nødvendige hjælp, og at hjælpen ikke kan gennemføres i den hidtidige bolig. Denne vurdering tager alene

hensyn til den enkeltes behov for hjælp og hensynet til, hvor den enkelte bedst muligt kan modtage den nødvendige hjælp.

Den nødvendige hjælp er den hjælp, borgeren efter en faglig vurdering har behov for som følge af varig og betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Hjælpen kan f.eks. bestå i hjælp til personlig pleje og hygiejne, sygepleje og omsorg eller lægeligt tilsyn eller behandling.

At optagelsen i en bestemt boform er absolut påkrævet for at yde den nødvendige hjælp indebærer, at hjælpen efter en konkret og faglig vurdering ikke kan ydes forsvarligt på en anden og mindre indgribende måde. Kan behovet opfyldes ved f.eks. at ændre boligens indretning, tilrettelægge hjemmehjælp og dag- eller andre tilbud mere hensigtsmæssigt eller ved at stille hjælpemidler til rådighed, er flytningen ikke absolut påkrævet.

Hensynet til kommunalbestyrelsens udnyttelse af ressourcer og tilrettelæggelse af de sociale tilbud m.v. indgår ikke i vurderingen. Kan en risiko for væsentlig personskade således afhjælpes på en anden mindre indgribende måde end ved optagelse i en bestemt boform, er der ikke hjemmel i § 36, stk. 1, til at flytte en borger mod pågældendes vilje.

For at en optagelse i en bestemt boform, og dermed praksis en flytning, kan anses som lovligt iværksat, er det en betingelse, at det er uforsvarligt at undlade flytning, idet borgeren kan blive udsat for væsentlig personskade, hvis ikke den nødvendige hjælp ydes. Det er således en betingelse, at pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og derfor udsætter sig for væsentlig personskade.

Det centrale i denne vurdering er hensynet til borgerens helbredstilstand. Betingelsen forudsætter, at der er risiko for, at den pågældende som følge af varig og betydelig nedsat psykiske funktionsevne udsætter sig for væsentlig personskade ved at forblive i den hidtidige bolig.

Der kan f.eks. være tale om risiko for at brænde inde som følge af uforsvarlig omgang med ild eller elektriske installationer. Det kan være risiko for medicinforgiftning, fordi borgeren ikke selv kan dosere medicin. Det kan være risiko for livstruende tilstande, fordi den pågældende ikke husker eller ikke vil tage livsvigtig medicin. Det kan være risiko for fysiske kvæstelser, fordi den pågældende foruden den varig og betydelig nedsatte psykiske funktionsevne desuden har en nedsat fysisk funktionsevne.

Risikoen skal være reel og ikke kun hypotetisk. Dvs. der skal være en vis sandsynlighed for, at borgeren kommer ud for væsentlig personskade.

Risiko for »væsentlig personskade« omfatter kun de tilfælde, hvor borgeren selv er udsat for den nævnte risiko. Det er ikke tilstrækkeligt, at naboer eller andre føler sig truet eller generet

af den pågældende. Det er heller ikke tilstrækkeligt, at pårørende føler sig utrygge ved, at borgeren bor, som han eller hun har valgt at bo.

Hensynet til samlever eller ægtefælle skal dog indgå i den samlede afvejning.

Til stk. 2

Betingelserne for optagelse i en bestemt boform, jf. stk. 2, er lempeligere for så vidt angår borgere, der ikke modsætter sig optagelsen i boform, men som heller ikke er i stand til at give et informeret samtykke på grund af en erhvervet mental svækkelse. Det er en betingelse, at der er tale om en fremadskridende lidelse, som det f.eks. kan ses ved fremskreden demens. Det er endvidere en betingelse, at ophold i en boform, herunder en anden boform med tilknyttet service, er påkrævet for, at borgeren kan få den nødvendige hjælp, samt at det i det konkrete tilfælde vurderes mest hensigtsmæssigt for den pågældende at flytte til den pågældende boform m.v.

Det er desuden en betingelse for optagelse i boform uden samtykke, at den beskikkede værge kan tiltræde kommunalbestyrelsens indstilling om optagelse i boform.

Værgen, som typisk vil have et indgående kendskab til borgeren, og kommunalbestyrelsen skal vurdere, om borgerens særlige pleje- og omsorgsbehov, som følge af den erhvervede mentale svækkelse, nødvendiggør en optagelse i en bestemt boform, når de i stk. 2, nr. 1 og nr. 2, nævnte betingelser ellers er opfyldt. Reglen vil således omfatte borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en følge af en erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende og indebærer et væsentligt stigende eller ændret pleje- og omsorgsbehov.

Ved erhvervet mental svækkelse forstås en mental svækkelse, der er opstået i løbet af personens voksenliv. Der vil typisk være tale om borgere med demens. Personkredsen omfatter dog også andre, der ofte sent i deres livsforløb rammes af andre former for fremadskridende mental svækkelse. Eksempelvis vil der kunne være tale om borgere, hvor belastningen efter alvorlig sygdom, følger efter apopleksi, hjerneblødning eller hjernetraumer eller andet bliver den faktor, der udløser en progredierende svækkelse af pågældendes mentale tilstand. Det afgørende er således den fremadskridende mentale svækkelse og ikke den udløsende faktor.

Borgere, der har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, men hvor den psykiske funktionsnedsættelse ikke er fremadskridende, eksempelvis borgere med udviklingshæmning, er ikke omfattet af de lempeligere regler i § 36, stk. 2. Disse borgere vil ikke have et væsentligt stigende eller ændret pleje- og omsorgsbehov. Hvis en borger med udviklingshæmning senere rammes af en fremadskridende mental svækkelse, vil personen dog kunne være omfattet af de lempeligere regler.

Der skal foreligge den fornødne speciallægefaglige dokumentation for borgerens psykiske funktionsnedsættelse samt for, at denne funktionsnedsættelse forhindrer borgeren i selvstændigt at varetage egne interesser. Hvis en borger, der er omfattet af den beskrevne personkreds, positivt modsætter sig optagelsen i en bestemt boform, vil borgeren ikke være omfattet af stk. 2. I så fald vil bestemmelsen i stk. 1 finde anvendelse.

Til stk. 3

Denne bestemmelse lemper yderligere mulighederne for at træffe afgørelse om flytning af en borger fra en egnet boform til en anden egnet boform uden personens samtykke. Afgørelsen træffes jf. § 37, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen kan indstille til at Naalakkersuisut træffer afgørelse om optagelse i bestemt boform uden samtykke i de situationer, hvor vedkommende mangler evnen til at give informeret samtykke, og hvor det må skønnes at være i borgerens egen interesse at flytte til en anden egnet boform af hensyn til mulighederne for, at pågældende og pårørende kan bevare tilknytningen til hinanden. Der kan således i vurderingen af, om betingelserne for at gennemføre en optagelse i en bestemt boform uden borgerens samtykke er til stede, indgå en samlet vurdering af hensynet til den pågældende og til de pårørendes mulighed for at opretholde forbindelsen.

Det er et krav at der borgeren allerede er optaget i en bestemt boform efter den sociale lovgivning.

Afgørelse om optagelse i bestemt boform uden borgerens samtykke, jf. § 37, stk. 2, kan kun træffes, hvis den påtænkte boform opfylder de behov for omsorg og pleje, som borgeren har. En flytning skal desuden skønnes at være i borgerens interesse. Der kan være tale om situationer, hvor den pårørende eller familien er flyttet bort fra den egn, hvor borgeren er optaget i en særlig boform.

Under forudsætning af, at den påtænkte boform må anses for egnet til at imødekomme borgerens behov i samme eller højere omfang, som den hidtidige boform, og det må anses for at være i pågældendes egen interesse at flytte, vil hensynet til at opretholde kontakten mellem borgeren og de pårørende begrunde en flytning uden borgerens samtykke.

Er værger og kommunalbestyrelsen ikke enige, og fastholder kommunalbestyrelsen indstillingen, skal kommunalbestyrelsen indstille til Naalakkersuisut, jf. § 36, stk. 1.

Til stk. 4

Optagelse i en bestemt boform efter stk. 1 og 2 skal ske af hensyn til borgeren. I de tilfælde, hvor en eventuel ægtefælle, samlever eller anden pårørende hidtil har bidraget med varetagelse af den nødvendige hjælp samt opsyn i forhold til borgeren, og hvor den pårørende ikke længere føler sig i stand til at kunne varetage denne opgave, skal dette indgå i den

samlede vurdering. Men hensynet til ægtefællen eller den pårørende kan ikke selvstændigt begrunde en optagelse i en bestemt boform efter stk. 1 og 2.

Det er navnlig i situationer, hvor borgeren blankt afviser at modtage den nødvendige omsorg eller pleje fra ægtefællen eller samleveren, at dette hensyn skal indgå. I de situationer, hvor eksempelvis en borger med svær demens har kunnet forblive i sit eget hjem - fordi en ægtefælle, samlever eller anden nærtstående har været til stede og har kunnet yde en del af hjælpen – vil der ligeledes skulle indgå et hensyn til ægtefællen, samleveren eller den anden nærtståendes mulighed for at føre en normal tilværelse uden at blive påført store forpligtelser.

Til stk. 5

En indstilling om flytning efter § 36, stk. 1 og § 36, stk. 3 er en indskrænkelse af borgerens retsevne. Det kræver derfor, at der anmodes om, at der udpeges en værge efter reglerne om værgemål i henhold til Myndighedsloven for Grønland.

Anmodning om værgemål indgives til kredsretten.

Til stk. 6

Hvis den værge, som kredsretten har beskikket, er enig i kommunalbestyrelsens indstilling om optagelse i en bestemt boform, jf. stk. 2, skal Naalakkersuisut efter bestemmelsen træffe afgørelse i sagen efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Værgens vurdering af kommunalbestyrelsens indstilling om optagelse i en bestemt boform er således afgørende for, om Naalakkersuisut skal træffe afgørelse i sagen.

Til § 37

Til stk. 1

Kompetencen til at træffe afgørelse i sager om optagelse i bestemt botilbud uden samtykke er henlagt til Naalakkersuisut efter § 37, stk. 1. Naalakkersuisuts kompetence omfatter sager, hvor der indstilles til optagelse i et bestemt botilbud, og dermed en flytning af en borger, som giver aktivt udtryk for sin modvilje.

Naalakkersuisut træffer afgørelse efter indstilling fra kommunalbestyrelsen og skal træffe afgørelse senest 2 uger efter modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.

Til stk. 2

Kompetencen til at træffe afgørelse i sager om optagelse i bestemt boform, uden samtykke er henlagt til Naalakkersuisut efter § 37, stk. 3. Naalakkersuisuts kompetence omfatter sager, hvor der indstilles til optagelse i et bestemt botilbud, og dermed en flytning af en borger, som mangler evnen til selv at give informeret samtykke og hvor borgerens værge ikke kan tiltræde kommunalbestyrelsens beslutning om optagelse i bestemt boform.

Naalakkersuisut træffer afgørelse efter indstilling fra kommunalbestyrelsen og skal træffe afgørelse senest 2 uger efter modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.

Til stk. 3

Bestemmelsen beskriver det nærmere dokumentationskrav for at indstillingen er udfyldt korrekt. Er der i indstillingen mangler skal disse udbedres hurtigst muligt.

Eventuelle mangler betyder at fristerne først regnes fra at indstillingen er fuldstændig.

Til nr. 1

Indstilling skal indeholde en udførlig redegørelse for at betingelser nævnt i § 36, stk. 1 eller § 36, stk. 3 er opfyldte. Indstillingen skal klart beskrive hvilken bestemmelse der skal anvendes.

Til nr. 2

Der skal foreligge en faglig dokumentation af den nedsatte funktionsevne. Det vil normalt betyde en lægefaglig vurdering eller en socialfaglig redegørelse. Det er ikke nok med en udtalelse fra ægtefælle eller samlever.

Til nr. 3

Det er et forvaltningsretligt princip at indgreb og afgørelser være proportionel med ønskede formål, og at der skal forsøges med mindre indgribende foranstaltninger. Derfor skal indstillingen indeholde en beskrivelse af hvilke tiltag og støtte der er forsøgt iværksat. Dette kan være hjælp og støtte efter reglerne i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, hjemmehjælp eller lignende.

Til nr. 4

Det skal beskrives hvordan den nye boform vil kunne bidrage til en bedre tilværelse for den foranstaltet borger. Det skal dermed fremgå at der er tale om en forbedring, enten fordi vedkommende bedre vil kunne klare ting selv, eller at der eksempelvis vil være mulighed for pleje og støtte i form af personale.

Til nr. 5

Borgeren selv, eller dennes pårørende og borgerens værge skal have mulighed for at udtale sig om optagelse i bestemt boform.

Til stk. 4

En ægtefælle eller anden nærtstående, der deler bolig med pågældende, har mulighed for at klage over kommunalbestyrelsens manglende indstilling om optagelse i bestemt boform.

Klagen indbringes for Det Sociale Ankenævn.

Til stk. 5

Kommunalbestyrelsen kan anmode om bistand af politiet til at gennemføre en afgørelse om flytning, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at det er nødvendigt.

Til § 38

Til stk. 1

Bestemmelsen giver adgang til akut at anvende magt i form af at fastholde en borger eller føre denne borger til et andet lokale, når dette er nødvendigt for at undgå, at pågældende skader sig selv, eller når der i konfliktsituationer er risiko for, at pågældende skader andre.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at føre en person til et lokale med aflåst dør, da dette vil være ensbetydende med frihedsberøvelse. Magtanvendelse i form af at fastholde eller at føre en person til et andet lokale skal altid kombineres med tryghedsskabende initiativer.

Generelt gælder det, at en hurtig, forebyggende indsats med beroligelse og afledning ofte vil kunne hindre, at tilspidsede situationer opstår. Da en beslutning om at anvende fastholdelse i sagens natur altid skyldes en akut opstået situation, vil det således i praksis være det kommunale eller privatansatte personale, der træffer den konkrete beslutning om indgrebet. Magtanvendelse i form af fastholdelse er tilladt i situationer, hvor der er risiko for, at pågældende skader sig selv, eller der i konfliktsituationer er risiko for, at den pågældende skader andre beboere (f.eks. ægtefælle) i husstanden, andre beboere i boformen, personale eller andre personer. Risikoen skal være nærliggende og skal indebære, at den pågældende udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade.

Hvis en person er truende over for andre, skal der tages hensyn til disse. Har personen f.eks. kort forinden været voldelig, og er personen stadig stærkt ophidset, kan der være nærliggende risiko for, at den pågældende vil gribe til vold igen. Hensynet til de andre beboere kan i den konkrete situation indebære, at denne person bør holdes fast og evt. føres til et andet lokale. Det er ikke tilstrækkeligt at have en formodning om, at den pågældende vil foretage sig noget, der kan udsætte personen selv eller andre for at lide væsentlig personskade. Der skal i den konkrete situation være en reel og begrundet risiko for, at vedkommende vil foretage sig handlinger, der kan føre til, at personen skader sig selv eller andre. Det er således ikke tilstrækkeligt til at bringe bestemmelsen i anvendelse, at en person skubber eller tjatter til en anden.

Verbale trusler er heller ikke i sig selv nok til at udgøre en risiko. Eksempler på væsentlig personskade er brækkede lemmer, hjernerystelser, kraniebrud, tabte eller løse tænder, snitsår og kvæstelser opstået enten ved grov fysisk vold eller ved brug af skarpe instrumenter som knive, sakse m.v. eller andre redskaber. Væsentlig personskade kan også være forgiftningstilstande, forbrændinger og bid.

Magtanvendelse i form af fastholdelse kan derfor ikke lovligt finde sted i de tilfælde, hvor risikoen for personskade kan afværges på andre og mindre indgribende måder. At indgrebet er absolut påkrævet for at undgå personskade indebærer, at den pågældende er insisterende og vedholdende i sin udtryksform. Alle andre og mindre indgribende metoder og midler skal have vist sig nyttesløse, ligesom det er en forudsætning, at pågældende ikke viser tegn til at ville ændre adfærd.

Hvis en borger f.eks. kontinuerligt slår hovedet ind i væggen, og den pågældende ikke holder op, selvom personalet har forsøgt at berolige vedkommende ved at tale med ham eller hende, ved at henlede opmærksomheden på noget andet, ved at forsøge at motivere vedkommende til at holde op eller ved at skælde ud, og er der risiko for væsentlig personskade, hvis den pågældende fortsætter, kan det være nødvendigt at fastholde f.eks. hoved og arme.

Til § 39

Til stk. 1

Bestemmelsen handler først og fremmest om den enkeltes selvbestemmelsesret set i lyset af vedkommendes værdighed. I hygiejnesituationer handler det om at sørge for at varetage borgerens grundlæggende behov med respekt, herunder set i forhold til personens selvværd og livsførelse.

Til stk. 2

Ved fysisk magt forstås f.eks. fastholdelse ved, at personalet holder personen fast, så tandbørstning kan ske.

Til stk. 3

Det skal i kommunalbestyrelsens afgørelse præciseres, hvilke konkrete hygiejneforhold afgørelsen omfatter, og hvor intens fastholdelsen må være i forhold til den konkrete person.

Til stk. 4

Der må ikke bruges hjælpemidler til fastholdelsen, og intensiteten må ikke få karakter af et legemligt overgreb. I de tilfælde, hvor der er truffet afgørelse om, at det er tilladt at anvende fysisk magt i en begrænset periode, bør personalet få supervision af en socialfaglig konsulent, så der udvikles og indarbejdes metoder til den faglige handlingsplan for, hvordan hygiejnen kan gennemføres uden magtanvendelse. Derudover er det nødvendigt, at ledelsen af det personale, som varetager den daglige omsorg for borgeren, giver anvisninger til personalet om, hvordan arbejdet skal tilrettelægges, så fysisk magtanvendelse undgås. Ændring af rutiner kan ofte medvirke til at undgå brug af magt – f.eks. at der ikke skal fortages bad eller tandbørstning på en bestemt tid, men at der i stedet tages hensyn til den enkeltes behov. Fysisk støtte, som har til formål at modvirke effekten af rykvisse kramper, spasticitet etc. eller som har til formål at berolige, betragtes ikke som magtanvendelse.

Til stk. 5

Fysisk magt efter denne bestemmelse vil kunne tillades i en tidsperiode på indtil 3 måneder med mulighed for forlængelse i op til endnu 6 måneder. Tidsbegrænsningen er indsat, da det er vigtigt, at der sideløbende arbejdes med borgeren og opnår den ønskede hygiejne gennem samarbejde med borgeren. Denne bestemmelse er ikke en permanent løsning på problemet.

Stk. 6

Hvis den pågældendes tilstand senere forværres eller den psykiske funktionsevne nedsættes på ny, vil der igen kunne træffes afgørelse om magtanvendelse efter denne bestemmelse. Der er her tale om borgere, der har meget brug for hjælp, og hvor det er mindre realistisk at fremme hygiejneforholdene hos den enkelte.

§ 40

Bestemmelsen har navnlig praktisk betydning for personer, der foruden at have en nedsat psykisk funktionsevne også har en nedsat fysisk funktionsevne.

Til stk. 1

Hvis en borger f.eks. har mistet evnen til at gå, men til trods herfor til stadighed forsøger at gå med benbrud og andre skader til følge, vil man med hjemmel i bestemmelsen kunne anvende fastspænding som beskyttelse. Det samme gælder, hvis en person med nedsat psykisk funktionsevne også lider af hyppige kramper, spasmer eller andre ufrivillige kraftige bevægelser og dermed er i fare for at falde. Denne form for fastspænding omfatter ikke fiksering. Beskyttelsesmidler i form af bløde stofseler efter § 40 kan alene bruges for at hindre fald. Ved anvendelse af en foranstaltning efter § 40 vil der være tale om, at hensynet til den pågældendes sociale tryghed, herunder sikkerhed, er vurderet vigtigere end hensynet til selvbestemmelsesretten.

Beskyttelsesmidler i form af fastspænding med stofseler for at forhindre fald kan alene anvendes, når der er nærliggende risiko, for at borgeren udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade. Det er ikke tilstrækkeligt at have en formodning om, at den pågældende kan komme til at foretage sig noget, der kan medføre, at han eller hun udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade. Der skal derimod foreligge en konkret viden om, at den pågældende enten ofte har forsøgt at udføre handlinger, der kan indebære en risiko for fald og deraf følgende personskade, eller ofte plages af kramper spasmer og lignende, som medfører risiko for væsentlig personskade. Væsentlig personskade kan bl.a. være brækkede lemmer, kraniebrud, hjernerystelse, tabte eller løse tænder m.v. Derimod kan f.eks. en mindre forstuvning i denne sammenhæng ikke opfattes som væsentlig personskade. Den væsentlige personskade skal dog individuelt vurderes ud fra den pågældendes helbredstilstand.

Beskyttelsesmidler kan alene anvendes i de tilfælde, hvor det er absolut påkrævet for at afværge en nærliggende risiko for væsentlig personskade. Det følger af

mindsteindgrebsprincippet, at beskyttelsesmidler ikke lovligt kan anvendes, hvis risikoen kan afværges ved brug af andre og mindre indgribende metoder. Der skal således være tale om en konkret risiko for personskade, som det ikke er lykkedes at afværge ad mindre indgribende veje, og som det af hensyn til at undgå væsentlig personskade er nødvendigt at forhindre.

Til stk. 2

Da behovet kan ændre sig i forhold til den enkeltes helbredstilstand, skal det løbende vurderes, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Til § 41

Til stk. 1

Når der træffes afgørelse om anvendelse af alarmsystemer eller pejlesystemer og de særlige døråbnere evt. kombineret med en afgørelse om tilbageholdelse i boligen, sker det primært af hensyn til den pågældendes sociale tryghed og sikkerhed. Anvendelsen af personlige alarmsystemer eller pejlesystemer gælder både i en boform og/eller et dagtilbud samt i eget hjem. Men det er forudsat, at der er personale eller andre, der kan reagere på alarmerne.

Alarmsystemer eller pejlesystemer kan alene anvendes, når der er en risiko for, at den pågældende udsætter sig selv eller andre for at lide personskade. Dette indebærer, at man med kendskab til den enkelte borger og vedkommendes livshistorie med overvejende sandsynlighed kan forudsige, at den pågældende ikke vil være i stand til at overskue konsekvenserne af at forlade boligen på egen hånd pga. manglende forståelse for f.eks. trafikale eller geografiske forhold. Personskade kan eksempelvis være følgerne af at blive påkørt af biler, cykler og busser. Det kan også være følgerne af at falde i søer, sumpe og havnebassiner, eller falde ned fra broer eller følger af vejrlig som f.eks. forfrysninger. Risikoen for personskade skal være dokumenteret på det tidspunkt, hvor anvendelsen af alarmsystemerne kommer på tale.

Kendskabet til borgeren skal have vist, at pågældende er »dørsøgende«. Det er ikke tilstrækkeligt at have en formodning om, at den pågældende måske vil forlade boligen og derved udsætte sig for en risiko. Der skal f.eks. foreligge en konkret viden om: - at den pågældende ofte forlader boligen, eller - at den pågældende ofte bevæger sig mod et farligt område, som f.eks. fjelde og øde naturområder, veje og havneområder. Betingelserne vil normalt ikke være opfyldt, hvis den pågældende ofte forlader boligen og følger en kendt og sikker rute. Det kan f.eks. være til den tidligere bolig, hvor pågældende ikke skal passere stærkt trafikerede områder.

Brug af alarmsystemer og pejlesystemer er også betinget af en risiko for, at den pågældende udsætter sig selv eller andre for at lide personskade. Der er derfor ikke tale om de skader, som almindeligvis kan påregnes ved udendørs færdsel til fods som f.eks. fald på et sneglat fortov eller forvriddning af anklen på en ujævn vej. Reglen omhandler alene risikoen for personskade,

hvilket udelukker tilfælde, hvor der alene er risiko for materiel skade. Tilfælde, hvor en borger f.eks. forsøger at trænge ind i en tidligere bolig og derved forvolder materiel skade, er ikke omfattet.

Ved vurderingen af, om der skal anvendes alarmsystemer eller pejlesystemer, skal udover hensynet til den fysiske sikkerhed indgå hensynet til, om foranstaltningen giver borgeren større udfoldelsesmuligheder og livskvalitet, end hvis overvågningen ikke blev etableret.

Bestemmelsen omhandler to former for systemer:

1. alarmsystemer, der har til formål at advare det sociale servicepersonale eller andre, f.eks. pårørende eller naboer, hvis en borger med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne forlader boligen, og
2. pejlesystemer, der kan anvendes til at lokalisere en bortkommen borger. I stk. 2, er der foretaget en afgrænsning af de systemer, som lovligt kan anvendes for at begrænse eller holde øje med den enkeltes udgang fra boligen.

Det er derfor ikke lovligt at anvende:

- systemer, som kontinuerligt overvåger den enkelte i eller uden for boligen, såsom videokameraer eller lignende,
- kodelåse, der forudsætter indtastning af en særlig kode for, at døren kan åbnes, når beboeren ikke har forudsætninger for at indtaste koden,
- aflåsning af udgangsdøren med henblik på at tilbageholde beboeren i boligen. Der er ikke tale om et generelt forbud mod aflåsning af hoveddøre. Det afgørende er, at vedkommende kan komme ud, når han eller hun ønsker det. At låse en borger inde er ensbetydende med frihedsberøvelse, hvilket der er et generelt forbud imod, hvis det ikke har hjemmel i lov, jf. grundlovens § 71.

Der er således intet i regelsættet, der forbyder aflåsning indefra af hoveddøre i det omfang, man normalt holder disse døre låste i almindelig beboelse, for at forhindre tyveri eller besøg af uvedkommende. Dette gælder både i dag- og nattetimer.

Til stk. 2

Det er en betingelse for anvendelse af alarmsystemer og pejlesystemer, at der er tale om personlige systemer. Herved forstås, at systemerne kun må registrere den enkelte beboers udgang fra boligen eller færden uden for boligen. Det er ikke lovligt at anvende systemer, som kortlægger samtlige beboeres færd. En dørklokke eller lignende, som gør opmærksom på færdsel - indkommende og udgående - ved hoveddøren, er ikke registrering af beboernes færd.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at ved en borger, der er omfattet af personkredsafgrænsningen i § 32, og hvis nedsatte psykiske funktionsevne er en konsekvens af en erhvervet mental

svækkelse – f.eks. en borger med demens - anvendes personlige alarmsystemer eller pejlesystemer uden forudgående myndighedsafgørelse, med mindre den pågældende direkte modsætter sig anvendelsen.

Baggrunden for bestemmelsen er, at det for borgere med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne på grund af en demens kan være vanskeligt at opnå et informeret samtykke, og at tilstanden samtidig over tid ikke forbedres grundet sygdommens fremadskridende karakter. Alarmsystemet eller pejlesystemet kan medvirke til, at en borger med demens kan findes, inden han eller hun risikerer at komme til skade. Formålet er således ikke at overvåge, hvad den pågældende foretager sig, men derimod at medvirke til, at borgeren med demens kan opretholde sin bevægelsesfrihed, samtidig med, at det er muligt at forhindre, at den pågældende forvilder sig bort og dermed udsætter sig selv for fare.

Anvendelse af personlige alarmsystemer og pejlesystemer eller andre teknologiske redskaber må ikke erstatte den socialpædagogiske indsats eller tjene som erstatning for den direkte kontakt mellem borgeren med demens og personalet. Hvis en borger med demens modsætter sig at bære et personligt alarmsystem eller pejlesystem, vil evt. afgørelse om, at pågældende alligevel skal udstyres med et sådant, kræve en myndighedsafgørelse af kommunalbestyrelsen. For at der kan træffes afgørelse efter § 41 stk. 3, 2. pkt., skal der foreligge den fornødne dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne (demens) og for den indsats, der i øvrigt udøves, samt pårørendes, herunder en eventuel værges, bemærkning til foranstaltningen.

Afgørelse om anvendelse af et personligt alarmsystem eller pejlesystem over for borgere med demens, der modsætter sig brugen, vil henset til sygdommens fremadskridende karakter kunne træffes uden tidsbegrænsning, jf. § 41, stk. 3, 3. pkt. At en afgørelse om anvendelse af alarmsystemer eller pejlesystemer kan gøres tidsubegrænset betyder ikke, at kommunalbestyrelsen ikke løbende skal påse, at betingelserne for at opretholde beslutningen er til stede. Vurderes det derfor, at de materielle betingelser for at opretholde en beslutning om anvendelse af alarmsystem eller pejlesystem ikke længere er til stede, skal beslutningen ophæves.

Til § 42

Til stk. 1

Kommunalbestyrelsen i hjemkommunen kan i visse særlige situationer, når alt andet forgæves har været forsøgt, træffe afgørelse om, at lederen af en boform eller dennes stedfortræder kan anvende særlige døråbnere ved yderdøre. Der kan f.eks. være tale om dobbelte dørgreb, dobbelttryk for døråbning og lignende for at forhindre eller vanskeliggøre, at visse borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne går ud og udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade.

Til stk. 2

Der må ikke anvendes egentlige aflåsningssystemer. Der kan eksempelvis være tale om farefyldte trafikale forhold, særlige naturområder, hvor den pågældende kan blive væk eller vejrforhold (voldsom kulde eller varme), som vil kunne begrunde at disse midler bringes i anvendelse, når andre og mindre indgribende foranstaltninger forgæves har været forsøgt afprøvet. Muligheden for at anvende særlige døråbnere ved yderdøren ændrer således ikke på det forhold, at de i den forbindelse mindre indgribende foranstaltninger i form af alarmsystemer eller pejlesystemer først forgæves skal være afprøvet inden, der sættes ind med den mere indgribende foranstaltning i form af en særlig døråbner.

Det vil således være hensigtsmæssigt, hvis boform m.v. fysisk indrettes således, at personalet let kan overskue, om en borger, der ikke kan klare sig selv på egen hånd, er ved at forlade stedet, så man i tide kan træffe de nødvendige forholdsregler.

Til stk. 3.

Alle, der ikke kan betjene de særlige døråbnere, skal have den nødvendige hjælp hertil, medmindre der er tale om en borger, som er omfattet af bestemmelsen om tilbageholdelse i boligen.

Til § 43

Bestemmelsen giver adgang til ved fysisk magt at fastholde en borger for at hindre denne i at forlade boligen eller for at føre vedkommende tilbage til boligen. Boligen omfatter foruden den individuelle bolig også de fælles opholdsområder i tilknytning til boligen samt dagtilbud m.v.

Til stk. 1

Bestemmelsen henviser til § 42, stk.1. Heraf fremgår betingelserne for at anvende de særlige døråbnere. § 43 giver adgang til, at der kan træffes afgørelse om, at personalet kan tilbageholde en borger, når man - eventuelt ved hjælp af alarmsystemet - bliver opmærksom på, at vedkommende har forladt boligen eller er ved at forlade boligen og dermed bringer sig i en farefuld situation. Det er derfor de samme betingelser som for § 42, stk. 1, der skal være gældende, førend man kan anvende reglerne efter denne bestemmelse.

Anvendelse af fysisk magt i form af at fastholde en person for at forhindre vedkommende i at forlade boligen eller for at føre vedkommende tilbage til boligen kan alene anvendes, når der foreligger en nærliggende risiko for, at den pågældende udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade. Der skal f.eks. foreligge en konkret viden om: - at personen ofte forlader boligen, og/eller - vedvarende udtrykker ønske om at forlade boligen. Det er således ikke tilstrækkeligt at have en formodning om, at borgeren vil forlade boligen og derved udsætte sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade.

Der er ikke hjemmel til at føre borgeren tilbage til et lokale med låst dør. Fysiske indgreb i form af at føre en borger tilbage skal kombineres med tryghedsskabende initiativer m.v. og forudsætter således altid, at der er personale eller andre til stede, som kan yde denne hjælp. Anvendelsesområdet for § 43 er begrænset til de tilfælde, hvor tilbageholdelse i boligen er absolut påkrævet for at afværge en nærliggende risiko for personskade. Denne betingelse medfører, at anvendelse af fysisk magt for at tilbageholde en borger i boligen ikke kan anvendes, hvor risikoen kan afværges på andre måder, som er mindre indgribende, jf. mindsteindgrebsprincippet.

De situationer, hvor en borger er ved at forvirke sig ud af boligen, og hvor personalet kan tilbageholde borgeren uden at anvende magt, er ikke omfattet af § 43. Det afgørende er således ikke det, at borgeren vil gå, men de synliggjorte risici, der er forbundet med at gå på tidspunkter, hvor der ikke er mulighed for ledsagelse.

Borgeren har ret til advokatbistand efter § 54, hvilket kommunalbestyrelsen har pligt til at oplyse og vejlede om.

Til stk. 2

Der kan f.eks. være tale om en kortere periode i forbindelse med tilvænning til ændret medicinering, til ændrede ydre forhold eller en ganske kort venteperiode i forbindelse med, at Det Sociale Ankenævn har truffet afgørelse om optagelse i en boform uden samtykke, i det omfang betingelserne i øvrigt er opfyldt. Da behovet kan ændre sig i forhold til den enkeltes helbredstilstand og oplevelse af fortrolighed med omgivelserne, skal det løbende vurderes, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes. Den pågældende kan tilpasse sig hurtigere til nye omgivelser end forventet eller f.eks. påbegynde diverse aktiviteter, som mindsker eller fjerner behovet for tilbageholdelse.

Til § 44

Bestemmelsen fastslår i relation til besøgende den enkelte beboers selvbestemmelsesret i plejeboliger, plejehjem eller andre boligformer med tilknyttet personale og fællesboligarealer. Der er således både tale om den del af boligen, som beboeren alene råder over, og på eventuelle fællesboligarealer, som beboeren råder over sammen med de øvrige beboere. Ved den del af boligen, som beboeren alene råder over, forstås den del af boligen, som hverken de øvrige beboere eller andre har adgang til uden den pågældende beboers samtykke.

Ved »fællesboligarealer« forstår arealer, som giver beboerne mulighed for i fællesskab at foretage aktiviteter, der for den enkelte kunne være foregået inde i selve boligen, f.eks. fælles opholdsarealer og spisekøkken. Den foreslåede bestemmelse slår fast, at der som hovedregel ikke kan fastsættes restriktioner over for konkrete besøgende i plejeboliger, på plejehjem eller i lignende boformer. Hverken kommunalbestyrelsen eller andre, der yder/leverer hjælp, vil således kunne begrænse eller regulere konkrete besøgendes adgang, medmindre der er tale om

forhold, der er omfattet af § 45, stk. 1 og § 46, stk. 2. Det er den enkelte beboer, der alene afgør, hvem den pågældende vil have besøg af, herunder også besøg på fællesboligarealerne, og hvornår. Den enkelte beboer har omvendt ikke indflydelse på, hvornår og af hvem de øvrige beboere får besøg.

Til § 45

Til stk. 1

Bestemmelsen afgrænser de situationer, hvor kommunalbestyrelsen har hjemmel til at træffe afgørelse om en begrænsning af konkrete besøgendes adgang til fællesboligarealer i boform med tilknyttet personale og fællesboligarealer. Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at afskære konkrete besøgende fra at komme på besøg hos den pågældende beboer. En afgørelse om at begrænse en besøgendes adgang til fællesboligarealer er således ikke til hinder for, at den konkrete besøgende fortsat kan aflægge besøg i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over. Det betyder, at der må findes en praktisk løsning, hvis der kun er adgang til den del af boligen, som beboeren alene råder over via fællesboligarealerne. Det påhviler således personalet at finde en praktisk løsning.

Regulering af besøgsrestriktioner vedrører primært andre borgere end den borger, der har ophold på døgntilbuddet, den beskyttede boenhed eller ældreinstitution. Derfor er det opholdskommunen, der skal træffe afgørelse om en regulering af besøgsrestriktioner. Dette er fravigelse af det almindelige princip i forslaget om, at det er hjemkommunen, der har kompetence til at træffe afgørelser om magtanvendelse.

Til stk. 1, nr. 1

Den foreslåede bestemmelse omhandler den situation, hvor konkrete besøgende har udvist en voldelig eller truende adfærd eller i øvrigt er til fare for de øvrige beboere eller personalet. I disse situationer kan kommunalbestyrelsen således træffe afgørelse om, at den konkrete besøgende skal have begrænset adgang til fællesboligarealerne af hensyn til de øvrige beboere eller personalet. Der vil i så fald være tale om en situation, hvor den besøgende udøver eller har udøvet vold, fremsætter trusler om vold eller er til fare for de øvrige beboere eller personalet.

Til stk. 1, nr. 2

I den foreslåede bestemmelse er der tale om en adfærd, hvor konkrete besøgende, uden at der er tale om fysisk vold, udøver chikane over for de andre beboere eller personalet. Der vil således være tale om en adfærd, som generer eller skræmmer de øvrige beboere eller personalet, og som evt. kan skabe stress-betonede situationer som følge af f.eks. negativ overfusning og utilbørligt nedsættende kommentarer over for de øvrige beboere eller personalet. Der skal i praksis være tale om handlinger, som forekommer gentagne gange med en vis regelmæssighed for, at man kan tale om egentlig chikane. Som et eksempel kan nævnes, hvis de andre beboere eller personalet gentagne gange overfuses af pårørende, således at det vanskeliggør leveringen af den visiterede hjælp - f.eks. under måltiderne.

Til stk. 1, nr. 3

I den foreslåede bestemmelse er der tale om konkrete besøgende, der udviser en adfærd, der er til stor gene for de andre beboere eller personalet eller forhold som kan sidestilles hermed. Som et eksempel kan nævnes de situationer, hvor konkrete besøgende udviser en adfærd, der medfører en generel utryghed for de andre beboere eller personalet ved disses ophold på fællesboligarealerne, skaber en forråelse af miljøet i arealerne eller som vanskeliggør leveringen af den visiterede hjælp til de øvrige beboere. Der skal være tale om en adfærd, der er stærkt generende over for de øvrige beboere eller personalet. Der kan f.eks. være tale om stærkt berusede eller påvirkede besøgende, som skaber en utryghed for en eller flere beboere eller personalet, vanskeliggør den nødvendige pleje og hjælp af beboerne eller forhold, som kan sidestilles hermed. Det afgørende er adfærdens virkning på beboerne og personalet.

Til stk. 2

Bestemmelsen har til formål at præcisere kommunalbestyrelsens forpligtelse til at sikre, at personalet er instrueret om at finde en praktisk løsning således, at den besøgende, hvis adgang til fællesboligarealerne er begrænset af en afgørelse efter § 46, stk. 1, sikres adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over.

Til § 46

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, i lighed med § 45, den enkelte beboers selvbestemmelsesret i den del af boligen, som beboeren alene råder over. Der kan som udgangspunkt ikke fastsættes restriktioner over for konkrete besøgende i plejehjem eller i plejeboliger eller lignende boformer med tilknyttet personale i den del af boligen, som beboeren alene råder over.

Til stk. 2

Den foreslåede bestemmelse er en konsekvens af, at praksis har vist, at det af hensyn til personalet, der skal levere den visiterede hjælp, kan være nødvendigt, at kommunalbestyrelsen har mulighed for at træffe afgørelse om, at konkrete besøgende ikke må være til stede i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over, i de tidsrum, hvor der leveres visiteret hjælp. Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen skal kunne træffe afgørelse om, at konkrete besøgende ikke må være til stede i denne del af boligen i de tidsrum, hvor der skal leveres visiteret hjælp, og i de tilfælde, hvor den konkrete besøgende over for personalet udviser en adfærd som beskrevet i § 45, stk. 1, nr. 1-2. Her tænkes først og fremmest på de situationer, hvor der er et højt konfliktniveau mellem de konkrete besøgende og personalet, og hvor de konkrete besøgende har en chikanerende eller generende adfærd over for det personale, der skal levere hjælpen i form af kritisk og personlig overfusning. Det er kun i de situationer, hvor der skal leveres visiteret hjælp, at konkrete besøgende kan blive mødt med en restriktion om, at de ikke må være til stede i denne del af boligen i dette tidsrum.

Derudover kan konkrete besøgendes ophold i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over, ikke reguleres. I praksis bør der findes en tålelig ordning således, at den konkrete besøgende må vente udenfor denne del af boligen, mens personalet leverer hjælpen. Formålet med reglen er at sikre, at personalet kan udføre de nødvendige opgaver uden at blive forulempet.

Til § 47

Til stk. 1

Afgørelser efter § 45, stk. 1, og § 46, stk. 2, skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen. Dette medfører, at en afgørelse efter § 45, stk. 1, og § 46, stk. 2, ikke af kommunalbestyrelsen kan delegeres til den kommunale forvaltning. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om den vil delegere kompetencen til at træffe afgørelse i sådanne sager til det relevante udvalg. Denne fremgangsmåde er valgt for at sikre det politiske ansvar, da afgørelser efter § 45, stk. 1, og § 46, stk. 2, er meget indgribende overfor beboeren og de konkrete besøgende, som er omfattet af afgørelserne.

Til stk. 2

Bestemmelserne giver lederen af en boform, eller dennes stedfortræder, mulighed for at handle, hvis der opstår situationer med besøgende, hvor det er vigtigt, at der handles hurtigt. Dette skal være for at beskytte personalet selv eller andre beboere mod vold eller uacceptabel adfærd. Betingelserne i §§ 45 og 46 skal være opfyldte.

Til stk. 3

En foreløbig afgørelse efter stk. 2, skal forelægges den myndighed, der normalt har kompetencen til at træffe afgørelse.

Forelæggelsen skal ske snarest muligt efter, at foranstaltningen har fundet sted.

Bestemmelsen skal sikre, at midlertidige afgørelser efter stk. 2 er truffet under korrekte forudsætninger og dermed beskytte den enkelte borgers retssikkerhed.

Til stk. 4

Den foreslåede bestemmelse slår fast, at proportionalitetsprincippet gælder, når der træffes en afgørelse om begrænsning af konkrete besøgendes ophold på fællesboligarealer, jf. § 45, stk. 1, og regulering af konkrete besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over, jf. § 46, stk. 2. Dette indebærer således, at det er en betingelse for at kunne træffe en afgørelse om besøgsrestriktioner, at andre og mindre indgribende foranstaltninger er forsøgt anvendt. Hvilke foranstaltninger, der skal have været forsøgt anvendt, afhænger af den konkrete sag, men kommunalbestyrelsen skal have forsøgt at løse sagen på andre måder, eksempelvis ved konfliktmægling, venlige henstillinger og tilrettevisning.

Til stk. 5

Bestemmelsen fastslår, at både beboeren og den konkrete besøgende er parter i en afgørelse efter § 45 og § 46, stk. 2, hvilket medfører, at de almindelige sagsbehandlingsregler finder anvendelse overfor alle parter.

§ 48

Hver gang der iværksættes indgreb i den personlige frihed, skal indgrebet registreres og indberettes til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut. Bestemmelsen sikrer at de involverede myndigheder får oplysning om eventuelle magtanvendelser. Underretning til Naalakkersuisut sker gennem Socialstyrelsen.

Til stk. 2

Indberetningsskemaerne vil indeholde oplysninger om borgeren, der udsættes for foranstaltningen, personalet der foretager foranstaltningen og foranstaltningens formål og nødvendighed.

Til § 49

Bestemmelsen beskriver, hvordan og hvornår foranstaltningerne, der ikke er forhåndsgodkendte, eller er i form af nødret eller nødværge skal registreres og indberettes.

Til stk. 1

Et indgreb skal registreres straks. Det betyder, at der hurtigst muligt og senest dagen efter skal laves en registrering af indgrebet. Personalet skal derfor sørge for at situationen, der skal indberettes, først er afklaret og ordentligt håndteret inden indberetning foretages.

Indgreb hvor der er ansøgt om forhåndsgodkendelse til konkrete indgreb er ikke omfattet af denne bestemmelse. Forhåndsgodkendte indgreb omfatter i denne forbindelse §§ 39 (fastholdelse i hygiejnesituationer), 40 (anvendelse af stofselser), 41 (personlige alarmsystemer og pejlesystemer) og 43 (tilbageholdelse i boligen).

Alle tilfælde, hvor der er foretaget indgreb i form af nødværge eller nødret, skal der foretages registrering straks, også hvis der foreligger en forhåndsgodkendelse.

Til stk. 2

Alle registreringer skal indberettes straks, og senest inden der er forløbet 72 timer fra indgrebet er foretaget.

Der skal ske indberetning til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen og hjemkommunen, og til Naalakkersuisut.

Til § 50

Bestemmelsen beskriver, hvordan og hvornår foranstaltninger, der er forhåndsgodkendte skal registreres og indberettes.

Til stk. 1

Et indgreb skal registreres straks. Det betyder, at der hurtigst muligt og senest dagen efter skal laves en registrering af indgrebet. Personalet skal derfor sørge for at en situation, der skal indberettes, først er afklaret og ordentligt håndteret inden indberetning foretages.

Forhåndsgodkendte indgreb omfatter i denne forbindelse § 38 (fastholdelse), § 39 (fastholdelse i hygiejnesituationer), § 40 (anvendelse af stofselser), § 41 (personlige alarmsystemer og pejlesystemer), § 42 (særlige døråbnere) og § 43 (tilbageholdelse i boligen).

Til stk. 2

Alle registreringer skal indberettes månedligt til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut. Som udgangspunkt sker indberetning hver d. 1. eller efter aftale med Socialstyrelsen.

Til § 51

Bestemmelsen beskriver, hvordan og hvornår foranstaltninger efter § 37 om optagelse i boform uden samtykke skal registreres og indberettes.

Til stk. 1

Indgreb efter § 37 skal registreres senest ved udgangen af den måned, hvor indgrebet er iværksat. Det betyder at registreringen skal være foretaget inden d. 1. den efterfølgende måned.

Til stk. 2

Registrering af indgreb efter § 37 indberettes kvartalsvist til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut.

Til § 52

Bestemmelsen beskriver, hvem der har ansvaret for at sikre registreringen af indgrebet. Det kan være den ansat, der har foretaget indgrebet eller denne persons chef i organisationen.

Det enkelte opholdssted kan udforme procedurer for registrering af indgreb. I så fald skal ledelsen sikre at alle ansatte er instrueret i proceduren.

Har den involverede ansatte ikke foretaget korrekt registrering er det ledelsens ansvar at registreringen foretages.

Til § 53

Til stk. 1

Kommunalbestyrelsen er pålagt at følge udviklingen af magtanvendelser og andre indgreb i den personlige frihed på institutioner beliggende i kommunen for at sikre, at gældende lovgivning overholdes og borgernes rettigheder beskyttes.

Kommunalbestyrelsen skal årligt præsenteres for beretning om magtanvendelser for de enkelte institutioner.

Årsberetningen afleveres som udgangspunkt ved udgangen af året. Der kan efter aftale med kommunalbestyrelsen og eller Naalakkersuisut aftales andet tidspunkt for aflevering.

Naalakkersuisut har samtidigt et generelt tilsyn med institutioner, herunder magtanvendelser jf. Selvstyrets bekendtgørelse om tilsyn med det sociale område. Eventuelle bemærkninger og tilsynsrapporter fra Tilsynsenheden bør indgå som en del af årsberetningen.

Til stk. 2

De enkelte beskyttede boenheder og døgntilbud skal årligt forelægge en beretning om magtanvendelser og indgreb i den personlige frihed for Naalakkersuisut.

Årsberetningen afleveres som udgangspunkt ved udgangen af året. Der kan efter aftale med Naalakkersuisut aftales andet tidspunkt for aflevering.

Naalakkersuisut har samtidigt et generelt tilsyn med beskyttede boenheder og døgntilbud, herunder magtanvendelser jf. Selvstyrets bekendtgørelse om tilsyn med det sociale område. Eventuelle bemærkninger og tilsynsrapporter fra Tilsynsenheden bør indgå som en del af årsberetningen.

Til stk. 3

Ældreinstitutioner skal årligt forelægge en beretning om magtanvendelser og indgreb i den personlige frihed for Landslægeembedet.

Årsberetningen afleveres som udgangspunkt ved udgangen af året. Der kan efter aftale med Naalakkersuisut aftales andet tidspunkt for aflevering.

Landslægeembedet har ikke et tilsyn med magtanvendelser, men skal ikke desto mindre orienteres, så udviklingen i magtanvendelser i forbindelse med medicinering af borgere på ældreinstitutioner følges.

Til § 54

Til stk. 1

På grund af bestemmelsernes indgribende karakter, er det vigtigt at borgerne orienteres om deres retsstilling, samtidig er det advokaternes opgave at sikre den rigtige behandling af borgerne. Der er tale om en obligatorisk ordning, dvs. at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at borgeren får en advokat, senest når sagen indledes.

Den udpegede advokat har til opgave at varetage borgerens interesser på et så tidligt tidspunkt i sagen som muligt. Det vil i praksis betyde, at advokaten skal inddrages under sagens behandling og afgørelse, når det i kommunalbestyrelsen er besluttet at indstille, at der træffes afgørelse om tilbageholdelse eller om optagelse i særlig boform uden samtykke.

Til stk. 2

Kommunalbestyrelsen skal afholde udgifterne for advokatbistanden efter de almindelige regler for beskikkede advokater.

Til § 55

Til stk. 1

Bestemmelsen åbner muligheden for, at borgeren selv kan vælge sin egen advokat. Kommunalbestyrelsen skal respektere borgerens valg, jf. dog stk. 2.

Kommunalbestyrelsen skal stadig afholde udgifterne jf. § 54, stk. 2.

Til stk. 2

Bestemmelsen forpligter kommunalbestyrelsen og Naalakkersuisoq for Børn, Unge og Familier at varetage borgerens interesse i det omfang at undgå inhabilitet hos den antagne advokat. Dette omfatter en evt. inhabilitet i forhold til borgerens ægtefælle, nærtstående og øvrige omsorgspersoner.

Kommunalbestyrelsen skal dermed sikre, at advokaten handler i forhold til borgerens bedste og kan afvise advokaten som partsrepræsentant, hvis kommunalbestyrelsen finder grundlag for inhabilitet.

Til § 56

Bestemmelsen fastslår at afsnit V omfatter dels personer, der er anbragt i henhold til en kriminalretlig afgørelse afsagt ved dom eller rettens beslutning herom, jf. Kriminallov for Grønland § 234 dels personer der er tilbageholdt og er anbragt i et egnet tilbud efter rettens afgørelse jf. Retsplejeloven for Grønland § 359, jf. § 361, stk. 2, nr. 3 og personer der i

henhold til Kriminalforsorgens beslutning er overført fra afsoning i anstalt til afsoning i et døgntilbud, jf. Kriminallov for Grønland § 234.

Målgruppen for afsnit V er personer med domstype 3 og 4, der er beskrevet under punkt 2.6 i de almindelige bemærkninger.

Psykisk afvigende kriminelle, der i henhold til en kriminalretlig afgørelse har en foranstaltning, der udmøntes af det psykiatriske sundhedssystem under regionerne og af kriminalforsorgen er ikke omfattet af kapitlet.

Til § 57

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at der kan træffes afgørelse om indgreb efter forslagets § 61, stk. 1 og 2, § 62, stk. 1, § 63 stk. 1, og § 64, stk. 1, som udføres på det sociale område over for personer med nedsat psykisk funktionsevne, som er anbragt på et anbringelsessted, jf. kapitel 10 i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Forslagets regler om magtanvendelse inden for det sociale område jf. afsnit IV finder fortsat anvendelse. Bestemmelsen indfører alene de indgrebsmuligheder, der fremgår af de foreslåede bestemmelser, over for den mindre gruppe af personer, hvis ophold på et anbringelsessted skyldes en kriminalretlig afgørelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen udvider adgangen til at træffe afgørelse om indgreb efter forslagets § 62, stk. 3-5, og § 64, stk. 2.

Til stk. 3

Bestemmelsen giver mulighed til at træffe afgørelse efter forslagets § 62, stk. 7 om undersøgelse af besøgende til personer, der er anbragt i døgntilbuddet jf. § 56.

Til stk. 4

Bestemmelsen sikrer, at personer, der har fortsat ophold i et døgntilbud efter overstået kriminalretlig foranstaltning ikke længere er omfattet af reglerne i afsnit V.

Meddelelse om ophævet kriminalretlig foranstaltning vil fremgå af meddelelse fra kriminalforsorgen.

Til § 58

Til stk. 1

Bestemmelsen bemyndiger lederen af døgntilbuddet til at træffe afgørelser jf. de oplyste bestemmelser.

Ved afgørelse om indgreb skal lederen have undersøgt, om mindre indgribende muligheder foreligger og i øvrigt forholde sig til principperne i forslaget § 1.

Er lederen ikke til stede, tilfalder bemyndigelsen lederens stedfortræder.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at indgreb efter afsnit V kan udføres af ansatte på anbringelsessteder, jf. kapitel 10 i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Lederen af anbringelsesstedet har imidlertid et professionelt ansvar for at holde de ansatte, som arbejdsgiveren har givet opgaven med at udføre indgreb i den personlige frihed efter afsnit V underrettet om, hvilke indgrebsmuligheder, der kan anvendes i forhold til den enkelte anbragte.

Det er ligeledes en ledelsesopgave at vejlede de ansatte om det pædagogiske og retlige handlerum i forbindelse med anvendelsen af bestemmelserne i afsnit V.

Endelig er det en ledelsesopgave at udstikke rammer for, hvordan indgrebsmulighederne i forhold til den enkelte anbragte skal anvendes på baggrund af den afgørelse, lederen har truffet efter stk. 1.

Til § 59

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at iværksatte indgreb straks skal bringes til ophør, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.

Bestemmelsen svarer til det almindelige forvaltningsretlige princip om nødvendighed, hvorefter et indgreb over for borgerne ikke må være mere indgribende, end hvad der er nødvendigt.

Bestemmelsen udtrykker sammen med § 1, et almindeligt forvaltningsretligt princip om proportionalitet.

Døgntilbud kan få vejledende socialfaglig og pædagogisk rådgivning med et kriminalpræventivt sigte hos Naalakkersuisut.

Til stk. 2

Bestemmelsen skal bidrage til at sikre, at iværksatte indgreb bringes til ophør, når betingelserne for, at de kunne iværksættes, ikke længere er til stede.

Det er ledelsens ansvar løbende at forholde sig til de enkelte indgreb og vurdere, om indgrebet i den personlige frihed og selvbestemmelse eventuelt skal bringes til ophør.

Til § 60

Til stk. 1

Bestemmelsen omfatter de personer, der er anbragt i varetægtssurrogat, hvor personen tilbageholdes i et egnet døgntilbud som alternativ til at være tilbageholdt i en anstalt.

Personen er undergivet de sociale myndigheders varetagelse med de af politiet vedtaget begrænsninger af den personlige frihed. Personen har stadig en tilbageholdtes rettigheder.

Politiet kan fastsætte nærmere regler for besøg, udgang, brevkontrol og øvrig kommunikation.

Politiet kan bl.a. modsætte sig, at personen, der er anbragt i tilbageholdelsessurrogat, modtager besøg, hvis efterforskningen kræver det. Politiet kan også kræve, at besøg finder sted under kontrol. Politiet kan tillige forlange at gennemse og standse breve til eller fra personen og forbyde, at vedkommende foretager telefonsamtaler eller har anden kommunikation med personer uden for anbringelsesstedet samt forlange, at telefonsamtaler og anden kommunikation overhøres.

Træffer politiet beslutning om kontrol, skal vedkommende underrettes om beslutningen, og vedkommende kan forlange, at beslutningen indbringes for retten, jf. stk. 4. Retten kan efter retsplejelovens regler bestemme, at personen, der har ophold i sikrede døgninstitutioner på det sociale område i stedet for tilbageholdelse, helt eller delvist afskæres fra kontakt med andre.

Politiet kan fastsætte nærmere regler for kommunikationskontrol. Politiet kan derfor af efterforskningsmæssige hensyn modsætte sig, at personen kommunikerer ukontrolleret med omverdenen, dog bortset fra de i stk. 2 og 3 nævnte personer og institutioner. En så indgribende foranstaltning vil dog altid kunne kræves forelagt for retten.

Kommunalbestyrelsen har ingen kompetence i relation til vurderingen af og beslutningen om omfanget af de indskrænkninger i rettigheder mv., der i medfør af retsplejelovens bestemmelser foretages over for en tilbageholdt, der er surrogatanbragt.

Kommunalbestyrelsen kan alene træffe afgørelse om brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation efter § 17.

Til stk. 2

En person, der er anbragt i forbindelse med tilbageholdelse efter Retsplejelov for Grønland har ret til ukontrolleret brevveksling med en række nærmere bestemte myndigheder og enkeltpersoner.

Ukontrolleret brevveksling betyder, at institutionen hverken må åbne, gennemlæse eller tilbageholde brevene. Det er derimod ikke udelukket, at brevene gennemlyses af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde.

Til stk. 3

En udenlandsk person i varetægtssurrogat har foruden de nævnte personer og offentlige myndigheder efter stk. 2 ret ukontrolleret brevveksling med hjemlandets diplomatiske eller konsulære repræsentanter.

Politiet kan fravige dette udgangspunkt.

Til stk. 4

Træffer politiet afgørelse om brevkontrol jf. stk. 1, eller andre begrænsninger i den tilbageholdtes rettigheder jf. stk. 1, skal personen underrettes herom. Vedkommende kan forlange at afgørelsen indbringes for retten.

Til stk. 5

Bestemmelsen fastsætter at lederen af døgninstitutionen, eller dennes stedfortræder, skal sørge for at det relevante personale på den sikrede afdeling er informeret om, hvilke regler politiet nærmere har fastsat jf. stk. 1. Dette er for at sikre, at det relevante personale er indforstået med hvilke særlige begrænsninger der er fastsat for personen, der er anbragt i varetægtssurrogat.

Til § 61

Til stk. 1

Det foreslås, at der uden retskendelse kan træffes afgørelse om, at den anbragtes brug af telefon i konkrete tilfælde skal påhøres eller overvåges.

Det er en betingelse for at iværksætte indgreb efter bestemmelsen, at indgrebet skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

Bestemmelsen tager sigte på de situationer, hvor personer, der er anbragt på anbringelsessteder, jf. kapitel 10 i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, anvender telefon og internet til kriminelle formål. Det kan for eksempel være i situationer, hvor den anbragte med pædofile hensigter kontakter børn over internettet. Det kan også være situationer, hvor den anbragte bruger telefonen til at bestille hash med videresalg for øje.

Hvis en overvågning af den anbragtes brug af telefon og internet, herunder i kombination med en socialpædagogisk indsats, hvor den pågældende påvirkes til at undlade at bruge telefon og internet, ikke er tilstrækkelig til at opnå formålet, kan stk. 2 anvendes, hvis betingelserne er opfyldte.

Det bemærkes, at bestemmelsen ikke giver de ansatte mulighed for at gennemtvinge de foreslåede indgreb under anvendelse af magt. Hvis den anbragte modsætter sig indgrebet på en sådan måde, at dette ikke kan udføres uden anvendelse af magt, må personalet således om nødvendigt tilkalde politiet med henblik på at lade indgrebet gennemføres ved politiets foranstaltning.

Til stk. 2

Hvis det ikke er muligt at få den anbragte til at stoppe brugen af telefon og internet til kriminelle formål med indgrebet efter stk. 1, giver stk. 2 mulighed for, at der uden retskendelse kan træffes afgørelse om, at adgangen til telefon og internet kan afbrydes eller forhindres.

Hvis den anbragte modsætter sig indgrebet på en sådan måde, at dette ikke kan udføres uden anvendelse af magt, må personalet således om nødvendigt tilkalde politiet med henblik på at lade indgrebet gennemføres ved politiets foranstaltning.

Til stk. 3

Af hensyn til den anbragtes retssikkerhed kan den anbragtes kommunikation med offentlige myndigheder, advokater, værger eller bistandsværger dog hverken påhøres, overvåges, afbrydes eller forhindres.

Til stk. 4

Det foreslås, at der skabes hjemmel til, at Naalakkersuisut kan beslutte, at der i hele boformen nedlægges et generelt forbud mod besiddelse eller anvendelse af computere, mobiltelefoner, tablets og andre enheder, såfremt disse muliggør internetadgang.

Forbuddet skal sikre, at beboere, der har et vilkår i deres dom, som forbyder dem at have uovervåget adgang til telefon og internet, ikke har mulighed for at skaffe sig dette.

Såfremt et generelt forbud nedlægges, skal driftsherren sørge for, at de anbragte i boformen på anden vis har adgang til internettet, for eksempel ved at der etableres et lokale med computere med internetadgang, som de anbragte kan benytte sig af inden for et nærmere fastsat tidsrum.

De beboere, der har domsvilkår om overvåget adgang til telefon og internet, skal overvåges manuelt, dvs. ved personligt opsyn, af personale i boformen, når de anvender rummet. På denne måde får beboerne fortsat adgang til f.eks. at kommunikere med deres familier eller læse nyheder.

Forbuddet vil alene omfatte computere, mobiltelefoner, tablets og andre enheder, såfremt disse muliggør internetadgang. Forbuddet omfatter således ikke fastnettelefoner og mobiltelefoner, som ikke kan anvendes til at gå på internettet.

Naalakkersuisut er driftsherre af døgntilbud i Grønland, herunder sikrede afdelinger.

Til § 62

Til stk. 1

Bestemmelsen skaber mulighed for, at personalet undersøger den anbragtes opholdsrum, beklædning og tasker for f.eks. våben, tændstikker, lightere og andre genstande, hvis der er truffet afgørelse herom.

Indgrebet kan anvendes af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Det kan f.eks. være med formålet at forhindre skade på den anbragte selv eller andre beboere ved at sikre, at den anbragte ikke er i besiddelse af våben og lignende.

Bestemmelsen indeholder ikke hjemmel til at foretage kropsvsitation, og den giver ikke personalet mulighed for at gennemtvinge indgrebet under anvendelse af magt. Hvis den anbragte modsætter sig indgrebet på en sådan måde, at det ikke kan udføres uden anvendelse af magt, må personalet således om nødvendigt tilkalde politiet med henblik på at lade indgrebet gennemføre ved politiets foranstaltning.

Det er en betingelse, at der deltager mindst to ansatte ved undersøgelsen.

Til stk. 2

Bestemmelsen giver mulighed for at anvende scannere for at forhindre, at de anbragte eller besøgende til de anbragte besidder effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden eller anvendes til at begå kriminalitet med.

Anvendelse af scannere vil efter bestemmelsen kunne ske rutinemæssigt for at undersøge, om den anbragte eller besøgende opbevarer genstande på sin person, som kan true ordenen eller sikkerheden eller anvendes til at begå kriminalitet med.

Anvendelse af scannere skal ses i sammenhæng med bestemmelserne om personundersøgelse af den anbragte og undersøgelse af besøgendes effekter.

Således er det en betingelse for undersøgelse, at personalet først har forsøgt at imødegå den pågældende risiko ved anvendelse af scanner. Dette krav udspringer af en betragtning om, at det er mindre indgribende for den anbragte eller den besøgende, at der anvendes en scanner end, at der foretages en manuel undersøgelse.

Indgrebsmuligheden vil omfatte personer med nedsat psykisk funktionsevne, der er anbragt i en boform, jf. kapitel 10 i Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, samt besøgende til disse personer.

Den foreslåede bestemmelse kan ikke anvendes over for boformens personale.

Scannere kan anvendes på hele boformens areal, dvs. såvel indendørs som udendørs, og undersøgelsen foretages af boformens personale. Undersøgelsen kan tillige foretages af visse eksterne personer, såfremt de er hyret til opgaven. Eksterne personer, der hyres til konkrete opgaver, skal overholde de gældende regler for ansættelse i det offentlige, herunder også regler for kriminalregisterudskrift.

Hvis personalet ved hjælp af scannere finder effekter hos en anbragt, der findes behov for at inddrage, kan der uden retskendelse træffes afgørelse efter § 62, stk. 8 om inddragelse heraf, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet. Afgørelsen om inddragelse kan opretholdes, så længe det af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn er påkrævet.

Hvis personalet ved hjælp af scannere finder effekter hos en besøgende, der af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn ikke bør bringes ind i boformen, kan effekterne, efter bestemmelsen i § 62, stk. 8, tilbageholdes og opbevares i et aflåst rum eller skab under besøget og udleveres til den besøgende, når den pågældende forlader boformen.

Til stk. 3

Bestemmelsen skaber mulighed for, at personalet kan undersøge den anbragtes person.

Personalet kan for eksempel undersøge, om en person har en lommekniv i strømperne eller et usb-stik, der indeholder børnepornografi, sat fast med hæfteplaster på sin person.

For personer, som har domsvilkår om overvåget adgang til telefon og internet, skaber bestemmelsen f.eks. mulighed for, at personalet kan undersøge, om den anbragte opbevarer en mobiltelefon eller et simkort, så det kan sikres, at den kriminalretlige afgørelse udmøntes efter sit formål.

Det er en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at der forinden er foretaget scanning efter stk. 2, og at der efter scanningen fortsat er begrundet mistanke om, at den pågældende er

i besiddelse af effekter som nævnt i bestemmelsen. Begrundet mistanke kan for eksempel være, hvis personalet har set den anbragte lægge en kniv ned i sit undertøj.

Undersøgelsen vil kunne gennemføres som legemsbesigtigelse, der ikke kræver egentlig afklædning, men f.eks. opknapping af en skjorte eller opsmøgning af et ærme for at se efter skjulte effekter samt en nærmere undersøgelse af den anbragte, der kræver afklædning, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen.

Der er derimod ikke mulighed for, at personalet kan undersøge den anbragte persons kropsåbninger.

Hvis indgrebsmuligheden ikke er tilstrækkelig, f.eks. hvis den anbragte sætter sig til modværge, kan ledelse og personale overveje at rette henvendelse til politiet. Det kan f.eks. være, hvis den anbragte skubber til, slår ud efter eller sparkes personalet i forbindelse med, at personalet vil undersøge personen. I det enkelte tilfælde vil den nærmere håndtering da være op til politiet.

Til stk. 4

Bestemmelsen giver mulighed for at der uden retskendelse kan træffes afgørelse om åbning og kontrol af post til anbragte i døgntilbud med sikrede afdelinger.

Det er en betingelse for at gennemføre indgrebet, at det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet. Åbning og kontrol af post kan således alene foretages ved mistanke om, at posten indeholder effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden i døgntilbuddet eller bruges til at begå ny kriminalitet.

Ved mistanke forstås, at der med rimelig grund foreligger mistanke om, at posten indeholder de netop nævnte effekter. Hvis der med rimelig grund foreligger mistanke om et kriminelt forhold, skal personalet kontakte politiet.

En afgørelse efter denne bestemmelse kan påklages efter § 67.

Den foreslåede indgrebsmulighed omfatter alene fysisk post, dvs. fysiske breve og pakker.

Der gives ikke adgang til, at personalet kan læse den anbragtes breve, men alene åbne brevene for at tjekke om brevet indeholder ulovlige genstande, som f.eks. euforiserende stoffer.

Indgrebet skal som udgangspunkt gennemføres i den anbragtes påsyn. Indgrebet kan gennemføres uden den anbragtes påsyn, hvis det er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Det kan for eksempel være i situationer, hvor der er nærliggende risiko for, at den anbragte vil være voldelig over for personalet i forbindelse med

gennemførelse af indgrebet, eller fordi der er grund til at antage, at posten indeholder farlige genstande, hvor det kan udgøre en sikkerhedsrisiko at åbne posten i den anbragtes påsyn.

Hvis den anbragte bliver voldelig i forbindelse med indgrebet, kan ledelse og personale overveje at rette henvendelse til politiet. Det kan f.eks. være, hvis den anbragte skubber til, slår ud efter eller sparker personalet i forbindelse med, at personalet vil kontrollere en pakke. I det enkelte tilfælde vil den nærmere håndtering være op til politiet.

Hvis den anbragte ikke har overværet åbningen af post, skal vedkommende orienteres straks herefter.

Forinden der foretages kontrol eller åbning af post til den anbragte, skal den anbragte have mulighed for at afvise modtagelsen af den pågældende post.

Hvis personalet i forbindelse med undersøgelsen finder effekter, der findes behov for at inddrage af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet, kan der træffes afgørelse herom, jf. § 62, stk. 8. Afgørelsen om inddragelse kan opretholdes, så længe det af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn er påkrævet.

Til stk. 5

Hvis den anbragte afviser modtagelsen, eller posten ikke bør udleveres skal personalet sende posten retur til afsender.

Hvis dette ikke er muligt, skal personalet destruere posten. Dette kan f.eks. være tilfælde, hvor der ikke står afsender på brevet eller pakken.

Til stk. 6

Af hensyn til den anbragtes retssikkerhed kan den anbragtes kommunikation med offentlige myndigheder, advokater, værger eller bistandsværger dog hverken påhøres, overvåges, afbrydes eller forhindres.

Til stk. 7

Bestemmelsen giver mulighed for, at der kan træffes afgørelse om undersøgelse af effekter, herunder tasker og pakker, som besøgende til anbragte bringer ind i en boform med sikrede afdelinger.

Det er en betingelse for at gennemføre indgrebet, at det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet. Indgreb efter bestemmelsen kan således alene foretages ved mistanke om, at den besøgende medbringer effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden i boformen eller bruges til at begå ny kriminalitet.

Ved mistanke forstås, at der med rimelig grund foreligger mistanke om, at den besøgende medbringer de netop nævnte effekter. Hvis der med rimelig grund foreligger mistanke om et kriminelt forhold, skal personalet kontakte politiet. Såfremt indgrebet indebærer beføling på den besøgendes person, skal der foreligge begrundet mistanke, jf. nedenfor.

Afgørelse om undersøgelse efter § 62, stk. 7, kan påklages efter § 67. Afgørelsen træffes over for såvel den besøgende som den anbragte person, som den besøgende skal besøge. Dette giver begge personer mulighed for at klage over afgørelsen.

Undersøgelsen kan foretages på hele boformens areal, dvs. såvel indendørs som udendørs. I de fleste tilfælde skønnes det dog mest hensigtsmæssigt at tilrettelægge gennemførelsen af indgrebet, så det sker ved den besøgendes fremmøde. Undersøgelsen foretages som udgangspunkt af boformens personale, men kan også foretages af visse eksterne personer, såfremt de er hyret til opgaven.

Undersøgelsen kan bestå i visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter. Denne form for visitation kan foretages ved at klappe og beføle uden på tøjet, hvorved det kan undersøges, om den besøgende har effekter gemt i tøjet, i lommerne eller på kroppen under tøjet. En sådan visitation skal i givet fald foretages af personale af samme køn som den besøgende.

Visitation af den besøgendes tøj kan endvidere foretages ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den pågældende har i lommer m.v. Der vil ligeledes kunne foretages en nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter, herunder tøj, som den besøgende ikke er iført. Den nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter kan bestå i gennemsyn og undersøgelse af lommer, tasker m.v., ligesom lommer og tasker m.v. kan tømmes med henblik på eftersyn af indholdet.

Det er forudsat, at undersøgelse af effekter, som den besøgende bærer på sin krop, alene kan foretages, hvis der i det enkelte tilfælde er en begrundet mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling. Der foreligger begrundet mistanke, når personalet har en begrundelse for mistanken. En sådan begrundelse kan for eksempel være, at personalet har set den besøgende lægge en kniv ned i sin lomme. Der stilles således højere krav til mistanken ved undersøgelse af effekter, som den besøgende bærer på sin krop, end ved undersøgelse af effekter, som den besøgende ikke bærer på sin krop.

Undersøgelse kan ikke indebære afklædning.

Hvis den besøgende nægter at lade sine effekter undersøge, kan undersøgelsen ikke gennemtvinges. Personalet kan i disse tilfælde afvise besøget.

Til stk. 8

Bestemmelsen fastslår at personalet kan tilbageholde genstande fundet ved indgreb efter § 62, stk.1-3 og § 62, stk. 7, som ikke bør bringes ind i et døgntilbud med sikrede afdelinger. Tilbageholdte genstande opbevares i et aflåst rum eller skab.

Tilhører effekterne en besøgende skal de udleveres til den besøgende, når den besøgende forlader døgntilbuddet.

Personalet kan overlade til politiet at afgøre, om genstande, som bringes ind af besøgende, besiddes i strid med lovgivningen, herunder lovgivningen om våben.

Det er en betingelse for at træffe afgørelse om indgreb, at formålet med indgrebet ikke hensigtsmæssigt kan opnås ved mindre indgribende initiativer.

Derfor kan det for eksempel være, at personalet aftaler med den besøgende, at denne lader sine tasker blive i sin bil i forbindelse med besøget eller tilbyder den pågældende, at taskerne kan låses inde i et rum eller skab i boformen for at imødegå behovet for en undersøgelse.

Til § 63

Til stk. 1

Bestemmelsen giver mulighed for, at der uden retskendelse kan træffes afgørelse om inddragelse af effekter, der er i den anbragtes besiddelse, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

Bestemmelsen skaber mulighed for, at personalet inddrager f.eks. våben, tændstikker, lightere og andre genstande, hvis der er truffet afgørelse herom efter § 58.

Hvis der ved en undersøgelse af den anbragtes opholdsrum findes en almindelig brødkniv eller en lighter, kan den inddrages, hvis der i forhold til den anbragte er truffet afgørelse herom.

Bestemmelsens anvendelsesområde kan også være situationer, hvor der er iværksat et indgreb efter § 61, stk. 2, hvor det efterfølgende kan være nødvendigt at tilbageholde telefon og computerudstyr af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

Ifølge § 1, stk. 2, er det en betingelse for at træffe afgørelse om indgreb, at formålet med indgrebet ikke hensigtsmæssigt kan opnås ved mindre indgribende initiativer. Der kan således alene foretages indgreb, når den socialpædagogiske indsats ikke slår til.

Til stk. 2

Bestemmelsen sikrer, at den anbragte orienteres om, hvilke effekter der er inddraget.

En liste over det tilbageholdte skal udfærdiges, så den anbragte eventuelt kan få genstanden tilbage, når vedkommende skal flytte fra døgninstitutionen, eller det er blevet forsvarligt at give genstanden tilbage.

Listen skal samtidig anses som en kvittering for det tilbageholdte i de tilfælde, at genstandene forsvinder eller ødelægges under opbevaringen.

Listen over genstande, der tilbageholdes skal laves straks og en kopi afleveres til den anbragte og hjemkommunen. Hjemkommunen kan herefter sørge for, at listen bliver videregivet til en værge eller andre relevante personer.

Til § 64

Til stk. 1

Bestemmelsens anvendelsesområde er tilfælde, hvor der er risiko for, at den anbragte vil forlade døgntilbuddet uden tilladelse.

Formålet med en anbringelse i et døgntilbud i henhold til en afgørelse truffet i forbindelse med en kriminalsag er at forebygge lovovertrædelser. Den anbragte er som led i den kriminalretlige afgørelse frihedsberøvet og må kun forlade boformen med særlig tilladelse. Bestemmelsen finder således også anvendelse i tilfælde, hvor der ikke er nærliggende risiko for, at den pågældende vil begå kriminalitet under undvigelsen.

Ifølge § 1, stk. 2, er det en betingelse for at træffe afgørelse om indgreb, at formålet med indgrebet ikke hensigtsmæssigt kan opnås ved mindre indgribende initiativer. Der kan således alene foretages indgreb, når den socialpædagogiske indsats ikke slår til.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at der kan træffes afgørelse om, at anbragte i døgntilbud med sikrede afdelinger skal anbringes i et afskærmningslokale, når der er overhængende fare for, at den pågældende skader sig selv eller andre.

Der er tale om en afgørelse, som kan påklages efter § 67.

Anbringelse efter bestemmelsen skal ske i et særskilt lokale, der er indrettet til formålet. Den anbragtes eget værelse kan således ikke udgøre et afskærmningslokale.

Lokalet skal være indrettet således, at det er egnet til, at der kan opholde sig fysisk udadreagerende beboere. Lokalet må f.eks. ikke indeholde effekter, som beboeren kan anvende til at skade sig selv eller andre med.

Anbringelsen skal være så kortvarig som mulig og må ikke udstrækkes ud over to timer.

Anbringelsen skal bringes til ophør straks, når betingelserne for at gennemføre indgrebet ikke længere er til stede.

Der kan således være tilfælde, hvor den anbragte person for eksempel efter en halv time falder til ro, og der dermed ikke længere er grundlag for at gennemføre indgrebet

Til stk. 3

I forbindelse med afgørelse om indgreb efter stk. 1 og stk. 2 skal der i hvert enkelt tilfælde tages stilling til, om samtlige betingelser, der er nævnt i stk. 3, er opfyldt. Hvis samtlige betingelser ikke er opfyldt, kan indgrebet ikke iværksættes.

For gennemførelsen af indgrebet forudsættes det, at indgrebet er forsvarligt og ikke indebærer en sundhedsmæssig risiko for den anbragte, og at den anbragte ikke er selvmordstruet.

Derudover er det en forudsætning, at den anbragte har tilkaldemuligheder fra afskærmningslokalet, som den pågældende er i stand til at betjene, og at personalet via disse kan tilkaldes, samt at den anbragte har adgang til toilet og vand, og at der iværksættes jævnlig overvågning i det tidsrum, hvor den pågældende er låst inde.

Jævnlig overvågning kan f.eks. være hvert 10. minut.

Hvis indgrebet omhandler en affektpræget beboer, skal et personalemedlem opholde sig ude foran afskærmningslokalet under hele anbringelsen, så personalemedlemmet kan føre hyppige tilsyn og vurdere de lyde, der eventuelt udgår fra afskærmningslokalet. Afskærmningslokalet skal være udstyret med et vindue, så personalet kan føre tilsyn med den anbragte uden at skulle åbne døren ind til afskærmningslokalet.

Bestemmelsen i §1, stk. 2, finder anvendelse. Det er således et krav, at formålet med indgrebet ikke hensigtsmæssigt kan nås ved mindre indgribende initiativer, herunder en pædagogisk indsats.

Indgreb efter bestemmelsen skal registreres og indberettes til Naalakkersuisut efter reglerne i § 65.

Til § 65

Til stk. 1

Bestemmelsen indeholder regler om registrering og indberetning af indgreb foretaget efter forslaget afsnit V. Det fremgår af § 65, at ethvert indgreb efter §§ 61-64, der er eller har været iværksat, skal registreres inden for 24 timer.

Der skal ske registrering inden der er gået 24 timer fra indgrebets påbegyndelse. Det betyder samtidigt, at der kan ske indberetning af indgreb, der stadig er igangværende.

Bestemmelsen præciserer, hvilke af indgrebene i forslaget afsnit V, der skal registreres og indberettes. Det betyder, at afgørelser truffet i henhold til § 61, stk. 1 og 2, om indskrænkning i den anbragtes adgang til internet og telefon, § 62, stk. 1, § 62, stk. 3-4, og § 62, stk. 7, om undersøgelser, § 63, stk. 1, om inddragelse af effekter i den anbragtes besiddelse og § 64, stk. 1 og 2, om aflåsning af den anbragtes bolig for natten og anbringelse i afskærmningslokale skal registreres senest 24 timer efter at indgrebet er påbegyndt.

Foranstaltninger efter § 61, stk. 4, og § 62, stk. 2, kan ikke påklages fordi bestemmelserne har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed og ikke er forvaltningsretlige afgørelser.

Til stk. 2

Den anbragtes ret til medbestemmelse og selvbestemmelse skal holdes i hævd. Det er derfor vigtigt, at den anbragte orienteres om, at indgrebet bliver registreret og indberettet. Samtidig skal den anbragte have mulighed for at blive hørt og tilføje sin egen redegørelse af hændelsesforløbet.

Den anbragte skal tilbydes mulighed for at få bistand til udfærdigelse af egne kommentarer med hjælp fra bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson fra døgninstitutionen. Vedkommende, der bistår den anbragte, må ikke selv have været involveret i hændelsen.

Den anbragtes mulighed for at forstå situationen og de eventuelle konsekvenser skal bero på en konkret vurdering af vedkommendes modenhed og kognitive evner. Dermed skal man ikke tvinge anbragte til at tage stilling til situationer, de ikke forstår. I sådanne tilfælde må man i stedet sørge for, at den anbragtes bisidder, trygheds- eller omsorgsperson kan hjælpe med at forklare den anbragtes opfattelse af hændelsen.

Til stk. 3

§ 62, stk. 7, giver mulighed for, at personalet kan undersøge effekter, herunder tasker og pakker, som besøgende til anbragte bringer ind i en boform med sikrede afdelinger. En afgørelse herom træffes over for både den besøgende og den anbragte.

Det fremgår af stk. 1 hvilke oplysninger registreringen skal indeholde.

Bestemmelsen sikrer, at der tages hensyn til den besøgendes retssikkerhed.

Til stk. 4

Bestemmelsen sikrer, at indberetninger om indgreb efter §§ 61 - 64 sker på samme måde som indberetninger om magtanvendelse efter forslagetets øvrige kapitler, og at de ansvarlige myndigheder for både det personrettede og det driftsorienterede tilsyn får mulighed for at reagere i forhold til de foretagne indgreb.

Bestemmelsen har til formål at sikre at ledelsen og tilsynsenheder får et samlet overblik i forhold til magtanvendelser, således at der kan foretages eventuelle nødvendige ændringer i de socialpædagogiske midler. Samtidig kan den samlede oversigt bruges som dokumentation i forhold til vurdering af om den anbragte er anbragt i det rette tilbud.

Til § 66

Bestemmelsen giver mulighed for, at et familiemedlem, en nærtstående eller en partsrepræsentant kan klage på den anbragtes vegne.

Det er muligt, at den anbragte har en væsentlig nedsat psykisk funktionsevne i en sådan grad, at vedkommende ikke selv forstår konsekvenser af de afgørelser, der træffes. Derfor er det helt nødvendigt at andre kan klage på den anbragtes vegne og sikre, at vedkommendes rettigheder ikke overtrædes eller forringes.

Hvis der er udpeget en juridisk værge, er det dog alene denne, der kan klage.

Til § 67

Bestemmelsen fastsætter den normale klageadgang, hvor afgørelser truffet af lederen, eller dennes stedfortræder kan påklages til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen.

Til § 68

Til stk. 1

Bestemmelsen beskriver de administrative betingelser, der skal opfyldes, før kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse i forbindelse med klager efter § 67.

Naalakkersuisut skal komme med en udtalelse om alle relevante forhold vedrørende klagen og de involverede parter.

Samtidigt skal der medsendes en redegørelse fra den eller de implicerede medarbejdere.

Hvis der foreligger en registrering, skal den medsendes.

Til stk. 2

Ved orientering om at der klages til kommunalbestyrelsen skal døgninstitutionen eller boformen sørge for en redegørelse der nøje beskriver situationen vedrørende klage. Det er vigtigt, at alle implicerede, medarbejdere såvel som vidner, får mulighed for at udtale sig i forbindelse med redegørelsen.

Det er ledelsens ansvar at udarbejde redegørelsen.

Til stk. 3

Redegørelse efter stk. 2 indsendes til kommunalbestyrelsens behandling sammen med lederens indstilling, og de nævnte oplysninger efter stk. 1.

Til § 69

Klager over kommunalbestyrelsens afgørelse kan påklages efter de til enhver tid gældende regler i Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation.

Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med deres afgørelse pligt til at vejlede om klageadgang til Det Sociale Ankenævn.

Klagefristen efter Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation regnes fra afgørelsen er truffet.

Til § 70

Til stk. 1

Bestemmelsen præciserer klageadgangen vedrørende afgørelser truffet af Naalakkersuisut.

Afgørelser om optagelse i boform uden samtykke kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter de til enhver tid gældende regler i Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation.

Det Sociale Ankenævns afgørelse kan forlanges forelagt for retten efter § 71.

Til nr. 1

Bestemmelsen præciserer klageadgangen vedrørende afgørelser truffet af Naalakkersuisut om optagelse i en bestemt boform uden samtykke efter § 37, stk. 1, jf. § 26, stk. 1.

Til nr. 2

Bestemmelsen præciserer klageadgangen vedrørende afgørelser truffet af Naalakkersuisut om optagelse i en bestemt boform uden samtykke af en person der er optaget i en bestemt boform efter § 37, stk. 2, jf. § 36, stk. 3.

Til nr. 3

Bestemmelsen præciserer klageadgangen vedrørende afgørelser truffet af Naalakkersuisut om optagelse i en bestemt boform efter § 36, stk. 3, jf. § 36, stk. 6

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter klageberettigede parter i sagen.

Personen der optages uden samtykke, eller flyttes uden samtykke er klageberettiget og det samme er den kommunalbestyrelse, der har udarbejdet indstillingen.

Efter § 66 er nærtstående eller partsrepræsentanter ligeledes klageberettigede.

Til stk. 3

Klager til Det Sociale Ankenævn efter § 70, stk. 1, har som udgangspunkt opsættende virkning. Dermed kan afgørelse truffet af Naalakkersuisut ikke effektueres, før end klagesagen er behandlet.

Bestemmelsen giver mulighed for, at der ved afgørelse om optagelse i boform uden samtykke eller flytning til en anden boform uden samtykke kan træffes en samtidig afgørelse om at en eventuel klage ikke har opsættende virkning fordi det skønnes nødvendigt af effektuere afgørelsen straks.

Dette skal fremgå tydeligt af afgørelsen hvis en klage ikke skal have opsættende virkning.

En afgørelse om at en klage over afgørelse efter § 37, stk. 1, § 37, stk. 2, og § 36, stk. 2, ikke har opsættende virkning kan ikke påklages.

Til § 71

Tilbageholdelse i boligen og optagelse i særlig boform uden samtykke er de alvorligste indgreb i den personlige frihed, og der er derfor særlig adgang til at få prøvet disse indgreb ved domstolssystemet.

Efter grundlovens § 71, stk. 6, skal lovligheden af en administrativ frihedsberøvelse kunne forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Grundlovsbestemmelsen skal sikre, at der er en let adgang til at få prøvet lovligheden af en administrativ frihedsberøvelse af domstolene blot ved fremsættelse af begæring herom.

Forelæggelse for retten kan ske ved, at sagen indbringes for retten.

Til § 72

Til stk. 1

Det foreslås, at forslaget træder i kraft d. 1. januar 2023.

Til stk. 2

Det foreslås, at Inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område ophæves samtidigt med ikrafttræden af forslaget.

Til § 73

Til stk. 1

Afgørelser truffet inden d. 1. januar 2023 med hjemmel i Inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område forbliver retskraftig og har dermed retsvirkning for borgerne.

Det kan eksempelvis være forhåndsgodkendelse til anvendelse af stofselser eller særlige døråbnere, der forbliver i kraft indtil det fastsatte tidspunkt for revurdering. Herefter skal der træffes afgørelse efter dette forslag.

Til stk. 2

Afgørelser truffet før 1. januar 2023 har en klagefrist efter reglerne i Inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område.

Fremsættes der en klage senere end 1. januar 2023 vedrørende afgørelser truffet med hjemmel i Inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område behandles klagen efter samme inatsisartutlov.

Høringsvarsnotat

Forslaget har været i høring i perioden 10. september 2021 - 8. oktober 2021. Derudover har forslaget været offentliggjort på høringsportalen www.naalakkersuisut.gl i samme periode.

Indledning:

Høringsvar, der indeholder kommentarer til tekniske samt sproglige fejl og mangler, er uden yderligere bemærkninger rettet i forslaget. Indkomne høringssvar med bemærkninger vedrørende forslagets materielle indhold er gengivet i deres helhed, og med departementets kommentarer anført i kursiv.

Forslaget har været sendt i høring til følgende:

Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Det Sociale Ankenævn, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Kriminalforsorgen i Grønland, Børnetalsmanden MIO, Foreningen Grønlandske Børn, MIBB (Bedre Børneliv), Sorlak (Fællesråd for børne- og ungdomsorganisationerne i Grønland), Tilioq/Handicaptalsmanden, INOOQAT/Forældreforening for udviklingshæmmede i Grønland, Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat/ Grønlandske Handicaporganisationer, ISI - Kalaallit Nunaanni tappiitsut isigiarsuttullu peqatigiiffiat/Foreningen for blinde og svagsynede i Grønland, KTK (Kalaallit nunaanni tusilartut kattuffiat)/Døveforeningen i Grønland, Landsforeningen Autisme, kreds Grønland, Kattuffik Utoqqaat Nipaat/ Ældreforeningen, Angajoqqaatigiit (Meeqqanik ADHD-qartunik aamma/imaluunniit autisimeqartunik angajoqqaat, peqatigiiffiat)/Forældreforening til børn med ADHD og/eller autisme, Neriuffik Kattuffiat/Kræftens Bekæmpelse i Grønland, KNIPK (Kalaallit Nunaanni Innarluutillit Piginnaanikitsut Kattuffiat)/Handicapforeningen i Grønland, Sugisaq (Tarnikkut eqqarsartaatsikkullu napparsimasut ilaqutaasullu peqatigiiffiat)/Foreningen for sindslidende og deres pårørende, Landslægeembedet / Nunatsinni Nakorsaaneqarfik, , Kalaallit Røde Korsiat/Røde Kors i Grønland, Sulisitsisut/Grønlands Erhverv, SIK (Sulinermut Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat), Det Grønlandske Hus i Aarhus, Det Grønlandske Hus i Odense, Det Grønlandske Hus i Aalborg, Det Grønlandske Hus i København

Følgende har indsendt høringssvar:

Inussuk-IT, Det Sociale Ankenævn, Kriminalforsorgen i Grønland, Avannaata Kommunia, Tilioq, Qeqqata Kommunia, Kommune Kujalleq, Grønlands Erhverv, Institut for Menneskerettigheder.

Følgende har ingen bemærkninger:

Det Sociale Ankenævn, Kriminalforsorgen i Grønland, Grønlands Erhverv.

Hørings svar:

1. Inussuk-IT

”Inussuk IT (Grønlands fællesoffentlige IT) har gennemgået forslaget til Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område og har følgende bemærkninger:

Det fremgår af forslaget, at borgernes retssikkerhed vægtes højt, og at det er mindsteindgrebsprincipper, der er gældende i mødet med udsatte og sårbare grupper.

Det stiller store krav til daglig pædagogisk arbejde, og det anbefales, at § 2 udfoldes til mere end instruktion og kvittering for modtagelse af loven fra medarbejdere. Det bør anbefales at, der er konkrete og praksisorienterede forløb med medarbejdere, og der gennem den vej tilsikres, at alle kender og kan anvende loven og arbejde efter dens hensigter.

Svar: Taget til efterretning.

Anbefalingen inddrages i det kommende arbejde med vejledning og informationsmateriale.

Loven indeholder en del formelle krav til registrering og indberetning. Sine steder kunne der overvejes beskrivelser af formkrav i lighed med f.eks. §31, hvor det er foldet ud med ønsker om indhold.

Inussuk-it anbefaler, at der i samarbejde med berørte parter udarbejdes digital systemunderstøttelse. Det anbefales herunder at få beskrevet snitflader og udarbejde skemaer, såvel som oprettelse af database til indberetningerne i det fællesoffentlige ESDH- system.”

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelserne om registrering uddybes med krav om indhold.

2. Avannaata Kommunia

”Avannaata Kommunia kommentarer til Forslag af 10. september 2021 til Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område.

Generelle kommentarer:

Avannaata Kommunia hilser det velkomment, at lovgivningen på magtanvendelsesområdet opdateres, således at den harmonerer med hele lovgivningen på området.

Avannaata Kommunia håber, at departementet i forbindelse med lovens ikrafttræden afholder kurser i samtlige grønlandske byer, så alle personer, der qua deres arbejde skal have kendskab

til lovgivningen, får mulighed for at blive introduceret grundigt for denne uden at det bevirker lang tids fravær fra deres arbejde. Det skønnes hensigtsmæssigt, hvis kurset indeholder et forløb, fælles for alle, og derefter et forløb, tilpasset deltagernes arbejdsområde.”

Svar: Taget til efterretning.

Der er i forslaget afsat midler til kurser i hele Grønland for fagpersoner inden for området. Socialstyrelse har en løbende forpligtelse til at tilbyde opkvalificering af fagpersoner, der arbejder med døgninstitutioner og døgntilbud.

”Avannaata Kommunua forudser, at loven vil medføre en større arbejdsbyrde for kommunerne, dels fordi der skal træffes flere afgørelser, dels fordi der må forventes større fokus på loven generelt og de enkelte ansvarsområder konkret.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Store dele af forslaget er en videreførelse af gældende regler. Afsnit III og afsnit V er nye områder, og det forventes at reglerne finder begrænset anvendelse.

Det er derfor departementets vurdering, at arbejdsbyrden ikke bliver væsentligt forøget i forhold til de gældende regler om magtanvendelse inden for det sociale område.

”Det er i en del bestemmelser anført, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse, uden at der samtidig er taget højde for akutte situationer. Det foreslås derfor, at regler tilsvarende § 47, stk. 2 og 3, indsættes de steder, hvor der kan opstå tilsvarende akutte situationer.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Akutte situationer er dækket af kravet om straks, eller senest indenfor 24 timer, at indberette forholdet til kommunalbestyrelsen og/eller Naalakkersuisut. Den underrettede myndighed har herefter pligt til at handle på indberetningen.

”Uanset der næppe rettes i bemærkninger til lovforslaget, har kommunen i sine kommentarer valgt at påpege fejl, uhensigtsmæssigheder o.lign. i bemærkningerne for at undgå, at disse gentages i den vejledning, der skal udarbejdes.

Konkrete kommentarer:

Ad Kapitel 1: Avannaata Kommunua finder det hensigtsmæssigt, at lovens samlede anvendelsesområde introduceres i en indledende bestemmelse.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Af hensyn til systematikken i forslagets opbygning, og måden de enkelte afsnit skal anvendes og forstås af det daglige fagpersonale, fastholdes den foreslåede opbygning.

I den kommende vejledning vil det i de indledende dele fremgå klart og tydeligt, hvilket anvendelsesområde, der gør sig gældende for de enkelte afsnit af forslaget.

”Ad § 1, stk. 5: Det foreslås, at der til bestemmelsen tilføjes: "og/eller dennes nærtstående" således at bestemmelsen svarer til det anførte under "Almindelige bemærkninger" i bemærkningerne til loven.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen tager udgangspunkt i hensynet til den involverede. Hvis en ægtefælle eller nærtstående er involveret i et indgreb efter dette forslag, enten som vidne eller eksempelvis besøgende, vil bestemmelsen allerede omfatte dem.

Det fremgår samtidigt af bemærkningen til bestemmelsen, at der skal tages højde for andre tilstedeværende.

”Ad § 2: Ingen kommentarer.

Ad § 3: I bemærkningerne til § 3 er anført: "Reglerne finder ikke anvendelse i forbindelse med andre anbringelsessteder." Det ønskes oplyst, hvilke andre anbringelsessteder, der her menes, som ikke er omfattet af reglerne.”

Svar: Taget til efterretning.

Ordlyden er ikke tiltænkt konkrete anbringelsessteder, men blot en sikring af, at forslaget udelukkende finder anvendelse på døgntilbud for børn og døgninstitution, herunder sikrede afdelinger.

”Ad § 4, stk. 1: Det foreslås, at det tydeliggøres, at når der er 2 forældremyndighedsindehavere, skal begge gøres bekendt med reglerne.

Det foreslås ligeledes, at afsnittet i bemærkningerne: "Eventuelle børnebisiddere, handicapbisidder eller repræsentanter har ret til at modtage denne information" flyttes over i selve loven, og at ordlyden ændres til: "Ligeledes skal eventuelle børnebisiddere, handicapbisiddere og legale repræsentanter gøres bekendt med disse regler."

Svar: Indarbejdet.

Det tydeliggøres i bemærkningen, at begge forældremyndighedsindehavere har ret til informationerne.

Det forventes generelt, at bisiddere og eventuelle repræsentanter besidder viden om området, og derfor er det ikke lederen eller dennes stedfortræders ansvar at informere om reglerne.

”Ad § 5: Da reglerne i Afsnit li ifølge bemærkningerne til § 3 ikke gælder for plejefamilier, foreslås det, at eksemplerne med plejefamilier fjernes fra bemærkningerne til § 5, stk. 1.”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkninger tilrettes, så plejefamilier ikke fremgår.

”Ad § 6, stk. 1: Det foreslås, at bestemmelserne, anført her ændres fra ”§§ 8 - 18” til ”§§ 9 -18”, idet § 8 omhandler, en form for magtanvendelse, der ikke er tilladt.”

Svar Indarbejdet.

Ordlyden ændres til det foreslåede.

Ad § 7, stk. 1: I bemærkningerne til § 7, stk. 1 er anført, at afgørelse om tilbageholdelse kan træffes i forbindelse med afgørelse om anbringelse uden for hjemmet på institution. Det forudsætter dog, at behovet for tilbageholdelse vil være kendt allerede på det tidspunkt. Det kan imidlertid forudses, at behovet for tilbageholdelse først viser sig ved selve anbringelsen. Der bør derfor være mulighed for, at en afgørelse om tilbageholdelse i en akutsituation kan træffes af lederen af institutionen eller dennes stedfortræder.

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelsens hensigt er at der kan ske en tilvænnning i forbindelse med en anbringelse på en døgninstitution, så barnet kan tilvænnnes nye omsorgspersoner og eventuelt blive afvænnnet en omgangskreds, der kan være skadelig for barnet.

En tilbageholdelse er at ligestille med frihedsberøvelse og er derfor meget indgribende i barnets ret til selvbestemmelse. Derfor kan der ikke gives bemyndigelse til lederen, eller dennes stedfortræder til at beslutte, at der skal ske en tilbageholdelse.

”Ad § 7, stk. 3: I loven er anført: ”...under hensyntagen til alder og modenhed”. Det foreslås, at dette ændres til det i bemærkningerne anførte: ”...i forhold til barnets alder, modenhed og forståelse af situationen...”, idet netop den sidste del også er særdeles vigtig.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Barnets forståelse af situationen ligger inden for den normale ramme af alder og modenhed. Bemærkningerne er således en udvidet forklaring til lovteksten.

”Ad § 8: Der savnes regler om medicinsk fiksering.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Alt der vedrører medicin eller lægelige indgreb reguleres af lovgivning om sundhedsområdet og varetages af Departementet for Sundhed.

Bestemmelsen skal sikre, at der ikke sker fastspændelse til eksempelvis senge om natten. Almindelige regler om eksempelvis sikkerhedsseler i barnevogne og biler skal stadig følges.

”Ad § 9: Indholdet af § 9 bør komme efter indholdet af §§ 10 og 11, da det må anses for at være vigtigere at undgå skade på personer end at undgå skade på ting.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er indgrebets karakter, der definerer bestemmelsernes rækkefølge. Et midlertidigt indgreb efter § 9, for at forhindre en skade på materiel, er mindre indgribende, end at føre et barn ud af et rum efter § 10.

Ad § 10: I lovteksten er anført: "... at skade sig selv eller andre." I bemærkningerne er dels anført:

"...foretage handlinger, der er til skade for de andre børn og unge eller personalet." dels "... skader de andre børn eller personalet." For at undgå tvivl, bør ordlyden alle tre steder ændres til: "at skade sig selv eller andre personer." Derved opnås dels, at bestemmelsen omfatter alle personer, der opholder sig på institutionen, dvs. også f.eks. håndværkere, sundhedspersonale udefra, gæster, dels at der er tale om direkte skade og ikke kun "til skade for".

Svar: Delvist indarbejdet.

Bemærkningen tilrettes til at uddybe definitionen af "andre".

”Ad § 11: Det foreslås, at der til sidst i bestemmelsen tilføjes: "personer." Der henvises til kommentarerne til § 10.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det ligger implicit i ordet "andre", at det omhandler personer.

”I bemærkningerne til § 11 er dels anført: "Institutionen bør i disse tilfælde orientere hjemkommunen, opholdskommunen og barnets forældremyndighedsindehavere og - hvis det skønnes nødvendigt - varsle politiet." dels : "En tilbageførsel efter denne bestemmelse skal registreres og indberettes af anbringelsesstedet til hjemkommunen, opholdskommunen og Socialstyrelsen efter forslaget § 19." For klarhedens skyld foreslås, at alle regler vedrørende orientering, varsling, registrering og indberetning samles i en bestemmelse og bemærkningerne til denne.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bemærkningen til bestemmelsen er en gennemgang af, hvordan bestemmelsen kan anvendes.

Bestemmelser om registrering og indberetning er samlet i forslaget kapitel 8.

”Ad § 12, stk. 1: Der savnes lovgivning i relation til, hvis der ikke kan opnås samtykke fra den/dem, der har forældremyndigheden over barnet, både hvis de/den nægter at samtykke, og hvis de/den ikke er i stand til at tage stilling til det.”

Svar: Taget til efterretning.

Hvis der ikke kan indhentes samtykke, er betingelserne i bestemmelsen ikke opfyldt og der kan derfor ikke træffes afgørelse om anvendelse af særlige personlige alarm- eller pejlesystemer.

I det tilfælde at forældremyndighedsindehaverne ikke selv er i stand til at give samtykke, fordi de er bortkommet, eller selv har et væsentligt psykisk handicap, bør der være udpeget en anden omsorgsperson til at overtage forældremyndigheden.

Gives samtykke ikke fordi der ikke svares på henvendelse, eller fordi at forældremyndighedsindehaveren er indifferent, må der forsøges at skabe kontakt og forståelse for vigtigheden af foranstaltningen gennem henvendelse og dialog, evt. ved at bede forældremyndighedsindehaverens opholdskommune om at opsøge vedkommende.

”Ad § 12, stk. 3: Det foreslås, at bestemmelsen tilføjes: "og forståelse af situationen". Der henvises til kommentarerne til § 7, stk. 3.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Barnets forståelse af situationen ligger inden for den normale ramme af alder og modenhed. Bemærkningerne er således en udvidet forklaring til lovteksten.

”Ad § 13: Der savnes regler om, hvor ofte denne foranstaltning kan iværksættes.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Både bestemmelsen og bemærkningen beskriver i hvor lang tid foranstaltningen varer. Sammenholdt med de grundlæggende principper i § 1, kan foranstaltningen anvendes i det omfang det findes nødvendigt i det tidsrum, hvor den kan anvendes. Det kan eksempelvis være hver gang barnet forlader institutions område.

”Ad § 14: Ordlyden foreslås ændret til: "Muligheden for lovligt at anvende et personligt alarm- eller pejlesystem efter § 12 omfatter ikke udstyr, som er egnet til kontinuerligt at overvåge barnets færden.””

Svar: Ikke indarbejdet.

Ordlyden fastholdes i den nuværende form.

”Ad § 15, stk. 2: Første afsnit i bemærkningerne til § 15, stk. 2 bør ændres, så det bliver i overensstemmelse med lovtæksten.”

Svar: Indarbejdet.

Departementet antager, at der henvises til bemærkningen til § 15, stk. 1.

Ordlyden er rettet til "lederen, eller dennes stedfortræder”.

”Ad § 15, stk. 5: Ordene: " ...børn til stede under undersøgelse ..." bør ændres til: "...børn til stede ved undersøgelse...".

I bemærkningerne til samme bestemmelse bør ordene: " ...hvor de er vidne til hvor ting..." bør ændres til: "... hvor de har kendskab til, hvor ting ..." eller ændres til: "...hvis de er vidende om, hvor...””

Svar: Delvist indarbejdet.

Ordlyden i bemærkningen tilrettes.

”Ad § 16: Ordene: " ...resultat, med mindre særlige..." bør ændres til: "resultat, med mindre særlige ...”

Ad § 17: Bestemmelsens indhold bør placeres før indholdet af § 16.”

Svar: Delvist indarbejdet.

Overskriften er ændret så det rækkefølgen af bestemmelserne afspejles korrekt.

”Ad § 18, stk. 6: Det sidste ord: "Grønlands" bør ændres til: "Grønland."

Ad § 19, stk. 1: Se bemærkningerne til § 11.

Ad bemærkningerne til § 19, stk. 1 første linje: Ordet: "indbegrebet" bør ændres til: "indgrebet".

Ad § 19, stk. 2: Det foreslås, at ordene: " indberetningsskemaer efter denne lov" ændres til: "...indberetningsskemaer til brug for denne lov..." eller: "...skemaer til brug for indberetninger efter denne lov"

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen fastslår, at skemaer til brug for indberetning udarbejdes i henhold til krav i denne inatsisartutlov. Ordlyden er derfor korrekt.

”Ad § 20, stk. 1: Det foreslås, at det anførte: ".....efter §§ 8-11" ændres til: " efter §§ 9-11", da magtanvendelse efter § 8 ikke er tilladt og derfor henhører under § 22. Ligeledes foreslås den tilsvarende formulering i bemærkningerne ændret.”

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelse og bemærkninger er tilrettet.

”I bemærkningerne til § 20, stk. 1 bør formuleringen: "...ikke er til rådighed..." ændres til: "ikke er til rådighed "

I selve lovteksten er anført: ".....lederen af døgninstitutionen eller dennes stedfortræder" I bemærkningerne er personkredsen udvidet til at omfatte den ansatte, der har foretaget magtanvendelsen. Der bør være overensstemmelse mellem lovtekst og bemærkninger om, hvem der kan udfylde skemaet.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er lederen eller dennes stedfortræder, der skal udfylde indberetningsskemaet. I de helt særlige situationer, hvor hverken lederen eller dennes stedfortræder er til stede, er det blot beskrevet, så den ansatte selv udfylder. Dette bør også fremgå af interne retningslinjer for arbejdsgang på den enkelte døgninstitution og er blot en sikring af, at der bliver udfyldt en registrering.

Dette vil også fremgå af en kommende vejledning.

”Ad § 20, stk. 4: Det foreslås, at ordet: "børnebisidder" ændres til: "bisidder eller legal repræsentant."

Svar: Ikke indarbejdet.

Det følger af § 44, stk. 2, i Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn, at barnet skal have en børnebisidder, når barnet anbringes uden for hjemmet.

”Ad § 21, stk. 1: Der henvises til kommentarerne til § 20, stk. 1 fsva. personkreds og rådighed.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er lederen eller dennes stedfortræder, der skal udfylde indberetningsskemaet. I de helt særlige situationer, hvor hverken lederen eller dennes stedfortræder er til stede, er det blot beskrevet, så den ansatte selv udfylder. Dette bør også fremgå af interne retningslinjer for arbejdsgang på den enkelte døgninstitution og er blot en sikring af, at der bliver udfyldt en registrering.

Dette vil også fremgå af en kommende vejledning.

”Ad § 21, stk. 4: Der henvises til kommentarerne til § 20, stk. 4.

Ad § 22, stk. 1: Der henvises til kommentarerne til § 20, stk. 4.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det følger af § 44, stk. 2, i Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn, at barnet skal have en børnebisidder, når barnet anbringes uden for hjemmet.

”Ad bemærkningerne til § 22, stk. 1: Ordene: " ...har været foranstaltning der ligger..." bør ændres til: " har været foretaget en foranstaltning, der ligger"

Ordene: " ...eksempelvis fysisk mag ..." bør ændres til: " ...eksempelvis fysisk magt..."

Ad bemærkningerne til § 22, stk. 2: Ordene: " ...men bør ske hurtigst muligt...." bør ændres til: "...men bør gøre det hurtigst muligt..."

Ad § 22, stk. 5: Ordene: " ...får begrundet viden om...." bør ændres til: "...får viden til eller begrundet mistanke om...." og ordene: " ...denne viden..." bør ændres til: "...denne viden eller mistanke."”

Svar: Ikke indarbejdet.

Begrundet viden forudsætter, at information om en episode er mere konkrete end en mistanke. Bestemmelsen pålægger en pligt til at underrette lederen eller dennes stedfortræder om konkrete episoder. Det står enhver medarbejder frit for at henvende sig til ledelsen med mistanke af enhver art, men det er ikke et lovmæssigt krav.

”Ad bemærkningerne til § 22, stk. 5 og stk. 8: Ordet: " ...boformen.." bør ændres til: "...institutionen.." så samme terminologi anvendes.”

Svar: Indarbejdet

Ordlyden er tilrettet.

”Ad § 22, stk. 6 og stk. 7: Ordene: " ...skal orientere forældremyndighedshaver om..." bør ændres til: "...skal orientere forældremyndighedsindehaveren eller, hvis der er fælles forældremyndighed, begge forældremyndighedsindehavere"
Fsva. pligten til at orientere, henvises til kommentarerne til bemærkningerne til § 11.”

Svar: Delvist indarbejdet.

”Forældremyndighedsindehaver” betyder alle, der har forældremyndighed skal orienteres. Lovteksten ændres derfor ikke.

Bemærkningerne tilrettes, så det fremgår, at begge forældremyndighedsindehavere skal orienteres.

”Ad § 23: I lovteksten er anført: "Opholdskommunen skal uden ophold kontakte politiet." I bemærkningerne til bestemmelsen er anført: "Opholdskommunen har herefter pligt til at vurdere om der er grundlag for en anmeldelse til politiet." Der bør skabes overensstemmelse mellem lovteksten og bemærkningerne.”

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelse og bemærkning bringes i overensstemmelse.

Ad Afsnit III: Det vil lette administrationen væsentligt, hvis dette afsnit deles op i 2 afsnit, der omhandler hver sin personkreds, dvs. henholdsvis børn, anbragt efter rettens beslutning og børn, anbragt, efter kommunalbestyrelsens afgørelse.

Svar: Ikke indarbejdet.

Afsnittet omhandler en persongruppe, nemlig børn der anbringes i sikret afdeling i en døgninstitution. Børn, der anbringes efter kommunalbestyrelsens afgørelse, kan ikke dømmes til foranstaltning af retten, idet at de endnu ikke er fyldt 15 år, og dermed er under den kriminelle lavalder.

”Ad§ 24: I bemærkningerne til§ 24 er anført: " ...jf. Kriminallov for Grønland§ xx" Dette bør ændres til korrekt§.”

Svar: Indarbejdet.

Lovtekst og bemærkninger er tilrettet med den korrekte henvisning.

”Ad § 25: Ingen kommentarer.

Ad § 26: De foranstaltninger, som politiet kan iværksætte i henhold til Retsplejelov for Grønland bør udgå af nærværende lovgivning, da dobbeltlovgivning bør undgås.”

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelsen ændres til en mere generel beskrivelse af politiets muligheder for at fastsætte nærmere regler.

”Ad bemærkningerne til § 26, stk. 1: Ordene: "Barnet er undergivet de sociale myndigheders varetagelse med de af politiet vedtaget begrænsninger " bør ændres til: "Barnet er undergivet de sociale myndigheders varetægt med de af politiet vedtagne begrænsninger””

Svar: Ikke indarbejdet.

Det omhandler gældende og nutidige begrænsninger, ikke tidligere begrænsninger.

”Fsva. underretning henvises til kommunens kommentarer til bemærkningerne til § 11.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelser om registrering og underretning er samlet i respektive kapitler i de tilhørende afsnit. Dette af hensyn til forslagets opbygning og anvendelse af fagpersonale på institutionerne og døgntilbuddene.

Ordene: " ...skal barnet underrettes om beslutningen, og barnet kan forlange....." bør ændres til: "skal barnet, dets forældremydighedsindehaver/e, bisidder samt legale repræsentant underrettes om beslutningen, og barnet, dets forældremydighedsindehaver/e, bisidder samt legale repræsentant kan forlange"

Svar: Ikke indarbejdet.

Døgninstitutionen har pligt til at vejlede barnet om mulighed at få indbragt beslutningen for domstolene, samt inddrage forældremyndighedsindehavere, bisiddere, forsvarer eller øvrige legale repræsentanter inden der træffes beslutning.

”Ad § 26, stk.2: "4) øvrige offentlige myndigheder,

5) retten

6) anklagemyndigheder,

7) politiet"

bør ændres til:

"4) repræsentanter for øvrige offentlige myndigheder, herunder retten, anklagemyndigheden og politiet." Efterfølgende numre bør ændres tilsvarende og sidste nummer 15 bør fjernes.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Af hensyn til overskuelighed og nemmere anvendelse af lovens bestemmelse oplistes der så vidt muligt med nummerering.

”Ad bemærkningerne til § 26, stk. 3: Ordene: " ...ret ukontrolleret brevveksling..." bør ændres til: "ret til ukontrolleret brevveksling..."”

Svar: Indarbejdet.

”Ad § 26, stk. 4: Der henvises til kommentarerne til bemærkningerne til § 26, stk. 1 fsva. "dets forældremyndighedsindehaver/e, bisidder samt legale repræsentant."”

Svar: Svar: Ikke indarbejdet.

Døgninstitutionen har pligt til at vejlede barnet om mulighed at få indbragt beslutningen for domstolene, samt inddrage forældremyndighedsindehavere, bisiddere, forsvarer eller øvrige legale repræsentanter inden der træffes beslutning.

”Ad § 27: Ingen kommentarer.

Ad § 28, stk. 2: Bestemmelsen bør omformuleres til: "Når der er truffet afgørelse om indgreb, jf. § 25, skal lederen eller dennes stedfortræder løbende vurdere, om det iværksatte indgreb skal ophøre."”

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelsen ændres til det foreslåede.

Ad § 29: I bemærkningerne til § 29, stk. 3 er anført: "Dette kan eksempelvis gøres med videoovervågning og dermed sikre, at barnet ikke gør skade på sig selv." Denne sætning bør flyttes til bemærkningerne til § 29, stk. 4, da det tilsyn, der skal føres efter stk. 3 bør foregå personligt og manuelt f.eks. gennem et envejsvindue, så hændelser i "døde vinkler" undgås, ligesom der derved kan fås en anden opfattelse af barnets tilstand."

Svar: Delvist indarbejdet.

Bemærkningerne er tilrettet så det fremgår klart at tilsyn med barnet ved hjælp af videoovervågning kun kan ske hvis der ikke opstår døde vinkler mv.

"Ad bemærkningerne til § 30: Ordene: "...skal holdes i hævd.." bør ændres til: "...skal overholdes."

Svar: Indarbejdet.

Departementet antager at det omhandler ordlyden i bemærkningen til § 31, stk. 2. Ordlyden er tilrettet.

"Ad § 31, stk. 1: "1) Den anbragtes navn." bør ændres til: "1) Barnets navn og alder."
Ad bemærkningerne til § 31, stk. 1: Ordene: "...ikke er til rådighed skal den" bør ændres til: "...ikke er til rådighed, skal den ..."

Ad § 31, stk. 2: Ordene: "Den anbragte, som indgrebet er eller har været rettet imod, skal." bør ændres til: "Det barn, som indgrebet er eller har været rettet imod, dets forældremyndighedsindehaver/e, bisidder samt legale repræsentant skal"

Svar: Indarbejdet.

"Ad § 31, stk. 3: I lovtæksten er anført: "...til Socialstyrelsen." I bemærkningerne er som bemærkninger til stk. 4 anført: "...til opholdskommunen, hjemkommunen, Socialstyrelsen og barnets eventuelle bisidder."

Da der ikke i loven er et stk. 4, bør dette ændres til at henhøre under stk. 3, og der bør skabes overensstemmelse mellem loven og bemærkningerne om, hvortil registreringerne skal sendes."

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelse og bemærkning bringes i overensstemmelse.

"Ad § 32: Ingen bemærkninger.

Ad§ 33, stk. 1: Ordene: " ...bliver bekendt hermed..." foreslås ændret til: " bliver gjort bekendt med bestemmelserne i disse afsnit,""

Svar: Indarbejdet.

Ordlyden tilpasses det foreslåede.

”Ad bemærkningerne til § 33, stk. 1: Afsnittet: " Er den omfattet borger ikke selv i stand til at forstå konsekvenserne af afgørelser om magtanvendelser skal en nærtstående, et familiemedlem eller en øvrig omsorgsperson informeres i stedet. Dermed sikres den omfattede borgeres ret til personlig frihed og selvbestemmelse mest muligt." foreslås ændret til: "Er den pågældende borger ikke selv i stand til at forstå konsekvenserne af afgørelser om magtanvendelse, skal en eventuel værge eller anden legal repræsentant, eller hvis der ikke er en sådan, da en nærtstående, et familiemedlem eller en øvrig omsorgsperson informeres i stedet. Dermed sikres den pågældende borgers ret til personlig frihed og selvbestemmelse i videst muligt omfang."”

Ad Bemærkningerne til § 33, stk. 2: Det foreslås, at følgende indsættes umiddelbart efter "Til stk. 2": "Bestemmelsen omhandler retten til at kontakte"”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningerne omformuleres.

”Ad§ 34: Det anførte: "4) pårørendes og en eventuel værges bemærkninger ..." bør ændres til: "4) pårørendes, en eventuel værges samt hvis muligt personens egne bemærkninger. ..."”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det følger af god forvaltningsskik og legalitetsprincippet, at der skal ske partshøring af den person, afgørelsen vedrører, inden der træffes en afgørelse.

Ad § 35: Bestemmelsen bør flyttes hen til efter§ 43.

Svar: Ikke indarbejdet.

Forslaget er opbygget således, at alle bestemmelser om sagsbehandling kommer inden bestemmelserne om konkrete indgreb. Derefter følger bestemmelser om indberetning og registrering.

”Ad § 36: Hele bestemmelsen er formuleret på en ganske svært tilgængelig måde. Der vil derfor være stor risiko for fejlopfattelse, og en omformulering kan derfor tilrådes.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelserne omhandler indgreb der er meget indgribende i den enkeltes personlige frihed og selvbestemmelse. Bestemmelsen er meget kompleks, men departementet finder ikke at bestemmelsen kan formuleres mere hensigtsmæssig uden at kompromittere indholdet.

Bestemmelsen anvendes af fagfolk med indsigt i de sociale regelsæt og af hensyn til borgernes retssikkerhed, er der indsat krav om juridisk bistand jf. forslagens § 54, stk. 1, hvis den kommer i anvendelse.

”Ad § 36, stk. 1: der bør være en henvisning til § 54, stk. 1.”

Svar: Delvist indarbejdet.

Ordlyden i lovtæksten ændres ikke.

Det tilføjes i bemærkningen, at § 54, stk. 1, om advokatbistand skal overholdes.

”Ordene: " ...i opholdskommunen kan, jf. § 37, stk. 1, indstille...." bør ændres til: " i opholdskommunen skal, jf. § 37, stk. 1, indstille" da en unkladelse vil være omsorgssvigt.”

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelsen ændres fra en kan bestemmelse til en skal bestemmelse.

”Under bemærkningerne til § 36, stk. 2 er blandt andet anført: "Er værger og kommunalbestyrelsen ikke enige, og fastholder kommunalbestyrelsen indstillingen, skal kommunalbestyrelsen indstille til Naalakkersuisoq med ansvar for det sociale område afgørelse, jf. § 35, stk. 1." Denne sætning virker fejlanbragt på dette sted, ligesom ordene: " ..at træffe" mangler og henvisningen til § 35, stk. 1 er næppe korrekt.

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningen er tilrettet med korrekt ordlyd og henvisning.

”Ad § 37: Se kommentarerne til § 36 fsva. at bestemmelsen er formuleret på en ganske svært tilgængelig måde.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelserne omhandler indgreb, der er meget indgribende i den enkeltes personlige frihed og selvbestemmelse. Bestemmelsen er meget kompleks, men departementet finder ikke, at bestemmelsen kan formuleres mere hensigtsmæssig uden at kompromittere indholdet.

Bestemmelsen anvendes af fagfolk med indsigt i de sociale regelsæt og af hensyn til borgernes retssikkerhed er der indsat krav om juridisk bistand jf. forslagets § 54, stk. 1, hvis den kommer i anvendelse.

”Ad bemærkningerne til § 37, stk. 5: Bemærkningerne ses ikke at vedrøre lovens § 37, stk. 5.”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningen rettes til det korrekte indhold.

”Ad § 38: Ingen kommentarer.

Ad § 39: Ingen kommentarer.

Ad § 40: Ingen kommentarer.

Ad § 41: Ingen kommentarer.

Ad § 42: Ingen kommentarer.

Ad § 43: der bør være en henvisning til § 54, stk. 1.”

Svar: Delvist indarbejdet.

Ordlyden i lovtæksten ændres ikke.

Det tilføjes i bemærkningen, at § 54, stk. 1, om advokatbistand skal overholdes.

”Det er anført i bemærkningerne til § 43, stk. 1 øverst, at denne henviser til § 31, stk. 4. Dette ses ikke at være tilfældet, ligesom en henvisning til § 31, stk. 4 ikke ville være relevant. Det er endvidere i bemærkningerne til § 43, stk. 1 sidste afsnit anført: ”er ikke omfattet af § 34.” Dette vurderes ligeledes at være en fejlskrivning. ”

Svar: Indarbejdet.

Henvisningerne skal være til § 43, stk. 1, og § 43 henholdsvis.

”Ad § 44: Ingen kommentarer.

Ad § 45: Ingen kommentarer.

Ad § 46: Ingen kommentarer.

Ad § 47, stk. 2: Det er i bemærkningerne til § 47, stk. 2 anført, at: "Dette skal være for at beskytte personalet selv eller andre beboere mod vold eller anden uacceptabel adfærd." Der ses ikke i lovteksten at være denne indskrænkning i den personkreds, som skal beskyttes. Bestemmelsen må derfor kunne anvendes til beskyttelse af alle personer med ophold på stedet, f.eks. tillige andre beboeres besøgende, håndværkere, frisører."

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelsen finder anvendelse over for alle der befinder sig på institutionen eller døgntilbuddet.

Bemærkningen tilpasses, så det klart fremgår, at det ikke er en udtømmende liste, der nævnes.

"Ad § 48, stk. 1: Det foreslås, at der i disse situationer tillige skal ske indberetning til hjemkommunen.

Ad § 49, stk. 2: Det foreslås, at der i disse situationer tillige skal ske indberetning til hjemkommunen.

Ad § 50, stk. 2: Det foreslås, at der i disse situationer tillige skal ske indberetning til hjemkommunen."

Svar: Ikke indarbejdet.

Indberetning sker til opholdskommune og Naalakkersuisut, da de har de overordnede tilsyn med døgntilbuddene. Opholdskommunen har tilsynet med ældreinstitutionerne.

"I bemærkningerne til § 50, stk. 2 er anført: "Som udgangspunkt sker indberetning hver den 1 eller efter aftale med Socialstyrelsen." Det foreslås, at denne indberetning koordineres med indberetningen i henhold til § 31, stk. 3."

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningen tilpasses så udgangspunktet for indberetninger er det samme uanset om det er i forhold til afsnittet om børn anbragt en døgninstitution eller afsnittet om voksne med væsentlig og varig nedsat psykisk funktionsevne med ophold i et døgntilbud eller en ældre institution.

”Ad § 51, stk. 2: Det foreslås, at der i disse situationer tillige skal ske indberetning til hjemkommunen.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Indberetning sker til opholdskommune og Naalakkersuisut, da de har de overordnede tilsyn med døgntilbuddene. Opholdskommunen har tilsynet med ældreinstitutionerne.

Ad § 52: Det foreslås, at registrering i henhold til denne bestemmelse skal foretages tilsvarende registrering på børneområdet.

Svar: Ikke indarbejdet.

Der er grundlæggende forskelle i omfanget af indgreb. Derfor kan der ikke laves helt enslydende regler. De foreslåede bestemmelser fastholdes.

I en kommende vejledning vil der fremgå forslag til pragmatiske løsninger vedrørende registrering af indgreb på børneområdet.

”Ad § 53: Det foreslås, at bestemmelsen koordineres med bestemmelserne i Kapitel 15 i Inatsisartutlov nr. 13 af 12. juni 2019 om støtte til personer med handicap.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelserne om tilsyn i Inatsisartutlov nr. 13 af 12. juni 2019 om støtte til personer med handicap omhandler konkrete forhold i forbindelse med Tilsynsenheden og kommunalbestyrelsens pligt til personrettet tilsyn og driftsorienteret tilsyn.

Forslagets § 53 pålægger at døgntilbuddene og ældreinstitutioner årligt skal udarbejde en redegørelse, der forelægges kommunalbestyrelsen og Naalakkersuisut eller Landslægen.

”Ad § 54, stk. 2: Udgifterne bør afholdes af staten.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Der er tale om fortsættelse af gældende regler. Derfor er udgiften allerede indeholdt i bloktilskuds aftalen mellem kommunerne og selvstyret.

”Ad § 55, stk. 1: Der bør tages højde for værgemål.”

Svar: Ikke indarbejdet.

I tilfælde af værgemål varetager værgeren alle juridiske dispositioner for den person der er under værgemål, med de forbehold der er defineret i værgemålet.

En advokat, der er værgemål for den person, der iværksættes foranstaltning overfor, kan ikke samtidig ansættes som advokat til varetagelse af retssikkerheden for den forudrettede.

”Ad § 56: I bemærkningerne til bestemmelsen er lovhenviisningerne uklare og bør korrigeres.”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningerne er tilrettet.

”Ad § 57: Ingen kommentarer.

Ad § 58, stk. 1: Ved § 62, stk. 1, er nævnt nr. 3 - 5 og 7. § 62, stk. 1 ses ikke at indeholde disse numre.”

Svar: Indarbejdet.

Henviisningen er rettet til ”..§ 62, stk. 1, § 62, stk. 3, § 62, stk. 4 og § 62, stk. 7, ...”

”Ad § 59: Ingen kommentarer.

Ad § 60, stk. 1- 4: Afgørelser, som de her omhandlede, træffes af politiet efter bestemmelserne i Retsplejelov for Grønland og bør derfor udgå af denne lovgivning.”

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelsen ændres til en mere generel beskrivelse af politiets muligheder for at fastsætte nærmere regler.

”Ad § 61, stk. 1 og 2: Der bør være en henvisning til § 57 og 58.”

Svar: Ikke indarbejdet.

”Ad § 61, stk. 4: Det foreslås, at ordet: "driftsherren" i bemærkningerne ændres til ordet: "Socialstyrelsen" for at undgå misforståelser.”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningen tilrettes.

”Ad § 62: Der bør være en henvisning til § 57 og 58.”

Svar: Ikke indarbejdet.

”Det foreslås, at bestemmelsen for overskuelighedens skyld deles op i flere bestemmelser, svarende til f.eks. bestemmelserne i Kapitel 6 og 7.”

Svar:

”Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse om, at der ikke må være andre anbragte til stede ved undersøgelse af person eller opholdsrum, svarende til sidste punktum i § 15, stk. 5.”

Svar: Indarbejdet.

Lovtekst og bemærkninger udvides med forbud mod, at andre anbragte er til stede ved undersøgelsen.

”Ad § 62, stk. 2: Det er i bemærkningerne til bestemmelsen anført, at: "Undersøgelsen kan tillige foretages af visse eksterne personer, såfremt de er hyret til opgaven." Hvis dette er hensigten, bør det fremgå af selve lovteksten. Det bør samtidig fremgå, hvilke krav, der stilles i forbindelse med ansættelse, eksempelvis straffeattest.”

Svar: Taget til efterretning.

Personer, der varetager opgaver på vegne af døgntilbud er underlagt de samme regler som gælder for tilbuddets øvrige ansatte. Eksterne skal derfor overholde almindelig praksis om kriminalregisterudskrift for ansatte inden for det offentlige.

Det vil blive nærmere beskrevet i en kommende vejledning.

”Ad § 62, stk. 4 og 5: Der bør skabes overensstemmelse mellem lovteksten og bemærkningerne.”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningerne tilrettes.

”Ad § 62, stk. 7: Det er i bemærkningerne til bestemmelsen anført, at: "Hvis den besøgende nægter at lade sine effekter undersøge, kan undersøgelsen ikke gennemtvinges. Personalet kan i disse tilfælde afvise besøget." Dette bør fremgå af selve lovteksten.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Hvis besøget til den anbragte er betinget af, at den besøgende lader sine effekter undersøge, kan den besøgende altid vælge ikke at gennemføre besøget. I praksis vil der i sådanne situationer ofte være stillet sikringssskabe til rådighed, så effekter kan anbringes i et sikret skab inden besøget.

”Fsva. det i bemærkningerne anførte om eksterne personer, henvises til kommentarerne til § 62, stk. 2.”

Svar: Taget til efterretning.

Personer, der varetager opgaver på vegne af døgntilbud er underlagt de samme regler som gælder for tilbuddets øvrige ansatte. Eksterne skal derfor overholde almindelig praksis om kriminalregisterudskrift for ansatte indenfor det offentlige.

Det vil blive nærmere beskrevet i en kommende vejledning.

”Ad § 63, stk. 2: Det foreslås, at en kopi af listen tillige skal udleveres til en eventuel advokat og en eventuel værge.”

Svar: Ikke indarbejdet.

I tilfælde af et værgemål vil værgen træde i stedet for den anbragte og dermed få listen udleveret. Det står den anbragte frit for at udlevere listen til egen advokat, bisidder eller nærtstående.

”Ad § 64, stk. 2: Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse om, hvor tit der kan træffes afgørelse om et sådant indgreb.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det vil være op til konkret vurdering, hvor ofte der er behov for afgørelse efter bestemmelsen. Dog skal de grundlæggende principper i § 1 og skærpsen i § 59 iagttages. Dertil kommer at der er indsat strenge betingelser for anvendelsen af forslagens § 64, stk. 1 og 2, jf. § 64, stk. 3.

”Ad bemærkningerne til § 64, stk. 2: Det er anført, at: "Indgreb efter bestemmelsen skal registreres og indberettes til kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 65." Imidlertid ses § 65 ikke at indeholde regler om indberetning til kommunalbestyrelsen, men derimod - såvel i stk. 2 som i stk. 4 regler om indberetning til Socialstyrelsen, i stk. 1 "uden ugrundet ophold" og i stk. 4 "ved månedens udgang." Det er uklart, om der er nogen forskel på disse indberetninger, og en tydeliggørelse er derfor ønskelig.”

Svar: Indarbejdet.

Indberetninger sker til Naalakkersuisut.

”Ad§ 65, stk.1, nr. 1: Det foreslås, at der tilføjes: " ...og fødselsdato.””

Svar:

Ad § 65, stk. 3: Det foreslås, at den anbragte tilbydes støtte til udfærdigelsen af sin redegørelse, tilsvarende f.eks. § 21, stk. 2 på børneområdet.

Svar: Indarbejdet.

Bestemmelsen udvides med anvisning om, at den anbragte skal tilbydes hjælp til udfærdigelse af sin redegørelse.

”Ad§ 66: Det foreslås, at ordene: " ...eller en anden repræsentant" udgår, da en så uklar personkreds kan betyde et ubegrænset antal klageberettigede, eventuelt med forskellig personlig interesse i sagen. Det er tilrådeligt, at der søges udpeget en værge i disse situationer. I bemærkningerne til bestemmelsen er anført: "Hvis der er udpeget en juridisk værge, er det dog alene denne, der kan klage." Det foreslås, at der tilføjes: "eventuel gennem advokat.””

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er vigtigt, at den anbragte har klagemuligheder ved hjælp af andre, hvis den anbragte, ikke selv er i stand til det. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt at afskære evt. partsrepræsentanter ved at indsnævre den mulige personkreds.

Hvis den anbragte er under værgemål, er det værgeren der har den juridiske kompetence til klage. Værgeren vil være i stand til at klage, derfor er øvrige afskåret fra at være repræsentanter i tilfælde af værgemål.

Den anbragte eller en værge kan altid vælge at lade sig repræsentere af en advokat.

”Ad § 67: Ingen kommentarer.

Ad § 68, stk. 1: Det foreslås, at der i bestemmelsen indsættes en tidsfrist for Socialstyrelsens udtalelse. Det er anført i bestemmelsen: "Hvis der foreligger skemaregistrering " Så vist ses, skal der i disse situationer altid foreligge en registrering.””

Svar: Ikke indarbejdet.

Det følger af god forvaltningsskik at en myndighed behandler en sag hurtigst muligt og ikke senere end 10 dage.

”Ad§ 69: Det foreslås, at bemærkningerne ændres til: ”Kommunalbestyrelsens afgørelse kan påklages efter de til enhver tid gældende regler i lovgivningen.

Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med sin afgørelse pligt til at vejlede om klageadgang til Det Sociale Ankenævn.”

Da klagefristen ved Inatsisartutlov nr. 47 af 23. november 2017 om ændring af landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation (Effektivisering af sagsbehandlingen i Det Sociale Ankenævn}, som trådte i kraft den 1. januar 2018, blev ændret til 6 uger fra afgørelsens dato, foreslås, at sidste afsnit i bemærkningerne udgår eller ændres i overensstemmelse med gældende lovgivning.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Udgangspunktet for en klagefrist er at den begynder ved sagen afgørelse. Det beskrives i Inatsisartutlov nr. 47 af 23. november 2017 om ændring af landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation.

Dog har Folketingets Ombudsmand udtalt at borgere har krav på den fulde klagefrist, og da mange afgørelser først sendes flere dage efter afgørelsen er truffet regnes klagefristen fra modtagelse afgørelsen og en medfølgende klagevejledning.

”Ad § 70, stk. 3: Der henvises til kommentarerne til § 66 fsva. klageberettigede.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er vigtigt at den anbragte har klagemuligheder ved hjælp af andre, hvis den anbragte, ikke selv er i stand til det. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt at afskære evt. partsrepræsentanter ved at indsnævre den mulige personkreds.

Hvis den anbragte er under værgemål, er det værgeren der har den juridiske kompetence til klage. Værgeren vil være i stand til at klage, derfor er øvrige afskåret fra at være repræsentanter i tilfælde af værgemål.

”Ad § 71: Det er uklart, om der med denne bestemmelse er tilsigtet en ændring i forhold til § 8, i Inatsisartutlov nr. 47 af 23. november 2017 om ændring af landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation.”

Svar: Taget til efterretning.

Bestemmelsen giver adgang til at indbringe afgørelser om tilbageholdelse i egen bolig og afgørelser om optagelse i særlig botilbud uden samtykke truffet af Det Sociale Ankenævn for retten.

Bemærkningerne vil blive uddybet med en nærmere forklaring.

”Ad § 72: Ingen bemærkninger.

Ad § 73: Ingen bemærkninger.”

3. Tilioq

”Departementet for Børn, Unge og Familier har anmodet Handicaptalsmandsinstitutionen om at komme med eventuelle bemærkninger til **'Forslag til: Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område'**.

Handicaptalsmandsinstitutionen Tilioq har følgende bemærkninger:

Tilioq finder det positivt, at man i udarbejdelsen af lovforslaget har været opmærksom på rettighederne i handicapkonventionen og særligt retten til selvbestemmelse, som det fremgår af bemærkningerne til §1 stk. 1 (...) *magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten kun må anvendes undtagelsesvist og aldrig må erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats.*

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at de omfattede personers synspunkter altid skal inddrages i tilrettelæggelsen af indsatsen i overensstemmelse med alder, funktionsniveau og modenhed. Samt at foranstaltningen tilrettelæggelse og gennemførelse, så vidt muligt, skal ske i dialog med den anbragte.

Det fremgår ligeledes, at optræk til konflikter altid skal forsøges afværget ved brug af socialpædagogiske metoder, så magt kun anvendes som en sidste udvej i forsøget på at hjælpe den anbragte.

Tilioq har besøgt flere institutioner og beskyttede boenheder, hvor personer med handicap bor. Her har Tilioq observeret at de ansatte, som skal følge denne lovgivning, sjældent er uddannede socialpædagoger. Derfor er det særligt vigtigt, at man i bemærkningerne samt i den kommende vejledning redegør for definitionerne af, hvordan man definerer den rette omsorg samt de socialpædagogiske metoder, der skal sikre selvbestemmelsesretten. Her kan man kigge henimod handicapkonventionens artikel 12. Denne artikel fastslår personer med handicaps ret til den nødvendige støtte, så de selv kan bestemme over deres eget liv. Her er der fokus på at sikre, at personer med handicap får støtte til at tage deres egne beslutninger, og ikke blot bliver inddraget og motiveret til at samarbejde om et i forvejen besluttet resultat, om hvor ofte og hvad tid man fx skal i bad, stå op mm.

Tilioq anbefaler derfor, at man bruger artikel 12 til at definere rammerne for de socialpædagogiske metoder i bemærkningerne samt i vejledningen til brugerne.”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningerne vil blive opdateret med henvisninger til handicapkonventionens artikel 12.

Artiklen vil ligeledes blive anvendt i forhold til kommende informations- og vejledningsmateriale.

4. Qeqqata Kommunia

”Qeqqata Kommunia vil først og fremmest takke Naalakkersuisut for at sende lovændringsforslaget i høring.

Flere steder i lovforslaget bliver opholdskommunen ansvarlig i forhold til eksempelvis at behandle ansøgninger fra døgninstitutionerne ift. personlige alarm- og pejlesystemer og behandling af klagesager.

Det er kommunens opfattelse, at det vil være mere hensigtsmæssigt, hvis det er hjemkommunen, der behandler forskellige henvendelser fra døgninstitutionerne eller fra forældremyndighedsindehaverne.

Med følgende begrundelser:

- Det vil være mere funktionelt eftersom hjemkommunen er i besiddelse af de nødvendige sagsakter og har på den måde bedre kendskab til vedkommendes historik.
- Hjemkommunen er ifølge Qeqqata Kommunia den retmæssige kommune, der skal træffe beslutninger omkring foranstaltninger mod et barn eller person med handicap, også for at afværge en unødvendig lang sagsbehandlingstid. Da opholdskommunen vil være nødsaget til at indhente de nødvendige sagsakter hos hjemkommunen, hvilket vil resultere i en længere sagsbehandlingstid.
- Børn og personer med handicap, der bliver anbragt i døgninstitutioner, stammer fra forskellige steder på kysten, og de steder, hvor der er døgninstitutioner, får et større ansvar ift. andre kommuner, der ikke har nær så mange døgninstitutioner. Der vil på den måde være en skæv fordeling af ansvarsopgaver mellem kommunerne i landet, hvilke vil belaste sagsbehandlerne yderligere, der i fovejen har en masse opgaver.
- Hvis opholdskommunen skal tage ansvar for de anbragte børn og personer med handicap ift. de i lovforslaget nævnte opgaver, så bliver der behov for at afklare og få en nærmere beskrivelse, af hvordan de økonomiske aspekter søges løst.”

Svar: Indarbejdet

Bestemmelserne er ændret, så det som udgangspunkt er barnets eller borgerens hjemkommune der skal træffe afgørelser om foranstaltninger.

”Ift. Kapitel 8 omkring registrering af enhver form for magtanvendelse i døgninstitutioner, sætter Qeqqata Kommunia spørgsmålstegn ved, hvordan man agter at beskytte barnet eller person med handicap, hvis døgninstitutionens medarbejdere ikke har registreret magtanvendelsen jf. lovgivningen. Hvordan står barnet eller forældremyndighedsindehaveren ift. lovgivningen, hvis eksempelvis forældremyndighedsindehaverne ønsker at klage over en magtanvendelsesepisode, som ikke er blevet registreret? Vi opfordrer til, at man fastsætter nærmere bestemmelser om det i lovgivningen.”

Svar: Taget til efterretning.

I forbindelse med implementering af forslaget vil der blive afholdt undervisning i reglerne, hvor det blandt andet vigtigheden af indberetninger vil være fokusområde.

Udover dette, vil det være op de enkelte ledelser på døgninstitutioner og døgntilbud at sikre, at de ansatte overholder reglerne og som sidste instans føres der overordnet og personrettet tilsyn, der netop skal sikre, at reglerne overholdes, og at den enkelte borgers retssikkerhed beskyttes.

”Kommunen har ikke yderligere bemærkninger til forslaget.

Høringssvaret er behandlet administrativt.”

5. Kommune Kujalleq

”Kommune Kujalleq har modtaget ny version af forslag til Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område (herunder kaldt lovforslaget).

1). Generelle kommentarer:

1.1). Kommune Kujalleq anser det for positivt, at der nu foreligger et lovforslag, der forsøger at tilpasse forskrifter om magtanvendelse til lovændringer inden for børne- og handicapområdet.

1.2). Kommunen bemærker, at det synes som om de fleste nye lovbestemmelser er meget lig primært danske kilder: a). lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (voksenansvarsloven) som indeholder i alt 26 paragraffer, b). bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge (voksenansvarsbekendtgørelsen), som indeholder ligeledes 26 paragraffer og afsnit VII i serviceloven, som indeholder ca. 20 paragraffer. Resultatet er, at lovforslaget er meget langt (73 paragraffer) og begrebsmæssigt svært tilgængeligt, så kommunen kan være bekymret for, at det vil være vanskeligt at administrere. Kommunen gør opmærksom på, at tilsvarende lovgivning på Færøerne (som vedrørende befolkningstal og administrationens størrelse ligner Grønland mere end Danmark) består angiveligt af kun 31 paragraffer.

1.3). Kommunen anser lovforslaget for ikke at være helt konsistent begrebsmæssigt. Kommunen vil påpege inkonsistens i kommentarer til lovforslagets enkelte bestemmelser og foreslå nogle udbedringsmuligheder.

1.4). Kommunen gør opmærksom på, at lovforslaget tilsyneladende har indført det danske begreb "voksenansvar", men det er umiddelbart ikke klart, hvorvidt begrebet vil blive anvendt på hele anbringelsesområdet i Grønland eller kun i.f.m. anbringelse af børn på døgninstitutioner.”

Svar: Taget til efterretning.

Det fremgår af forslagets bestemmelser om anvendelsesområder, at forslagets bestemmelse kun finder anvendelse for børn anbragt på døgninstitutioner.

”1.5). Kommunen betragter det som beklageligt, at lovforslaget stadigvæk har begrebet "opholdskommune" i centrum i forbindelse med godkendelse af, tilsyn med og klager over magtanvendelse inden for det sociale område. Kommunen har en fornemmelse af, at dette strider imod eksisterende grønlandsk lovgivning om tilsyn med det sociale område, hvor ansvar for personrettet tilsyn påhviler kommunalbestyrelse i hjemkommunen, d.v.s. normalt den kommune, hvor barnets forældremyndighedsindehavere har fast bopæl eller den kommune, som har anbragt den voksne borger, imens Naalakkersuisuts centrale tilsynsenhed (Tilsynsenheden) som regel er ansvarlig for driftsorienteret tilsyn, bortset fra bokollektiver, beskyttede boenheder og ældreinstitutioner, hvor både personsrettet og driftsorienteret tilsyn ligeledes føres af kommunalbestyrelsen i hjemkommunen. Kommunen finder ikke, at kommunalbestyrelsen i opholdskommunen som udgangspunkt bør tillægges den primære rolle i forbindelse med magtanvendelser, der foretages i botilbud, der ikke er ejet af selvsamme kommune. Se i øvrigt konkrete eksempler til illustration i kommentarer til lovforslagets enkelte bestemmelser.”

Svar: Indarbejdet.

Det følger af Selvstyrets bekendtgørelse om tilsyn på det sociale område (Tilsynsbekendtgørelsen), at den anbringende kommune (hjemkommunen) har det personrettede tilsyn med børn anbragt uden for hjemmet, jf. § 10, stk. 1, og at den anbringende kommune kan lave en aftale med opholdskommunen om gennemførelse af det personrettede tilsyn, jf. § 10, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen har pligt til at føre generelt personrettet tilsyn med børn i kommunen, jf. Tilsynsbekendtgørelsens § 9.

Tilsynsenheden har pligt til at føre det driftsorienterede tilsyn med døgninstitutioner for børn.

For personer med handicap har den visiterende kommune (hjemkommunen) et personrettet tilsyn jf. Tilsynsbekendtgørelsens § 39, stk.1, og kan lave aftale med opholdskommunen om gennemførelse af tilsynet jf. § 39, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen har et driftsorienteret tilsyn med beskyttede boenheder, jf. Tilsynsbekendtgørelsens § 44, stk. 1, når de er kommunalt drevet og oprettet.

Tilsynsenheden har et driftsorienteret tilsyn med døgntilbud for personer med handicap, jf. tilsynsbekendtgørelsens § 52, stk. 1.

Forslaget ændres i forhold til børneområdet, så det bliver hjemkommunen, der træffer afgørelse om magtanvendelser, samt bliver klageinstans for ledelsens beslutninger. Opholdskommunen underrettes til brug for det generelle personrettede tilsyn med børn, der er anbragt på døgninstitutioner. Socialstyrelsen underrettes til brug for Naalackersuisuts driftsorienterede tilsyn med døgninstitutioner for børn.

I forhold til personer med handicap, der har ophold i en beskyttet boenhed eller et døgntilbud, bliver det den visiterende kommune, der skal træffe afgørelse om magtanvendelse, samt være klageinstans. Opholdskommunen og Naalackersuisut orienteres til brug for det driftsorienterede tilsyn.

2). Kommentarer til lovforslagets enkelte bestemmelser

”2.1). Ad § 2, stk. 1. Udtryk som "døgninstitutioner, døgntilbud og ældreinstitutioner" bør tilpasses de udtryk, som nævnes i § 3 og § 32, eller man bør henvise til anvendelsesområdet.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Døgninstitution, døgntilbud og ældreinstitutioner dækker over alle de forskellige opholdssteder, som forslaget finder anvendelse for.

”Man kan i øvrigt være bange for, at lovforslagets længde, struktur og begrebsapparat vil kunne skabe nogle forståelsesproblemer blandt botilbuddenes medarbejdere, så der burde udarbejdes brugervenlige informationsmaterialer. "Instruktion" i lovforslagets indhold bør ligeledes omfatte løbende undervisning af alle nye medarbejdere. Der burde udarbejdes centralt undervisningsmateriale på området, både på grønlandsk og dansk i audio/video format, og der bør også være mulighed for at tilbyde således undervisning via live streaming, f.x. 1 gang om året, så medarbejdere vil kunne stille spørgsmål og få sparring fra centralt ansatte sagkyndige.”

Svar: Taget til efterretning.

Der vil blive udarbejdet udførlige vejledninger målrettet de specifikke faggrupper. Samtidigt vil Socialstyrelse udarbejde informations- og undervisningsmateriale og forestå undervisningsforløb.

Der er i forslaget afsat midler til undervisning i forslagets bestemmelser i løbet af 2022.

”2.2). Ad 2, stk. 2. Kommunen anser det for meget vigtigt, at Socialstyrelsen afholder kursus for botilbuddenes ledelser og udarbejder en letlæselig instruktion til medarbejderen. Det bør ikke være lederen, der er "juridisk" ansvarlig for lovens evt. "fortolkning" til medarbejderen. Vejledning til Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område vil gøre det langt nemmere, især hvis den indeholder Venn-diagrammer.”

Svar: Taget til efterretning.

Socialstyrelsen har bl.a. til opgave at forestå undervisning i reglerne om magtanvendelse og yde vejledning til fagpersoner, der arbejder med området. Hvilke virkemidler, de ønsker at bruge vil være udlagt til Socialstyrelsen.

Det vil stadig være lederen af døgninstitutionen eller døgntilbuddet, der skal sikre, at ansatte, der arbejder inden for området er orienteret om de regler, der skal administreres. Dette er en naturlig del af ledelsesansvaret.

”2.3). Ad § 3, stk. 1 og § 24, stk. 1. Begrebet "børn under 18 år" virker begrebsforvirrende, idet alle personer under 18 år betragtes som børn og ingen person, som er fyldt 18 år, betragtes som et barn.”

Svar: Indarbejdet.

Betegnelser som ”børn under 18” år rettes til ”børn” i lovtæksten. Bemærkningerne vil præcisere, at forslaget omhandler børn i alle aldre og ikke blot en specifik aldersgruppering.

”2.4). Ad afsnit II overskrift "Børn" vs. afsnit III overskrift "Børn anbragt i henhold til kriminalretlig foranstaltning og børn anbragt i sikret afdeling efter kommunalbestyrelsens afgørelse". Umiddelbart lader det til, at afsnit III ligeledes omfatter børn, men anbragt i sikret døgntilbud enten i.h.t. børnestøtteleven eller kriminalretlig foranstaltning. Hvis afsnit II også omfatter børn, men ikke anbragt i sikret døgntilbud, bør dette komme frem i overskriften og lovtæksten. Afsnit III (særlig gruppe af børn anbragte i døgntilbud) synes faktisk at være underafsnit af afsnit II. Måske kunne man tegne et Venn-diagram af lovforslaget i bemærkningerne, så det er nemmere for medarbejdere på anbringelsessteder at finde rundt i det. Måske bør man i øvrigt overveje at oprette et kapitel med klare definitioner (også, hvis muligt, med hjælp fra et Venn- diagram), hvor man fx. kunne definere forhold mellem botilbud, døgntilbud, døgninstitution og ældreinstitution.

Desuden kunne man måske beskrive forskel mellem sikret døgninstitution og sikret afdeling på en døgninstitution. Hvis man til gengæld konstaterer, at det mest generelle begreb skal være "botilbud", og forskel på graden af magtanvendelser kun afhænger af, hvorvidt personen er anbragt på et sikret anbringelsessted, typisk i.h.t. retsplejeretlige /kriminalretlige bestemmelser, så kunne man måske blot anvende begrebet "sikret botilbud", fordi det ville være dækkende, uanset om anbringelsesstedet vil være sikret afdeling, sikret døgninstitution eller noget helt andet. Hovedtanken må være at anvende så få begreber som muligt og så konsekvent som muligt. Begrebet "lederen af... eller dennes stedfortræder", kunne måske erstattes af "botilbudets ledelse", såfremt man definerer, at begrebet altid betegner lederen eller dennes stedfortræder, uanset botilbudets type."

Svar: Ikke indarbejdet.

Det følger af reglerne om døgninstitutioner i Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn og Selvstyrets bekendtgørelse nr. 50 af 31. august 2021 om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn, at døgninstitutioner for børn også omfatter sikrede afdelinger.

Forslagets afsnit III skal derfor forstås, som et udvidet regelsæt for børn, der er anbragt i en sikret afdeling. Alle regler vedrørende forslagets afsnit II finder derfor fortsat anvendelse for persongruppen i forslagets afsnit III.

Definitioner der anvendes, er de samme som i det øvrige sociale regelsæt og harmonerer derfor med den øvrige lovgivning.

Der vil i vejledningsmaterialet blive udarbejdet værktøjer, som hjælp til forståelse af forslagets sammenhæng og anvendelse.

"2.5). Ad § 4, stk. 1. Det er svært at indse, hvorfor der skal indberettes og sendes klager til den anbragtes opholdskommune og ikke til personens hjemkommune. I den danske magtanvendelseslov på børneområdet er de vigtigste myndigheder Socialtilsyn og "den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for barnets eller den unges ophold på anbringelsesstedet", som tilsyneladende er synonymt med anbringende kommune - ikke opholdskommune. Indberetningen eller klagen har til formål at give kommunen mulighed til at vurdere, om anbringelsesstedet fortsat er det rette for personen, eller om anvendelse af magten giver anledning til at overveje ændringer i den iværksatte indsats over for personen."

Svar: Indarbejdet.

Forslaget ændres i forhold til børneområdet, så det bliver hjemkommunen, der træffer afgørelse om magtanvendelser, samt bliver klageinstans for ledelsens beslutninger. Opholdskommunen underrettes til brug for det generelle personrettede tilsyn med børn, der er

anbragt på døgninstitutioner. Naalakkersuisut underrettes til brug for Naalakkersuisuts driftsorienterede tilsyn med døgninstitutioner for børn.

”2.6). Ad § 4, stk. 2. Det kan ikke som udgangspunkt være lederens ansvar at informere forældremyndighedsindehaveren. Dette bør påhvile anbringelsemyndigheden. Lederen og medarbejdere kan vejlede.”

Svar: Indarbejdet.

Departementet er enig i, at det bør påhvile anbringelsesmyndigheden at informere forældremyndighedsindehavere.

Forslaget vil blive tilrettet.

”2.7). Ad § 4, stk. 2. Er det nødvendigt at nævne Folketingets kompetencer i Grønland på dette område eksplicit, når disse kompetencer f.x. hverken bliver nævnt særskilt i den grønlandske psykiatrilov eller i tilsvarende lovgivning i Danmark eller på Færøerne.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er de færreste der er bekendt med muligheden for at klage i henhold til Grundlovens § 71, stk. 7. Bestemmelsen er medtaget for at sikre, at den rettighed ikke forglemmes.

”2.8). Ad § 5. Såfremt voksenansvarsbestemmelsen i den grønlandske lovgivning på børneområdet også skal gælde for børn anbragt i familiepleje analogisk til den danske, lige som man tilsyneladende indikerer i bemærkningerne, bør man måske overveje at udvide området for anvendelsesområdet i § 3. Alternativt kunne man måske lovgive særskilt om voksenansvar på familieplejeområdet.”

Svar: Delvist indarbejdet.

Bestemmelsen om voksenansvar i forslaget skal ikke finde anvendelse for børn i plejeforhold. Dette fremgår af forslaget § 3.

Bemærkningerne beskriver enkelte steder forhold, der inkluderer plejefamilier. Dette vil blive korrigeret, så der ikke opstår tvivl om anvendelsesområdet.

”2.9). Ad § 6, stk. 2. Det er ikke klart, hvorvidt aflåsning af yderdøre, som angiveligt betegner tilbageholdelse, kan være anset for lovlig i.fm. anbringelse på en åben døgninstitution uden henvisninger til konkrete omstændigheder. Typisk er der ingen lovhjemmel til at aflåse yderdøre på åbne døgninstitutioner, således at en almindelig person, herunder et ældre barn, ikke kan åbne dem indefra. Måske kunne man finde løsning v.h.a.

"husorden"? Yderdøre bør dog kunne aflåses om natten? Det gør man i alle hjem. Låsen skal kunne åbnes indefra med vrider (kræver brandmyndighederne)."

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er præciseret i bemærkningerne, at det skal være muligt for børnene at låse døren op.

"2.10). Ad§ 7. Lovbestemmelsen er tilsyneladende analogisk til § 11 om tilbageholdelse, herunder § 11, stk. 3 i den danske voksenansvarslov dog indikerer udtrykket "tilvænningsperiode" generel kutyme (ligeledes plural form "børn på døgninstitutioner for børn"). Såfremt man beskriver tilbageholdelse, bør der ligeledes stå "tilbageholdelse" i overskriften."

Svar: Indarbejdet.

Overskriften tilrettes.

"2.11). Ad§ 7, stk. 2. §7, stk. 1 og stk. 2 modsiger hinanden. Barnet kan tilbageholdes op til 14 dage efter anbringelse (§7, stk. 1). Kommunalbestyrelsen beslutter indenfor de første 14 dage, hvor længe (§ 7, stk. 2). Altså, hvis der går 10 dage før kommunalbestyrelsen beslutter sig, er der 10 dage uden tilbageholdelse og maks. 4 dage tilbage efter anbringelsen?"

Svar: Ikke indarbejdet.

Afgørelse om tilbageholdelse træffes i forbindelse med anbringelsen, altså umiddelbart inden anbringelsen får effekt. De 14 dage, der nævnes i bestemmelsen, er i forhold til, hvor mange dage tilbageholdelsen skal vare fra den første dag anbringelsen er trådt i kraft.

"2.12). Ad § 8. Det er ikke klart, hvorfor der står fiksering to gange, når fiksering ikke er tilladt. Måske bør man have mindre forvirrende overskrifter, f.x. "fysisk magtanvendelse" opdelt i "afværgehjælp", "fysisk fastholdelse" og "tilbageførelse"?"

Svar: Indarbejdet.

Der indsættes overskrifter til at præcisere bestemmelserne.

"2.13). Ad§ 9. Dette er kaldt "afværgehjælp" i § 8 i den danske voksenansvarslov. Det er svært at forstå, hvorfor navnet ikke følger med, når man iøvrigt i stort omfang har kopieret det øvrige indhold.

2.14). Ad§ 9. Bør "betydeligt omfang" ikke præciseres? Drejer det sig om værdier på 200 kr. eller 50.000. kr.?"

Svar: Ikke indarbejdet.

”Betydeligt omfang” vil blive nærmere defineret i en kommende vejledning.

”2.15). Ad § 10. "Fysisk magtanvendelse" ifølge § 9 i den danske voksenansvarslov. Så vidt det kan ses, er der forskel mellem "afværgehjælp" og "fysisk magtanvendelse" i voksenansvarsloven, interventionens årsager og adjektiv "kortvarigt". Lovforslagets bestemmelser i § 9 og § 10 er analogiske og belyser tilsvarende interventioner. Dersom man har valgt at opdele magtanvendelse i mange forskellige typer, bør man helst give dem særskilte navne og klare definitioner.

2.16). Ad § 11. "Tilbageførelse ved rømning" ifølge § 10 i voksenansvarsloven, men overskriften i lovforslaget mangler.”

Svar: Indarbejdet.

Der indsættes overskrifter til at præcisere bestemmelserne.

2.17). Ad § 12, stk. 1. Det er ikke klart, hvorfor man begrænser dispositionen til at kun omfatte "en døgninstitution for børn". Man forestiller sig, at samme vil gælde for et barn på handicapdøgninstitution. Grønland har i kontrast til Danmark særlovgivning på handicapområdet, så børn med "betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne" vil typisk være omfattet af handicaplovgivningen.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen er særligt målrettet børn med væsentligt handicap og er også gældende for døgntilbud for personer med handicap jf. forslagens § 3, stk. 2.

”2.18). Ad § 12, stk. 1, nr. 3. Det er ikke klart, hvorfor der er en betingelse om, at forældremyndighedsindehaveren altid skal give samtykke til anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer. Endda at begge forældremyndighedsindehavere skal give samtykke til dette. Det er ikke svært at forestille sig situationer, hvor man vil være nødt til at anvende disse systemer på trods af, at barnets forældremyndighedsindehavere nægter at give samtykke eller forholder sig passivt?”

Svar: Taget til efterretning.

Hvis der ikke kan indhentes samtykke, er betingelserne i bestemmelsen ikke opfyldt og der kan derfor ikke træffes afgørelse om anvendelse af særlige personlige alarm- eller pejlesystemer.

I det tilfælde at forældremyndighedsindehaverne ikke selv er i stand til at give samtykke, fordi de er bortkommet, eller selv har et væsentligt psykisk handicap, bør der være udpeget en anden omsorgsperson til at overtage forældremyndigheden.

Gives samtykke ikke fordi der ikke svares på henvendelse eller fordi at forældremyndighedsindehaveren er indifferent, må der forsøges at skabe kontakt og forståelse for vigtigheden af foranstaltningen gennem henvendelse og dialog, evt. ved at bede forældremyndighedsindehaverens opholdskommune om at opsøge vedkommende.

”2.19). Ad§ 15, stk. 1. Der mangler angiveligt definition på "ordensbestemmelser", d.v.s. især oplysninger om, hvorvidt begrebet henviser til nedskrevne husordensregler eller andre interne reguleringer.”

Svar: Indarbejdet.

Ordensbestemmelser beskrives nærmere i bemærkningen med en reference til Selvstyrets bekendtgørelse om oprettelse og drift af døgninstitutioner for børn, hvori husregler (ordensbestemmelser) er nærmere reguleret.

”2.20). Ad § 18, stk. 5. Det er ikke helt klart, hvorfor børn, som ikke er anbragt i.h.t. retsplejeloven eller kriminalloven, skal have en forsvarer.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Børn, der er anbragt på en døgninstitution, kan uafhængig af anbringelsesgrundlaget begå kriminalitet og derfor have brug ret til en forsvarer.

”2.21). Ad § 18, stk. 5. Alt hvad der nævnes om handicapbisidder i høringsforslaget, har kommunen svært ved at implementere. Ligeså kan der forventes analogiske problemer i nogle andre kommuner, især uden for Nuuk, p.g.a. omfattende og voksende personalemangel.”

Svar: Taget til efterretning.

Det følger af Inatsisartutlov nr. 13 af 12. juni 2019 om støtte til personer med handicap at personer omfattet af inatsisartutloven har ret til en handicapbisidder. Manglende resurser er ikke grundlag for udeladelse af rettigheder.

Departementet vil inddrage betragtningen i det fremtidige arbejde med området.

”2.22). Ad §§ 20-21. Måske bør man bistå anbringelsessteder med at udarbejde brugervenlige digitale skemaer, som vil kunne anvendes som arbejdsredskaber til formålet og til generering af statistik. Specifikke pålæg om, hvad der skal registreres, virker faktisk lidt formynderiske. Digitale skemaer og konkrete afkrydsningsfelter vil minimere beskrivelserne.”

2.23). Ad§ 20, stk. 3 og§ 21, stk. 3. Indberetningsskema bør da gerne være i digital form, og indberetningen kunne formodentlig sendes og gemmes on-line i disse "papirløse tider", herunder til udarbejdelse af magtanvendelsesstatistik. Der mangler præcisering om, hvor mange længe indberetningerne skal gemmes."

Svar: Taget til efterretning.

Departementet arbejder på at implementere en fælles offentlig IT løsning i forhold til sagsbehandling på det sociale område.

"2.24). Ad § 22. Det er svært at forestille sig grunden til denne lovbestemmelse, bortset fra manglende tillid til grønlandske døgninstitutioner, da der jo i forvejen er ansættelsesmæssige følger af ikke at udføre sit arbejde korrekt og efter loven. Hvis man mangler tillid til grønlandske døgninstitutioner, og der er mistanke om, at de hyppigt overtræder loven, bør man måske oprette en "whistle-blower" ordning el. lignende. I øvrigt kunne man eventuelt udarbejde et indberetningsskema afhængigt af, hvem der indberetter de nævnte ulovlige forhold. Det er i øvrigt ikke klart, hvordan man påtænker sig Tilsynsenhedens rolle i denne kontekst."

Svar: Taget til efterretning.

Bestemmelsen er indført i anerkendelse af, at forslagets bestemmelser ikke vil dække alle situationer i forbindelse med den daglige drift af døgninstitutionerne. Der vil forekomme situationer, der ikke er dækket af hjemmelsbestemmelserne om magtanvendelse. Det er vigtigt for arbejdet med udviklingen af området, at alle magtanvendelser indberettes.

Udarbejdelse af særskilte skemaer vil blive forestået af Naalakkersuisut.

"2.25). Ad § 24, stk. 1, pkt. 1. Kapitel 31 i kriminalloven omfatter angiveligt anbringelse i anstalt, imens særlige foranstaltninger over for unge kriminelle tilsyneladende bliver nævnt i kapitel 32."

Svar: Indarbejdet.

"2.26). Ad§ 29. Der mangler tilsyneladende definition af begrebet "isolation", herunder forskel mellem stk. 3 (løbende tilsyn) og stk. 4 (kontinuerlig overvågning)."

Svar: Ikke indarbejdet.

Departementet mener ikke, at der er behov for en definition af "isolation". Bestemmelsens stk. 3 skal sikre, at der er løbende tilsyn med barnet, mens stk. 4 er indsat, som en betingelse for indretning af lokalet.

”2.27). Ad afsnit IV overskrift "Voksne" vs. afsnit V overskrift "Fuldbyrdelse af kriminalretlig foranstaltning". Umiddelbart lader det til, at afsnit V ligeledes omfatter voksne, men anbragt i.h.t. kriminalretslig foranstaltning. Hvis afsnit IV også omfatter voksne, men ikke anbragt i.h.t. kriminalretslig foranstaltning, bør dette komme frem i overskriften og lovteksten. Det synes som om, at afsnit V (særlig gruppe af voksne anbragte i botilbud) er underafsnit af afsnit IV (alle voksne anbragte i botilbud).”

Svar: Ikke indarbejdet.

Afsnit IV omfatter alle voksne med betydelig varig nedsat psykisk funktionsevne, og som har ophold i en beskyttet boenhed, i et døgntilbud eller på en ældreinstitution efter forslaget § 32, stk. 1.

Afsnit V omfatter samme persongruppe, men som er anbragt på grundlag af en kriminalretlig foranstaltning.

Afsnit IV gælder også for den særlige gruppe, der er omfattet af afsnit V, mens at afsnit V ikke finder anvendelse for personer, der ikke er domsanbragte.

”2.28). Ad § 32, stk. 1. Der kan være tvivl om, hvorvidt denne definition passer til alle omstændigheder i § 36, idet denne paragraf angiveligt omfatter også situationer, hvor en person, som har ophold i eget hjem (og ikke i botilbud nævnt i pkt. 1-3), netop bliver optaget i et af botilbuddene.”

Svar: Indarbejdet.

Der vil blive indsat en hjemmel til anvendelse af §§ 36 og 37 for personer i eget hjem.

”2.29). Ad 33, stk. 1. Der kan være tvivl om, hvorfor man skal sidestille klage til kommunalbestyrelsen i en kommune (endda opholdskommune), med klage til Det Sociale Ankenævn. Det kan synes som om, at klage vil være i strid med landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation. Desuden er det uklart, hvordan sådanne klager skal behandles. Det må være ganske naturligt, at der klages over dårlig sagsbehandling, dårlig service eller dårlig behandling i et botilbud til den myndighed, som ejer botilbuddet og har ansvar for driftsorienteret tilsyn (typisk Naalakkersuisut og nogle gange en kommune, som ejer botilbuddet). Ligeledes kan de enkelte anbragte personer klage over dårlig sagsbehandling, service eller behandling til den kommune, der har anbragt dem eller bevilget ophold i botilbuddet, ofte fordi de måske vil ønske at flytte til et andet mere egnet botilbud. Sådanne klager må relatere til den anbringende kommunes ansvar for personsrettet tilsyn. Døgninstitutionens opholdskommune bør normalt ikke spille den primære rolle i denne kontekst - se i øvrigt kommentar i pkt. 1.5) herover.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen er en påmindelse om, at den anbragte skal oplyses om, at afgørelse truffet af ledelsen kan påklages til den relevante kommunalbestyrelse, og at kommunalbestyrelsens afgørelse kan påklages til Det Sociale Ankenævn.

Det er en påmindelse om at sikre retssikkerheden for den anbragte, idet afsnittet omhandler væsentlige indgreb i den personlige frihed og selvbestemmelse.

Forslaget ændres i forhold til børneområdet, så det bliver hjemkommunen, der træffer afgørelse om magtanvendelser, samt bliver klageinstans for ledelsens beslutninger. Opholdskommunen underrettes til brug for det generelle personrettet tilsyn med børn, der er anbragt på døgninstitutioner. Naalakkersuisut underrettes til brug for Naalakkersuisuts driftsorienterede tilsyn med døgninstitutioner for børn.

”2.30). Ad 33, stk. 1. Der forefindes ikke ledere eller stedfortrædere i kommunens boformer på handicapområdet, men kun stedlige afdelingsledere ansvarlige for støtteordninger i samtlige boformer i hvert distrikt. Disse personer er ikke ledere i selve bostederne, men har ansvar for koordinering af støtte i distrikter.”

Svar: Taget til efterretning.

Uanset betegnelsen er der en ledelse tilknyttet beskyttet boenheder og døgntilbud for personer med handicap. Det vil blive nærmere beskrevet i en kommende vejledning, hvem ledelsen omfatter i forbindelse med boformer på handicapområdet.

”2.31). Ad§ 33, stk. 2. Se kommentar i pkt. 2.7) herover.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det er de færreste der er bekendt med muligheden for at klage i henhold til Grundlovens § 71, stk. 7. Bestemmelsen er medtaget for at sikre, at den rettighed ikke forlemmes.

”2.32). Ad§ 36, stk. 1 og§ 37, stk. 1. Specifikke begreber som "Departementet med ansvar børn, unge og familier", "Socialstyrelsen" el. lign. bør måske erstattes med mere universale som f.x. "Naalakkersuisut", "ansvarlig Naalakkersuisoq" el.lign. (analogisk til begrebet "kommunalbestyrelsen"), så man undgår behov for at foretage ændringer i lovgivningen i.f.m. organisatoriske ændringer eller omrokeringer. Departementet med ansvar børn, unge og familier har tilsyneladende p.t. ansvar for personer med handicap, men angiveligt ikke for ældre.”

Svar: Taget til efterretning.

Det vil blive fundet en så vidt mulig generisk betegnelse.

”2.33). Ad§ 37, stk. 6. Begrebet "kommunen" som synonym til "kommunalbestyrelsen" bliver kun anvendt i denne lovbestemmelse. Det er måske bedre at holde fast ved samme begreb, d.v.s. "kommunalbestyrelsen".

Svar: Indarbejdet.

Kommunalbestyrelsen er den korrekte betegnelse.

”2.34). Ad 38, stk. 2. Nødværge og nødret efter kriminallovens kapitel 2 er angiveligt altid tilladt, uanset om angriber er fyldt 18 år eller ej og uanset, hvor vedkommende er anbragt henne. Såfremt man vil nævne nødværge og nødret i denne lov, kunne man placere lovbestemmelsen om dette blandt generelle, indledende bestemmelser.”

Svar: Indarbejdet.

§ 38, stk. 2, udgår af forslaget.

”2.35). Ad § 40, stk. 1. Lovbestemmelsen bør måske forholde sig til fikseringsforbud i.f.t. anbragte børn i § 8. Det er vigtigt at forklare, hvordan anvendelse af stofseler er forskellig fra fiksering, og hvorvidt stofseler kan anvendes i.f.t. børn med handicap ved lignende omstændigheder som belyst her.”

Svar: Taget til efterretning.

Anbefalingen vil indgå som del af de kommende vejledninger.

”2.36). Ad §§ 44-47. Lovbestemmelserne er analogiske til den danske servicelovs §§ 137a-137d, dog er der i serviceloven omtalt personer i plejeboliger, plejehjem el.lign., som normalt tilhører danske kommuner. I Grønland har alle botilbud omfattede af lovforslaget tilknyttet personale og fællesboligarealer. Desuden virker det forkert, at kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor en af Selvstyrets døgninstitution ligger skal træffe afgørelser om besøgsrestriktioner på Selvstyrets døgninstitutionen. Se i øvrigt kommentar i pkt. 1.5) herover.”

Svar: Ikke indarbejdet.

I forhold til personer med handicap, der har ophold i beskyttet boenhed eller døgntilbud, bliver det den visiterende kommune, der skal træffe afgørelse om magtanvendelse, samt være klageinstans. Opholdskommunen og Naalakkersuisut orienteres til brug for det driftsorienterede tilsyn.

Dog vedrører besøgsrestriktioner ikke den visiterede borger, men derimod 3. personer, der ønsker at besøge den visiterede borger. Derfor fastholdes det, at opholdskommunen træffer afgørelser om besøgsrestriktioner, idet at det vurderes mere driftsorienteret end personrettet.

”2.37). Ad§ 49. Der vil være behov for brugervenlige vejledninger om registrering.”

Svar: Taget til efterretning.

Der vil blive udarbejdet brugervenlige vejledninger.

”2.38). Ad § 53, stk. 3. Det er meget uklart, hvorfor netop magtanvendelse på ældreinstitutioner skal forelægges årligt til landslægen og ikke f.x. også magtanvendelser på handicapdøgninstitutioner eller børnedøgninstitutioner. Hvad er tanken bagved denne disposition? Hvad har landslægen særligt med magtanvendelser at gøre? Vil man gennem dette lovforslag hindre brugen af magtanvendelse alene for ældre voksne? Hvem skal fx. være ansvarlig for statistik på baggrund af indberetninger fra handicapdøgninstitutioner.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Forslaget finder kun anvendelse for de borgere, der bor på en ældreinstitution og opfylder betingelsen i forslagets § 32, stk.1. Det vil særligt være alderspensionister med demens.

Naalackersuisut har ikke et driftsorienteret tilsyn med ældreinstitutionerne. Det er i stedet udlagt til kommunalbestyrelserne. Derfor sker der ikke indberetning af magtanvendelse på ældreinstitutionerne til Naalackersuisut.

Landslægen skal orienteres, da embedet har en interesse i magtanvendelse i forbindelse med medicinering af alderspensionister. Landslægen har ikke kompetence til at følge op på magtanvendelser generelt.

”2.39). Ad Afsnit V. Kommunen understreger for en ordens skyld, at boformer på handicapområdet betragtes som beboernes egne boliger.”

Svar: Ikke indarbejdet.

Det følger af Selvstyrets bekendtgørelse nr. 19 af 4. november 2019 om botilbud til personer med handicap, at bokollektiver og beskyttede boenheder skal betragtes som private boliger. Døgntilbud er ikke en privat bolig.

”2.40). Ad § 65, stk. 2. Obs. "efter efter".

2.41). Ad§ 67. Se kommentarer i pkt. 2.29).”

Svar: Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen er en påmindelse om, at den anbragte skal oplyses om, at afgørelse truffet af ledelsen kan påklages til den relevante kommunalbestyrelse, og at kommunalbestyrelsens afgørelse kan påklages til Det Sociale Ankenævn.

Det er en påmindelse om at sikre retssikkerheden for den anbragte, idet afsnittet omhandler væsentlige indgreb i den personlige frihed og selvbestemmelse.

Forslaget ændres i forhold til børneområdet, så det bliver hjemkommunen, der træffer afgørelse om magtanvendelser, samt bliver klageinstans for ledelsens beslutninger.

Opholdskommunen og Naalakkersuisut underrettes til brug for det driftsorienterede tilsyn med døgntilbud for personer med handicap.

6. Institut for Menneskerettigheder

”Departementet for Børn, Unge og Familier har anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til Inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område.

Instituttet har følgende bemærkninger:

STØTTET BESLUTNINGSTAGNING VED FOREBYGGELSE AF MAGTANVENDELSE

Dele af udkastet vedrører anvendelse af magt over for børn og voksne med betydelig og varigt nedsat funktionsevne og dermed mennesker, som vil have et handicap i handicapkonventionens forstand.

Instituttet finder det i den forbindelse positivt, at Departementet for Børn, Unge og Familier ved udarbejdelsen af lovforslaget har været opmærksom på beskyttelsen i FN’s Handicapkonvention.

Anvendelse af magt berører en række fundamentale menneskerettigheder, herunder retten til selvbestemmelse. Handicapkonventionen har et stærkt fokus på selvbestemmelsesret og retlig handleevne, som grundlæggende handler om retten til at træffe såvel store som små beslutninger for sig selv. Anerkendelsen af dette princip understreger, at konventionen sigter på at forbedre mulighederne for, at personer med handicap kan leve et uafhængigt liv og træffe beslutninger, som angår dem selv.

Princippet om personlig selvbestemmelse kommer blandt andet til udtryk i handicapkonventionens artikel 12. De grønlandske myndigheder er i henhold til denne

bestemmelse forpligtet til at arbejde for, at personer med handicap kan få adgang til den støtte, de måtte have behov for til at udøve egen vilje og træffe egne beslutninger – også kaldet støttet beslutningstagning.

FN's Handicapkomité har i sin generelle kommentar til handicapkonventionens artikel 12 om begrebet støttet beslutningstagning blandt andet udtalt:

”A supported decision-making regime comprises various support options which give primacy to a person’s will and preferences and respect human rights norms. It should provide protection for all rights, including those related to autonomy (right to legal capacity, right to equal recognition before the law, right to choose where to live, etc.) and rights related to freedom from abuse and ill-treatment (right to life, right to physical integrity, etc.). Furthermore, systems of supported decision-making should not overregulate the lives of persons with disabilities. While supported decision-making regimes can take many forms, they should all incorporate certain key provisions to ensure compliance with article 12 of the Convention, including the following:

- (a) Supported decision-making must be available to all. A person’s level of support needs, especially where these are high, should not be a barrier to obtaining support in decision-making;*
- (b) All forms of support in the exercise of legal capacity, including more intensive forms of support, must be based on the will and preference of the person, not on what is perceived as being in his or her objective best interests;*
- (c) A person’s mode of communication must not be a barrier to obtaining support in decision-making, even where this communication is non-conventional, or understood by very few people [...]*”

I bemærkningerne til lovforslaget fremhæver departementet en række bestemmelser i FN's Handicapkonventionen. Handicapkonventionens artikel 12 bliver dog ikke nævnt.

Det følger af udkastet til lovforslag, at ”magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten kun må anvendes undtagelsesvist og aldrig må erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats” (udkastets § 1, stk. 1).

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår blandt andet, at de omfattede personers synspunkter altid bør inddrages i tilrettelæggelsen af indsatsen i overensstemmelse med alder, funktionsniveau og modenhed. Det bemærkes også, at såvel den konkrete tilrettelæggelse som gennemførelse af foranstaltninger så vidt muligt bør ske i dialog med den anbragte. Det fremgår endvidere, at optræk til konflikter altid skal forsøges afværget ved brug af socialpædagogiske metoder.

Efter Instituttets opfattelse bør lovbemærkningerne i højere grad understrege, at børn og voksne, der er i målgruppen for lovens regler om magtanvendelse, skal støttes i at træffe egne

beslutninger og i at give udtryk for egen vilje. De skal ikke blot inddrages og motiveres til et bestemt samarbejde eller resultat, herunder gennem en socialpædagogisk indsats.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Børn, Unge og Familier i bemærkninger til lovforslaget redegør nærmere for retten til selvbestemmelse for mennesker med handicap, herunder princippet om støttet beslutningstagning.”

Svar: Indarbejdet.

Bemærkningerne vil blive opdateret med henvisninger til handicapkonventionens artikel 12.

Artiklen vil ligeledes blive anvendt i forhold til kommende informations- og vejledningsmateriale.